

Národní archiv

Zpráva o činnosti Národního archivu za rok 2018

předkládá
PhDr. Eva Drašarová, CSc.
vedoucí služebního úřadu
ředitelka Národního archivu,

s použitím podkladů ze zpráv o činnosti
vedoucích jednotlivých oddělení sestavila
Eva Drašarová a Radka Kubínová

V Praze 20. 2. 2019

OBSAH

ÚVOD	3
I. Personální podmínky archivu	4
II. Celkové množství uložených archiválií	9
III. Výběr, zpracování a využívání archiválií.....	11
Výběr archiválií ve skartačním řízení.....	11
Výběr archiválií mimo skartační řízení	16
Zpracování archiválií a anotace nových archivních pomůcek	20
Využívání archiválií veřejností.....	31
Výstavy.....	34
Spolupráce s médii	45
Exkurzní činnost.....	46
Knihovna	50
Vědecký výzkum	54
Ediční a publikační činnost	84
Pedagogická činnost	84
Zahraniční styky	86
IV. Stav archiválií.....	97
Preventivní péče o archiválie a průzkumy jejich fyzického stavu	97
Konzervování a restaurování archiválií.....	98
Bezpečnostní snímkování a reprografie	102
Digitalizační práce.....	102
Informatika	104
V. Prostorová situace archivu, provozní a ekonomické záležitosti.....	105
Hospodaření se svěřenými prostředky.....	107
Poskytování informací podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím	118
Tabulky archivní.....	119
Protokol o hloubkové kontrole listin fondu Archiv České koruny.....	149
VI. Publikační činnost Národního archivu a jeho pracovníků za rok 2018....	154

ÚVOD

Archivy v České republice jsou povinny dle § 62 archivního zákona zpracovat výroční zprávy o své činnosti a do konce měsíce února následujícího kalendářního roku je zveřejnit způsobem umožňujícím dálkový přístup. Příslušný paragraf předepisuje povinné údaje o personálních podmínkách, celkovém množství uložených archiválií, výběru, archivním zpracování a využívání archiválií, stavu archiválií, konzervaci a restaurování archiválií. Výsledkem by měla být jednotná prezentace institucí a dat umožňujících porovnání a sledování delších vývojových tendencí. Nakolik se to daří naplňovat v celostátním měřítku necht' posoudí nezávislý pozorovatel či řídicí orgán pro obor archivnictví.

Co se týče Národního archivu, snažíme se podat poctivý počet ze své práce ve všech jejích aspektech, ne jen v těch předepsaných. Jedná se o náročný proces, na jehož konci se představuje archiv jako jednotná instituce s respektováním rozmanitosti úkolů a aktivit. Potlačuje se individualita vnitřních organizačních jednotek, vzniká plastický obraz Národního archivu. Bez dělby práce by však docílit výsledků šlo obtížně. Každé oddělení je specifické a plní trochu odlišné úkoly. Nejde jen o odlišení kmenových a servisních úloh. Struktura řízení se vyvíjela historicky, existence některých útvarů má dokonce dávnou tradici pramenící ještě v předchůdcích Národního archivu. Jiné útvary se naopak odštěpily v poměrně nedávné době z důvodu nutné specializace na nová zadání. A některé nedůslednosti pramení z personálního obsazení a rozumného využití schopností a znalostí konkrétních osobností a klíčových zaměstnanců.

V roce 2018 jsme se věnovali ve značné míře veřejnosti. Vnější podnětem k tomu se stalo důstojné připomenutí sto let existence novodobé státnosti. Zúročili jsme své odborné znalosti, výzkumné výsledky, spravované archivní fondy, um restaurátorů, šikovnost a organizační schopnosti. Přesto jsme nezanedbali své povinnosti podávat retrospektivní informace občanům pro jejich práva a úřadům a moci soudní pro jejich fungování. Navzdory každoročním steskům na menší porci času na zpracování archiválií se podařilo dosáhnout až nepochopitelných výkonů. Obdobně tomu bylo v preventivní péči o fyzický stav archiválií, v digitalizaci či restaurování a konzervaci. Také digitální archivace se stala přirozenou součástí archivní všednosti a projekt Národní digitální archiv II procházel dál svými aktivitami bez otřesů. Navzdory permanentnímu oslabení a fluktuaci v ekonomicko-provozním aparátu se vše stačilo a zvládlo, byť někdy s nasazením na hranici možností. Všem pracovním a pracovníkům Národního archivu patří uznání a poděkování za výkony, za solidárnost s celkem a v mnoha případech i za věrnost „značce“.

I. PERSONÁLNÍ PODMÍNKY ARCHIVU

Tabulka č. I

ODD.	ŘÍZENÍ	EKONOMIKA	SPRÁVA BUDOV	INFORMATIKA	KONZERVACE	REPROGRAFIE	BADATELSKÉ SLUŽBY	VYDAVATELSKÁ A PROPAGAČNÍ ČINNOST	PŘEDARCHIVNÍ PÉČE KONTROLNÍ ČINNOST - INSPEKTOŘI	ARCHIVNÍ EVIDENCE A METODIKA	PÉČE O ARCHIVÁLIE, ZPRACOVÁNÍ ARCH.	ZAHRAANIČNÍ STYKY	SM
1	1						3		3		6		13,00
2	1								1		5		7,00
3	1								2		11		14,00
4	1								6		8		15,00
5	1			16					10	6			33,00
6	1								2		9		12,00
8	1	2				5	7	2	1		7		25,00
9	1						7						8,00
10	1				13				1				15,00
11	1	9	4										14,00
12	1	3										1	5,00
SUMA	11	14	4	16	13	5	17	2	26	3	46	1	160,00

Personální situaci v odděleních sice lze charakterizovat jednoduchým přehledem v předepsané tabulce (oficiální názvy oddělení viz organigram níže, zde jsou uváděna jen jejich pomocná číselná označení pro spisovou službu, číslo sedm není obsazeno), ale nepostihuje košatou realitu realizace zákona o státní službě a též setrvalou existenci míst s více činnostmi. Před lety předepsaná forma naprosto ignoruje nejpodstatnější funkci archivu jakožto správního úřadu. Přitom výkon správních agend činí více než padesát procent výkonu celého úřadu a ve dvou odděleních téměř osmdesát procent celoročního výkonu.

Archiv je samozřejmě strukturován do specializujících se dílčích jednotek, přesto existují činnosti, které jsou vykonávány více odděleními, a odlišení mezi nimi je dáno růzností svěřeného Národního archivního dědictví. Správa fondů a jejich odborné zpracování a zpřístupnění v celé škále vědeckých produktů, se sjednocuje metodikou a rozlišuje specifiky chronologickými, věcnými, jazykovými, paleografickými, diplomatickými aj. Řada archivářů

současně vykonává kontrolu, poskytuje podklady pro rozhodování ve veřejné správě i informace soukromému sektoru, vyhotovuje rešerše či zabíhá nejen do základního výzkumu v oblasti historie, dějin správy, pomocných věd historických, ale i stále více do informatiky nutné pro další vývoj oboru. U instituce naší velikosti dochází ke kumulaci rolí – zahraniční cesty připravuje asistentka ředitelky, archiváři a další kolegové ve studovnách se věnují i reprografickým činnostem, fotografové též digitalizují, práce s veřejností se týká skoro všech. Snad jen restaurátoři pouze konzervují a restaurují. Ovšem v péči o fyzický stav archiválií existuje též masivní složka preventivní, a to s celostátním dopadem. Dále je potřeba zmínit práci odborníků v krizových situacích (práce v terénu s kontaminovaným materiálem) a činnosti ve vědeckém úseku. O propojení kontroly spisové služby a výběru archiválií se segmentem výzkumu a vývoje v oblasti elektronických archiválií, se standardizací a využitím podnětů z oblasti informatiky ani nemluvě.

Vykonávání více povinností jednou osobou se v posledních letech propojilo ještě s nutností vzájemné výpomoci mezi odděleními. Solidárnost ostatních a pochopení všemi je kvitována postiženými i ředitelkou s velkou vděčností. V oblasti zpracování a zpřístupnění nejžádanějších fondů nadále postupujeme formou projektového řízení, pomáhali jsme si v agendách církevních restitucí a 3. odboje.

K 1. 7. 2015 došlo k tzv. překlopení cca poloviny státních zaměstnanců (84) do státní služby, 72 kolegyn a kolegů zůstalo v režimu Zákoníku práce. Až s přípravou systemizace a rozpočtu na rok 2017 se odhalila disproporce mezi počtem zaměstnanců dle personálního odboru a ekonomického informačního systému (157) a dle ekonomického odboru (156). Kdy a z jakého důvodu tento stav nastal, není známo. Archiv tak tři léta nemá finančně kryté jedno pracovní místo (plánuje se vždy 300 tis. Kč/rok). K vyrovnaní rozpočtu v této věci nedošlo ani pro rok 2017 ani pro rok 2018 a ochotné snahy místo „odsystemizovat“ se naštěstí nerealizovaly. Díky úspěšné aktivitě odboru archivní správy a spisové služby MV Národní archiv po letech má od listopadu 2016 ovšem dostačující mzdový rozpočet. Jeho skladba je však nevyrovnaná, protože pro místa dle zákoníku práce není dostatečný. Krytí je zde možné jen díky neobsazenosti všech míst, což nese s sebou značné riziko krácení tabulkových míst v mediálně úspěšných vládních akcích snižování personálního stavu ve „státní správě“. Do roku 2017 vstupoval Národní archiv se 160 systemizovanými místy, z toho 87 ve státní službě a 73 dle Zákoníku práce. Tehdy přibyla tři zásadní, rozvojová místa do Národního digitálního archivu dle vládního usnesení č. 611/2013. Další posun nastal ve vytvoření místa kancléře, který kromě dosavadní agendy „podnikového“ právníka by měl postupně převzít od ředitelky řadu činností, které tato vykonávala za přetíženou personalistku (služební hodnocení,

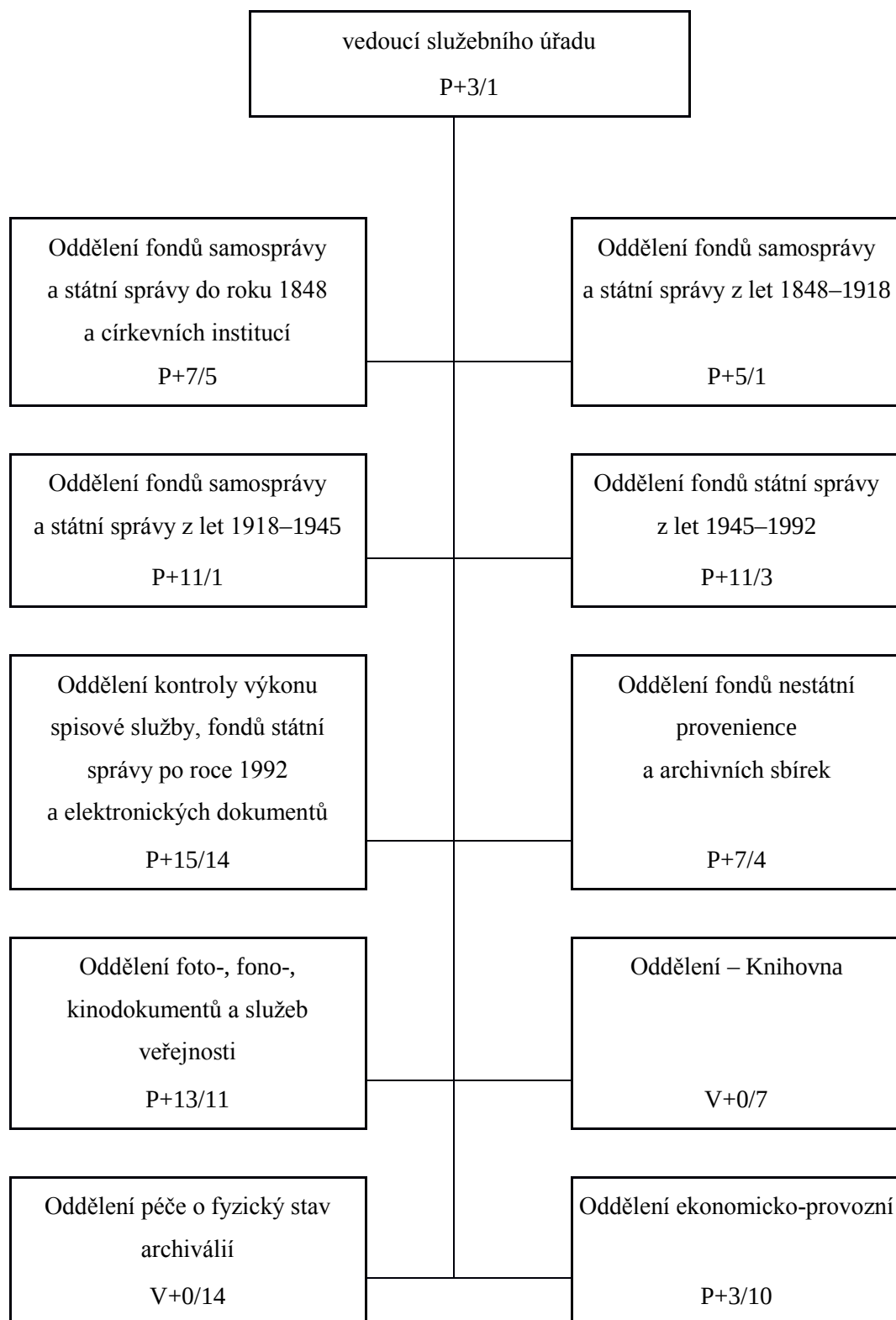
Výroční zpráva Národního archivu za rok 2018

systemizace, konkursy na uvolněná místa, vzdělávání) či musela ve značné míře suplovat neexistující místa investičního referenta či koordinátora a plánovače vědeckého výzkumu. K obsazení došlo až v září roku 2018 v třetím kole výběrového řízení. Postupně se snažíme dorovnat třídy vysokoškolsky vzdělaných restaurátorů, které ustrnuly na úrovni středoškoláků 50. let 20. století. V roce 2018 však žádná změna nenastala, protože žádný z návrhů nové systemizace nebyl akceptován ministerstvem financí. Stejná situace se opakuje pro rok 2019. Jisté možnosti byly nabídnuty navýšením ze stávajících prostředků v průběhu roku 2019.

Proběhla výběrová řízení na celkem 15 systemizovaných míst ve státní službě, z toho 1 na místo představené. Místa byla úspěšně obsazena v témže roce s výjimkou jednoho výběrového řízení, kdy se nástup uskutečnil k 1. lednu 2019.

Přehled složení zaměstnanců v jednotlivých organizačních jednotkách viz následující organigram. Číslice před lomítkem vyjadřuje počet zaměstnanců v režimu státní služby, číslice za lomítkem označuje počet zaměstnanců v režimu Zákoníku práce.

Národní archiv - organizační struktura ke dni 1. 1. 2018

Oblast vzdělávání musela projít výraznou proměnou v souvislosti se zákonem o státní službě. Příslušný služební předpis a zejména rámcový plán se připravoval náročným

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2018

procesem tvorby „zdola“ od roku 2016, tudíž je více než akceptovatelný veškerým osazenstvem archivu. Po tápání se školící místností, byl nakonec vybrán prostor ve studovně a akce se plánují do doby, kdy je studovna zavřena. Spoléháme po většinou na sebe, komerční školení s ohledem na zdroje omezuje jen na nejnutnější v oblasti ekonomiky, účtování a nových legislativních úprav této sféry.

Pokračovalo individuální zvyšování kvalifikace. Bakalářskému studiu se věnovaly 2 osoby, magisterskému 8 osob a doktorandskému 10. Bakalářské obory se studují na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy – Katedra pomocných věd historických a archivnictví (Viktor Krásenský), tamtéž obor Veřejná správa a spisová služba (Jitka Prajzlerová).

Magisterské obory se studují na řadě univerzit. Roman Štér pokračoval v magisterském studiu na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy – Katedra pomocných věd historických a archivnictví. Blanka Hnulíková a Jaromír Hřebecký ukončili magisterské studium na Katedře pomocných věd historických Filozofické fakulty Univerzity Hradec Králové. Tamtéž studuje i Lenka Neradová. Jiří Bernas obnovil studium na České zemědělské univerzitě, Provozně-ekonomické fakultě, obor Systémové inženýrství - informatika. Tereza Blažková studovala na Právnické fakultě Univerzity Karlovy. Magisterské studium dokončila Hana Züglerová v oboru Ekonomie Vysoké školy finanční a správní.

Doktorandi se připravují na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy - Katedra českých dějin – doktorandské studium zde absolvuje Filip Paulus a Matěj Trepeš, Katedra pomocných věd historických a archivnictví (Kateřina Zenklová, Lenka Neužilová, Leoš Zich, Tereza Pluskalová), Ústav hospodářských a sociálních dějin, obor Moderní hospodářské a sociální dějiny (Pavel Vaško). Adam Zítek plnil další povinnosti v postgraduálním studiu na Filozofické fakultě Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem. Ing. Jan Zeman studoval na Filozofické fakultě Západočeské univerzity obor Teorie a dějiny vědy a techniky. Ing. Anna Fialová dokončuje doktorské studium na Vysoké škole chemicko-technologické v Praze (studijní obor Makromolekulární chemie).

K prohloubení odborných znalostí přispělo i to, že všichni pracovníci se účastnili několika školení, seminářů a konferencí (zčásti s vlastními příspěvky) a mnozí se podíleli na výuce archivnictví a veřejné správy a spisové služby na filozofické fakultě Univerzity Karlovy v Praze. Další možnosti výuky se otevřely po podpisu smlouvy s Univerzitou Komenského v Bratislavě. Mj. i díky velké touze po dalším rozvoji a sebevzdělávání proběhlo i další služební hodnocení státních zaměstnanců zcela korektně. Přetrvávající vadou na kráse je ovšem nemožnost pracovat s osobními ohodnoceními v návaznosti na hodnocení. Existují zaměstnanci, kteří z rozpočtových důvodů mají minimální ohodnocení.

II. CELKOVÉ MNOŽSTVÍ ULOŽENÝCH ARCHIVÁLIÍ

Přehled viz tabulky č. II/1,2 v závěru této Zprávy o činnosti.

K 31. 12. 2018 spravoval Národní archiv ve své základní evidenci celkem 2065 archivních souborů v rozsahu 130 440,01 bm (oproti stavu k 31. 12. 2017 se jedná o nárůst o 31 archivních souborů a 933,31 bm). Digitální velikost spravovaných souborů činila 4293724 MB. Z uvedených 2065 archivních souborů bylo celkem 2002 souborů (125 635,86 bm, 4243009 MB) evidováno jako soubory v přímé péči archivu, 59 souborů (4764,4 bm, 50715 MB) bylo v NA uloženo na základě depozitní smlouvy a 4 archivní soubory NA (39,75 bm) byly na základě smlouvy uloženy mimo archiv. V roce 2018 bylo provedeno celkem 1145 aktualizací evidenčních listů NAD, které se týkaly 751 archivních souborů.

Do evidence archivních pomůcek bylo v roce 2018 zapsáno celkem 23 nových archivních pomůcek (jednalo se o 7 nových pomůcek a 15 pomůcek vzniklých rozdělením starších inventářů společných pro více archivních souborů). Zrušeny byly dva sdružené a skupinové inventáře.

Do evidence vnějších přírůstků a úbytků bylo v roce 2018 zapsáno celkem 233 vnějších změn (tj. o 49 více než v roce 2017). Celkem bylo evidováno 232 přírůstků (230 přírůstků výběrem a 2 přírůstky delimitací) a 1 úbytek (úbytek delimitací). Jedná se o největší počet přírůstků evidovaných v jednom roce od roku 2005, kdy je evidence vnějších změn vedena podle zákona č. 499/2004 Sb. Doposud nejvíce přírůstků (230) bylo evidováno v roce 2009. Nejvíce přírůstků (29) bylo zaznamenáno od Vězeňské služby ČR, nejvíce bm (145) bylo převzato od Ministerstva zemědělství ČR a nejvíce evidenčních jednotek (6674) od Zeměměřického úřadu. Nejvíce přírůstků (23) se vztahovalo k fondu Vězeňská služba ČR, Praha (NAD 1588), nejvíce bm (105) bylo převzato k fondu Ministerstvo zemědělství II, Praha (NAD 1085) a nejvíce evidenčních jednotek (8046) bylo převzato ke Sbírce map a plánů Národního archivu (NAD 324). Na přejímání archiválií se podílelo celkem šest oddělení Národního archivu (1. oddělení: 4 přírůstky / 26,84 bm, 2. oddělení: 3 přírůstky / 1,33 bm, 4. oddělení: 3 přírůstky / 51,6 bm, 5. oddělení: 159 přírůstků / 779,33 bm, 6. oddělení: 61 přírůstků / 91,22 bm a 8. oddělení: 2 přírůstky / 15,8 bm). Nejčastějším druhem přírůstku uskutečněného výběrem byl přírůstek ve skartačním řízení - 159x, dále následovaly dar - 57x, koupě - 8x, depozitum jiného subjektu - 3x, nález - 2x a přírůstek mimo skartační řízení - 1x. Celkem bylo v roce 2018 zaevidováno 966,12 bm archiválií a 17341 evidenčních jednotek (tj. o 234,74 bm a o 8578 evidenčních jednotek více než v roce

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2018

2017). Celkový úbytek archiválií činil v roce 2018 0,04 bm archiválií a 106 evidenčních jednotek.

Z 232 přírůstků evidovaných v roce 2018 obsahovalo 9 přírůstků rovněž archiválie v elektronické podobě (653 digitálních datasetů), jejichž celková digitální velikost činila 6157 MB (v roce 2017 to bylo 5 přírůstků a velikost převzatých archiválií činila 13394 MB). Nejvíce digitálních archiválií (3300 MB) bylo v roce 2018 převzato k fondu NADĚJE, Praha (NAD 2130).

Do druhotné evidence NDA předalo Národnímu archivu v roce 2018 údaje ze své základní evidence celkem 24 archivů a 8 kulturně vědeckých institucí. Do centrální evidence Národního archivu bylo v roce 2018 předáno celkem 12 stejnopisů archivních pomůcek. Archiv hlavního města Prahy předal 9 stejnopisů a Archiv Národního technického muzea 3 stejnopisy. Do evidence archivních pomůcek v programu PEvA nebyl v roce 2018 zapsán žádný předaný stejnopis archivní pomůcky.

K 31. 12. 2018 měl Národní archiv ve své péči celkem 1 národní kulturní památku a 26 archivních kulturních památek, což je o jednu AKP více než v roce 2017. Na základě návrhu Národního archivu č.j. NA 2599-1/06-2018 ze dne 15. 8. 2018 byl rozhodnutím Ministerstva vnitra ze dne 18. 10. 2018 prohlášen za AKP č. 172 Soubor plánů a vedut židovského osídlení v Čechách z roku 1727. Pravidelná prověrka fyzického stavu archivních kulturních památek se uskutečnila ve dnech 4. a 5. 12. 2018.

Vedením evidence archiválií v Národním archivu se zabývaly dvě porady referentů NDA v NA konané ve dnech 23.5. a 30.11.2018. Vedle běžných úkolů byla v roce 2018 zvýšená pozornost věnována úpravě a aktualizaci doposud vzniklých záznamů v evidenci původů podle metodického pokynu č. 3/2017 OAS MV ze dne 25. 7. 2017 a jeho novelizované verze 02 (2018). Na plnění tohoto časově náročného úkolu se podílela všechna archivní oddělení Národního archivu.

V roce 2018 nebyly provedeny žádné kontroly evidence NDA u akreditovaných archivů spadajících do působnosti Národního archivu.

III. VÝBĚR, ZPRACOVÁNÍ A VYUŽÍVÁNÍ ARCHIVÁLIÍ

Přehled viz tabulky č. III/1, 2, 3, 4, 5 v závěru této Zprávy o činnosti.

VÝBĚR ARCHIVÁLIÍ VE SKARTAČNÍM ŘÍZENÍ

V roce 2018 vykonával Národní archiv předarchivní péči u 182 veřejnoprávních původců. V roce 2018 přibyl jeden nový původce – Úřad Národní rozpočtové rady (rezort Ministerstva financí) na základě zákona 23/2017., o pravidlech rozpočtové odpovědnosti. K 31. 12. 2018 zanikl Fond dalšího vzdělávání. Archiváři 5. oddělení provedli v roce 2018 výběr ve skartačním a mimo skartační řízení celkem u 84 veřejnoprávních původců. Při těchto řízeních sepsali 202 protokolů (197 ve skartačním řízení a 5 v mimo skartačním řízení). Tyto ukazatele jsou statisticky sledovány od roku 2005. Poměříme-li tyto výkony s výsledky z minulých let, můžeme konstatovat, že počet skartujících původců byl historicky druhý nejvyšší, počet vyhotovených protokolů ve skartačním řízení byl historicky nejvyšší. Co se týče objemu a poměru dokumentů navržených do skartačního řízení a dokumentů vybraných za archiválií, můžeme konstatovat, že čísla opět překonávají parametry z uplynulých let. Celkově bylo ve skartačním řízení posouzeno 25 263 bm dokumentů a vybráno z nich bylo 754 bm archiválií. Poměr vybraných archiválií k navrženým by byl 2,98%, což je opět nejnižší poměr za sledované období. Celkový výsledek ale statisticky zkresluje rozsáhlá skartace ze všech poboček Úřadu práce, kde bylo de facto skartováno 13 210 bm dokumentů. Tato skartace proto nebyla do dlouhodobé statistiky započítána. Po této úpravě vychází průměrné procento vybraných archiválií (6,2%). Mimo skartační řízení bylo navrženo 1029 bm a byl vybrán 1 bm.

Prostřednictvím Národního archivního portálu bylo v roce 2018 zahájeno elektronické skartační řízení (formou SIP balíčků) u 71 původců spadajících do péče 26 archivů. Na tato řízení navázalo 32 přejímek, v jejichž rámci byla uložena data v podobě AIP o celkové velikosti 66,6 GB.

V průběhu celého roku probíhala rozsáhlá skartační řízení u několika původců – Vězeňská služba ČR, kdy bylo v průběhu června až října vyřízeno 37 skartačních řízení z jednotlivých věznic, na Ministerstvu zdravotnictví a Ministerstvu školství, mládeže a tělovýchovy (rozsáhlé skartační návrhy ze všech útvarů ministerstva), u Úřadu pro ochranu osobních údajů – první elektronické skartační řízení (20 tisíc SIP balíčků), u Ministerstva životního prostředí (soubor dotací a grantů za řadu let), Nejvyššího soudu, Ministerstva spravedlnosti (více rozsáhlých skartačních návrhů z jednotlivých útvarů), Ministerstva vnitra

(skartace probíhá v rámci celého roku – jednotlivé skartační návrhy ze všech útvarů jak z evidence listinné, tak z elektronické formou SIP balíčků, dále rozsáhlé skartační návrhy z činnosti bývalé Inspekce Policie ČR a Inspekce MV, jenž jsou uloženy ve správním archivu MV v Kamýku n/Vl.), u Státního pozemkového úřadu (navrženo cca 300 bm) – skartační řízení dosud probíhá, dlouhodobé skartační řízení u Vrchního soudu (vesměs dokumenty skartačního znaku V), Správy železniční dopravní cesty, s.o. – Stavební správa západ (převážně technická dokumentace).

Skartační řízení bylo připravováno a dokončeno i u soukromoprávních původců. V roce 2018 byla provedena celkem čtyři skartační řízení u NADĚJE, České obce sokolské a České stomatologické komory. Celkem bylo ve výše zmíněných skartačních řízení navrženo 84,43 bm dokumentů. Vybráno za archiválie bylo 5, 41 bm, z toho do Národního archivu bylo převzato 1,97 bm a 3,44 bm bylo uloženo v archivu České obce sokolské a u spolku NADĚJE. Se souhlasem Národního archivu bylo vyskartováno 79,02 bm dokumentů.

Kontroly spisové služby a správní řízení

V roce 2018 provedl Národní archiv dvě řádné kontroly výkonu spisové služby v elektronickém systému spisové služby – u Ministerstva kultury (březen–listopad 2018) a u Státního pozemkového úřadu (duben 2018–leden 2019). Dále byla provedena následná kontrola u Ministerstva průmyslu a obchodu (leden 2017–leden 2018). Řádná kontrola u Vrchního státního zastupitelství v Praze, která byla zahájena v říjnu 2017, byla následně zastavena z důvodu ze strany VSZ namítané nepříslušnosti Národního archivu k výkonu kontroly, resp. výkonu předarchivní péče. Od listopadu 2017 doposud se řešením věci zabývá Ministerstvo vnitra.

Hlavní nedostatky zjištěné při kontrolách:

Původce nezajišťuje oběh dokumentů a spisů způsobem umožňujícím sledovat veškeré úkony (§ 74, odst. 9, písm. a) zákona č. 499/2004 Sb., § 13 odst. 1 a odst. 2 vyhlášky č. 259/2012 Sb.).

Původce nepoužívá kvalifikované elektronické podpisy dle § 5 zákona č. 297/2016 Sb. Používáním pouze zaručených elektronických podpisů nebo elektronických značek se v případě veřejnoprávních původců jedná o nesprávný úřední postup podle zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem.

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2018

- Původce nepřevádí elektronické dokumenty nejpozději v okamžiku uzavření spisu/vyřízení dokumentu do výstupního datového formátu (§ 65 odst. 5 zákona č. 499/2004 Sb., § 19 odst. 2 písm. f), § 23, § 24 vyhlášky č. 259/2012 Sb., 5.3.13 NSESSS).
- Původce neuzavírá vyřízené spisy, nevyznačuje spisovým znakem, skartačním znakem a skartační lhůtou a neukládá je do spisovny (§ 65 odst. 5 zákona č. 499/2004 Sb., § 14 odst. 4 vyhlášky č. 259/2012 Sb).
- Původce ukládá dokumenty v eSSL v nepovoleném formátu eml a oft (§ 23 vyhlášky č. 259/2012 Sb.).
- Původce nevede o dokumentu v eSSL všechny povinné údaje (§ 10 odst. 2 a 3 vyhlášky č. 259/2012 Sb.).
- Původce si neponechává prvopis vyhotoveného dokumentu dle § 16 odst. 3) vyhlášky č. 259/2012 Sb.
- Původce nevede o spisu v eSSL všechny povinné údaje (§ 12 odst. 4 vyhlášky č. 259/2012 Sb.; požadavek 5.2.3 NSESSS).
- Původce (v rozporu s uloženou povinností vykonávat spisovou službu v elektronickém systému spisové služby) ji vykonává fakticky v listinné podobě (zejména: plošný tisk došlých elektronických podání, nevytváření dokumentů vlastních pro výkon své ssl primárně v elektronické podobě), resp. „duálně“ (paralelní oběh originálních elektronických dokumentů i jejich listinných derivátů – ten bez řádné evidence) – nutným důsledkem je vznik „falešně hybridních“ spisů. Takové počínání popírá základní principy e-governmentu a eSSL.
- Neprovádění autorizované konverze/převodu podle § 69a archivního zákona u doručených listinných entit (u původců s povinnou eSSL).
- Neevidování úředních dokumentů v eSSL (evidenční pomůcce) – principiálně velmi závažné, možnost následné manipulace s entitami.
- Ztráty dokumentů, resp. částí celých spisů (neuchování dokumentu).

Výše uvedené kontroly kladou na zúčastněné archiváře vysoké časové, a hlavně odborné nároky. Vzhledem ke komplexnímu zaměření kontrol získává NA cenné poznatky o výkonu spisové služby a jeho poruchách u původců a jejich výsledky by se měly odrazit také ve zkvalitnění předarchivní péče u těchto ministerstev, popř. i u jim podřízených

organizací. Pracovníci 5. oddělení průběžně vedou nad rámec zákonných povinností náročné individuální konzultace pro původce k elektronické spisové službě a ke spisovým normám. Nejčastějším tématem byl výkon spisové služby v elektronickém systému spisové služby, správa dokumentů v samostatných elektronických evidencích (různé informační systémy, databáze apod.) a skartační řízení z nich. Byla to jednání s Agenturou pro zdravotnický výzkum (spisová norma), elektronické skartační řízení), Ministerstvem financí (možnost předání ukončených elektronických databází), Ministerstvem práce a sociálních věcí (dochování dokumentů), Ministerstvem spravedlnosti (opakované konzultace k soudním rejstříkům), odborem střetu zájmů (elektronický systém CRO), odborem elektronického monitorovacího systému a bezpečnostním odborem téhož ministerstva, Ministerstvem vnitra – odborem AS (pravidelná jednání k metodice SSL, spisové normě, atd.), Úřadem práce (skartační řízení – centrála a pobočky), Státním fondem kinematografie (skartační řízení, výkon spisové služby), CzechInvestem (skartační řízení), Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy (metodika ke školním matrikám), NPÚ (tvorba typového spisu), Ústavem zdravotnických informací a statistiky (elektronické podepisování), Katastrálním úřadem, Správou uprchlických zařízení (elektronické databáze a správa dokumentů a skartační řízení z nich). Další konzultace byly s Ministerstvem životního prostředí (implementace nové eSSL, novelizace spisových norem, Nejvyšším soudem (opakované konzultace ke spisovým normám).

Jiný typ konzultací probíhal v oblasti výkonu a metodiky elektronické spisové služby s Ministerstvem práce a sociálních věcí, Úřady práce, Ministerstvem zemědělství, Nejvyšším soudem, Ústřední kontrolním a zkušebním ústavem zemědělským, Státním fondem dopravní infrastruktury, Nejvyšším státním zastupitelstvím, Ministerstvem spravedlnosti, Národním bezpečnostním úřadem, Českým statistickým úřadem, Ministerstvem obrany. Problematika předávání digitálních dokumentů včetně databází byla konzultována s Ministerstvem dopravy (celostátní systém jízdních řádů) a Správou železniční dopravní cesty, s.o. (systém InvestDokument pro správu stavební dokumentace). K otázce systematického předávání databází a dat z informačních systémů zahájena dále spolupráce s Ministerstvem vnitra, odkud byly vyžádány zneplatněné z IS o ISVS a dále s Ministerstvem financí, kde byl vytipován jako pilotní informační systém IS ARIS s daty z let 1993-2009. V roce 2018 proběhlo testování formátu SIARD ve verzích 1.0, 2.0 a 2.1 příslušných aplikací k archivaci digitálních dat uložených v informačních systémech (SIARD Suite, Database Preservation Toolkit a SIARDGui). Byl vypracován překlad oficiální dokumentace k nejnovější verzi formátu 2.1 z dubna 2018. Kromě dokumentace byl přeložen i manuál pro verzi 2.1

a přepracován do podoby detailního návodu včetně obrazové dokumentace k širšímu využití v archivní obci. Nejnovější verze formátu je ve stálém vývoji, do kterého jsme se také zapojili a námi zjištěné nedostatky byly oznámeny na helpdesk Švýcarského federálního archivu a byly zapracovány do nové verze programu. U původců podle § 3 odst. 1 písm. j) zahájen ve spolupráci s oblastními archivy průzkum aktuálně užívaných školních informačních systémů (Bakaláři aj.), které slouží k vedení dokumentace škol a školských zařízení a školní matriky a k předávání údajů z dokumentace škol a školských zařízení a ze školní matriky Ministerstvu školství podle školského zákona 561/2004 Sb. a prováděcí vyhlášky 364/2005 Sb. Hlavním tématem je otázka souladu systémů s požadavky na uchovávání a správu dokumentů podle AZ a možnost jejich využití pro předávání dat namísto anebo vedle analogové dokumentace. Práce budou pokračovat v příštím roce.

Dále jsme se ve spolupráci s odborem archivní správy a spisové služby a dalšími útvary Ministerstva vnitra věnovali návrhům a novelizacím právních předpisů souvisejících s archivnictvím a s výkonem spisové služby (mj. implementace eIDAS a GDPR do zákona 499/2004 Sb. a vyhlášky 259/2012 Sb., metodikám k elektronickému podpisu a elektronické pečeti, výměně a postupování spisů, vyhlášce o významných informačních systémech, přípravě právní úpravy sčítání lidu 2021 a dalším). Metodická stanoviska a konzultace eSSI a eGov byla projednávána s odborem Hlavního architekta eGouvernementu, odborem eGouvernementu, odborem legislativy a koordinace předpisů, odborem kybernetické bezpečnosti a koordinace informačních a bezpečnostních technologií, odborem archivní správy a spisové služby a odborem správním Ministerstva vnitra.

Samostatnou agendu pak představovaly konzultace s dodavateli eSSI, zejména v souvislosti s implementací nové verze Národního standardu pro elektronické systémy spisové služby VMV 57/2017, ale i dalšími tématy souvisejícími s tvorbou SIP balíčků pro skartační řízení a další (mj. ICZ, VUMS LEGEND, CCA Group, Gordic, KAPOS, Geovap). Náročnou kapitolu představovalo zejména poskytování podpory při testování SIP balíčků v rámci elektronického skartačního řízení, jak původcům v předarchivní péči Národního archivu, tak jednotlivým dodavatelským firmám. Nedílnou součástí této činnosti je poskytování, podpora a kontinuální vývoj validátoru SIP balíčků, který je využíván jak v rámci Národního archivního portálu, tak ve formě veřejně on-line přístupného nástroje umožňujícího původcům a dodavatelům provedení strojové kontroly souborů. Výraznou změnou byl přechod na validaci dle NSESSS z roku 2017 (plně v účinnosti od 4. 7. 2018) a nasazení tzv. obsahových kontrol SIP balíčků. Vývoj probíhá průběžně.

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2018

V roce 2018 bylo vedeno správní řízení u třech původců – Ministerstva práce a sociálních věcí, Ministerstva zemědělství a Ministerstva průmyslu a obchodu, u kterých byly zjištěny závažné nedostatky ve výkonu spisové služby.

VÝBĚR ARCHIVÁLIÍ MIMO SKARTAČNÍ ŘÍZENÍ

Rok 2018 přinesl Národnímu archivu zásluhou pracovníků oddělení fondů nestátní provenience a archivních sbírek 65 přírůstků (94,07 bm a 8733 EJ), z toho 37 přírůstků (56,25 bm, 468 EJ) se vztahovalo k osobním fondům nebo rodinným archivům (30 archivních souborů). V posledních letech jsou nám nabízeny od soukromoprávních původců také archiválie v elektronické podobě. V uplynulém roce jsme v elektronické podobě převzali mj. část písemností vzniklých z činnosti spolku NADĚJE. Můžeme konstatovat, že se rok 2018 stal počtem přírůstků čtvrtým nejúspěšnějším rokem za dvaadvacetileté období existence oddělení.

V oblasti předarchivní péče u soukromých právnických osob se nadále dařilo šestému oddělení Národního archivu úspěšně naplňovat dlouhodobou koncepci spolupráce s našimi původci z řad politických stran a hnutí, spolků, odborových organizací, profesních komor, nadací, obecně prospěšných společností a vybraných zřizovatelů soukromých archivů.

Uskutečnila se řada jednání, mimo jiné u České obce sokolské, Česko-ruské společnosti, Českého červeného kříže, Českého olympijského výboru, Českého rybářského svazu, Českého svazu bojovníků za svobodu, Junáka, Klubu dr. Milady Horákové, Konfederace politických vězňů České republiky, NADĚJE, Polského klubu v Praze, Rotary International, Distrikt 2240, Sdružení Čechů z Volyně a jejich přátel, Slovanského výboru ČR, Společnosti Ludvíka Svobody, Společností Vlastimila Kybala, Svazu českých filatelistů, Všeckožáckého svazu Českých zemí a Slovenska a dalších.

K cenným akvizicím uplynulého roku bezesporu patří archiv Mezinárodní organizace novinářů, který jsme převzali od bývalého předsedy této organizace, profesora Kaarle Nordenstrenga a PhDr. Markéty Ševčíkové. Předávání archivu organizace bude pokračovat i v roce 2019. Významný přírůstek představuje rovněž přejímka části dokumentů z norského Fondu na podporu Charty 77 (Støttefondet for Charta 77) a dánského Dialogu s Chartou 77 (Dialog med Charta 77).¹ Obě organizace se před rokem 1989 podílely na shromažďování finančních prostředků na podporu československého disentu, informovaly o represích ze

¹ První část dokumentů přijeli osobně do Národního archivu dne 11. 10. 2018 předat zakladatelé a členové obou organizací – norský knihovník z Universitetet i Sørøst-Norge a politický aktivista Frode Bakken, česko-norský spisovatel, překladatel a signatář Charty 77 Michael Konůpek a dánský lékař a politický aktivista Morten Nielsen.

strany tehdejšího československého režimu a působily na západoevropské politiky a veřejně činné osobnosti. Archivní fondy právnických osob byly v loňském roce obohaceny mj. o archiválie NADĚJE, Slovanského výboru ČR, Konfederace politických vězňů ČR či Rotary International Distrikt 2240. V jednom případě se uskutečnila přejímka archiválií již zaniklého subjektu – Univerzity 17. listopadu.

Pokračovali jsme také v jednáních o převzetí písemností Mezinárodního vydavatelství „Mír a socialismus.“ Dokumenty této organizace, které uchovává její poslední šéfredaktor, Ing. Lubomír Molnár, převezmeme v průběhu roku 2019. Metodickou pomoc při přípravě spisové normy spolku jsme poskytovali rovněž Rotary International Distrikt 2240.

Rozvíjeli jsme také spolupráci s politickými stranami a hnutími. V roce 2018 jsme mj. navázali kontakty s představiteli České pirátské strany, Klubu angažovaných nestraníků, Starostů a nezávislých, Strany svobodných občanů a Strany zelených. V roce 2018 jsme se rovněž připravovali na navázání kontaktů s novějšími politickými subjekty jako např. s hnutím ANO, Svoboda a přímá demokracie a dalšími. Konzultace v otázce přípravy nové spisové normy byly také poskytnuty archivu Křesťanské a demokratické unie – Československé strany lidové a generálnímu sekretáři strany.

Úspěšně pokračovala v loňském roce také spolupráce s profesními komorami zřízenými zákonem. U České stomatologické komory proběhlo jako každoročně skartační řízení, archiválie byly předány do Národního archivu. Převzali jsme do své péče rovněž archiválie vzniklé z činnosti České komory autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě (ČKAIT). Zástupcům ČKAIT jsme poskytovali metodickou pomoc při tvorbě Spisového řádu a skartačního plánu ČKAIT.

Během uplynulého roku se úspěšně rozvíjely naše kontakty s krajany. Naše fondy jsme obohatili o přejímky písemnosti Sokolské župy Švýcarské a Tělocvičné jednoty Sokol Basel.

Ve dnech 27.–28. 9. 2018 jsme se zúčastnili konference zahraničních Čechů na téma Krajané v době globalizace, která se konala v Národním muzeu. Pro krajany jsme dne 28. 9. v součinnosti zajistili exkurzi v Národním archivu, kde se mohli seznámit s archiváliemi vztahujícími se k tématu vzniku samostatného Československa.

Od svého vzniku v roce 1996 se oddělení fondů nestátní provenience a archivních sbírek systematicky zaměřuje na získávání osobních fondů významných představitelů politického a společenského života. Tento úkol se nám daří naplňovat i díky trpělivě budovaným vztahům s původci a držiteli archiválií osobní a rodinné provenience založených na vzájemné důvěře a spolupráci. Můžeme tak Národní archivní dědictví obohacovat o stále

rozmanitější kolekci osobních fondů. K cenným akvizicím uplynulého roku bezesporu patří osobní archiv bývalého československého ministerského předsedy v letech 1929–1932 a někdejšího ministra obrany v letech 1921–1925, agrárního politika Františka Udržala. Z archivů čelných politiků, které byly získány v loňském roce, představuje cenný přírůstek také archiv bývalého generálního tajemníka ÚV KSČ Miloše Jakeše a rovněž osobní archiv politika KSČM, poslance Evropského parlamentu, filozofa a historika Miloslava Ransdorfa. V uplynulém roce naše archivní fondy obohatil také osobní archiv bývalého ředitele Národní galerie v Praze a rektora Akademie výtvarných umění profesora Milana Knížíka.

Spolupráce s akreditovanými archivy a péče o archiválie uložené mimo archiv

V roce 2018 jsme úzce spolupracovali také s akreditovanými archivy – Archivem České strany sociálně demokratické (AČSSD) a Všeodborovým archivem Českomoravské konfederace odborových svazů (VOA ČMKOS).

V případě prvně jmenovaného archivu se uskutečnilo dne 20. 6. 2018 jednání pracovníků AČSSD se zástupci Odboru archivní správy a spisové služby (OASSS) a Národního archivu. Jeho cílem bylo jednak posoudit změnu stavu archivního pracoviště po dílčí rekonstrukci od poslední prohlídky, která se uskutečnila dne 28. 6. 2017, jednak zjistit, jak pracovníci AČSSD řeší některé nedostatky v odborné práci, na které byli upozorněni.

Pokud se týká archivního pracoviště v Lidovém domě, na jehož půdě došlo v letech 2016–2017 k rekonstrukci vybraných prostor a k vytvoření nových depozitářů, bylo konstatováno, že tato rekonstrukce byla úspěšně realizována. Kolegové z AČSSD úspěšně řeší rovněž odborné problémy, které se týkají např. přebírání dokumentů z krajských a okresních výkonných výborů ČSSD, přípravy skartačních řízení či rozšiřování působnosti archivu na další subjekty ČSSD (Masarykova dělnická akademie, Mladí sociální demokraté, Klub starostů a primátorů ČSSD, Senátní klub ČSSD aj.). Pracovníci AČSSD připravují také úpravu spisové normy ČSSD, která však závisí na schválení nového Organizačního řádu ČSSD. I v této oblasti jsme jim v loňském roce poskytovali metodickou pomoc, stejně jako v oblasti evidence a zpracování archiválií.

V roce 2018 jsme intenzivně rozvíjeli také spolupráci s Všeodborovým archivem Českomoravské konfederace odborových svazů (dále VOA ČMKOS), a to především vzhledem k realizovanému, byť dosud nedokončenému prodeji budovy Domu odborových

svazů,² kde VOA ČMKOS sídlí, a kde se nachází také depozitář archivu. Zde je uloženo celkem 1798,33 bm archiválií. Je proto nutné, abychom byli s předstihem připraveni na situaci, kdy bude nezbytné najít pro umístění VOA ČMKOS náhradní prostory. Stále však není vyloučena ani možnost, že dojde k dohodě mezi novým majitelem budovy a zřizovatelem VOA ČMKOS, kterým je Českomoravská konfederace odborových svazů, a že archiv bude moci ve stávajících prostorách zůstat i nadále.

O těchto otázkách jednal vedoucí VOA ČMKOS v únoru 2018 prof. Jiří Pokorný s ředitelkou Národního archivu, PhDr. Evou Drašarovou. Bylo konstatováno, že Národní archiv je pro archiválie VOA ČMKOS schopen vyčlenit dva depotní sály.³ Pro zajištění odborné péče o archiválie VOA ČMKOS usilujeme v součinnosti se zřizovatelem VOA ČMKOS o získání tří systemizovaných pracovních míst.

Další pracovní schůzka představitelů VOA ČMKOS se zástupci OASSS a Národního archivu se konala dne 20. 6. 2018 a jejím cílem bylo projednat alternativní varianty pro uložení archiválií VOA ČMKOS. Prof. Jiří Pokorný nám sdělil, že spolu se zřizovatelem zvažují rovněž možnost uložení archiválií v depozitářích Národního muzea v Terezíně anebo v prostorách Státního oblastního archivu v Plzni, pracovišti Klášter u Nepomuku. V obou případech by se však jednalo o pronájem prostor.

V uplynulém roce jsme dále pracovníkům VOA ČMKOS poskytovali konzultace k připravovanému skartačnímu řízení a k návrhu nové spisové normy ČMKOS.

Fondy VI. oddělení, které jsou uloženy u původců (vlastníků) a archivem jsou pouze evidovány, jsou následující: Česká obec sokolská (3,29 bm, 6 EJ), NADĚJE (3,65 bm, 16 EJ), Občanská demokratická strana (1,16 bm, 11 EJ) a Švehla, Antonín (0,60 bm, 8 EJ).

S potěšením můžeme konstatovat, že jsme upozorňováni na archiválie osobní provenience některými historiky a archiváři (např. PhDr. Július Baláž, PhDr. Veronika Beranská, PhDr. Vojtech Čelko, RSDr. Libuše Eliášová, PhDr. Petr Hofman, PhDr. Stanislav Kokoška, Ph.D., Mgr. Anastázie Kopřivová, doc. PhDr. Martin Kučera, CSc., PhDr. Michal Macháček, Ph.D., PhDr. Miroslav Michela, Ph.D., doc. PhDr. Jan Němeček, DrSc., Mgr. Pavel Paleček, PhDr. Michal Pehr, Ph.D., doc. PhDr. Jiří Pernes, Ph.D., PhDr. Zdeněk Poustá, prof. PhDr. Vilém Prečan, Mgr. Světlana Ptáčníková (vedeno jednání o delimitaci písemností

² Prodej budovy byl realizován v červenci 2018, dokončen však bude v prvním čtvrtletí roku 2019. Majetková, správní a delimitační unie odborových svazů dům prodala novému majiteli, kterým se podle informací ve sdělovacích prostředcích stala skupina Siko Vítězslava Vály. Zda je v kupní smlouvě zakotvena ochranná lhůta pro nalezení nového sídla, případně jak je tato lhůta dlouhá, v současné době není známo. V budově sídlí také Českomoravská konfederace odborových svazů (ČMKOS), která zastřešuje 29 odborových svazů.

³ Současné s archiváliemi by Národní archiv (po předchozím vyčlenění duplicitních výtisků) převzal také Všeodborovou knihovnu (čítá cca 140 000 svazků).

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2018

Charty 77, deponovaných po roce 1990 v ÚSD AV ČR, do Archivu bezpečnostních složek v součinnosti s ÚSD AV ČR a ředitelem ČSDS Vilémem Přechanem), PhDr. Karel Richter, prof. PhDr. Jan Rychlík, PhDr. Magdaléna Rychlíková, PhDr. Vítězslav Sommer, Ph.D., DrSc., Mgr. Libor Svoboda, Ph.D., Mgr. Vojtěch Šustek, Ph.D., Mgr. Prokop Tomek, PhDr. Josef Tomeš, Ph.D., PhDr. Oldřich Tůma, Ph.D., JUDr. Věra Valterová, Ph.D., doc. PhDr. Zlatica Zudová-Lešková, CSc., Karel Žrout a další) a také představiteli spolupracujících spolků (např. Tomáš Lukavský z Česko-ruské společnosti) a přáteli Národního archivu (např. Vladimír Jouda, Jan Ungár) i původci samotnými (např. Josef Řepík či Olga Anna Markowitz). Neocenitelnou pomoc nám dlouhodobě poskytují pracovníci Ministerstva zahraničních věcí České republiky.

Koordinace činnosti s jinými pracovišti, zabývajícími se shromažďováním archiválií soukromoprávní provenience, pokračovala úspěšně i v loňském roce. Je třeba jmenovitě zmínit spolupráci s Literárním archivem Památníku národního písemnictví, Archivem bezpečnostních složek, Archivem Národního muzea, Archivem Národního technického muzea, Archivem Univerzity Karlovy v Praze, Archivem ČVUT, Archivem Českého rozhlasu, Archivem KSČM, Archivem Židovského muzea v Praze, Masarykovým ústavem a Archivem Akademie věd ČR, Archivem Ústavu pro soudobé dějiny AV, Archivem hl. m. Prahy, Státním oblastním archivem v Praze, Střediskem pro exilová studia při FF UJEP Olomouc, Etnologickým ústavem AV ČR, Československým dokumentačním střediskem, Knihovnou Václava Havla, Knihovnou Bohumíra Šmerala (zprostředkováno předání 300 magnetofonových pásek), Knihovnou Miloslava Ransdorfa, Tereziňskou iniciativou, Slovanskou knihovnou, Muzeem dělnického hnutí, Národním zemědělským muzeem, Ústavem pro studium totalitních režimů, Vojenským historickým archivem, Vojenským historickým ústavem a dalšími.

ZPRACOVÁNÍ ARCHIVÁLIÍ A ANOTACE NOVÝCH ARCHIVNÍCH POMŮCEK

Přehled zpracování viz tabulka č. III/4 v závěru této Zprávy o činnosti

Mezi jednotlivými zpracovatelskými odděleními existují rozdíly dané podstatou spravovaného Národního archivního dědictví. Sjedení se děje na metodické bázi spočívající na základních principech a metodách historických věd. Kvantitativní ukazatel zpracovanosti fondů dle oddělení vystihuje následující tabulka, byť do jisté míry zkreslená přísnými kritérii posledních let pro zpřístupnění fondů a rozporem mezi faktickou a evidenční správou fondů. V souladu s tabulkou se pak jeví volba priorit a zaměření úkolů napříč celým

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2018

archivem. Zpřístupňování pokulhává za obrovskou poptávkou po nejnovějších retrospektivních informacích. Vždyť čtyřicet šest procent našich fondů není zpracováno ani základním způsobem, a jde právě o fondy z období po roce 1945. S ohledem na jiné úkoly, zejména rozsáhlé potřeby státní správy, digitalizační projekty vedoucí ke komfortnímu zpřístupnění, rozšířené testování dvou možných nových softwarů, přípravu akcí ke stému výročí vzniku republiky i úkolů v oblasti předarchivní péče a získávání archiválií, nebyla oblast zpracování archiválií ani v roce 2018 příliš dominantní ve všech archivních odděleních. Přesto výsledky jsou dobré, dokonce došlo k dalšímu ukončování dlouhodobých zpracování a otestovalo se na různorodých archiváliích nasazení nového pořádacího systému, který odpovídá novým základním pravidlům pro zpracování archiválií.

Rok 2018 (PEvA, stav vykazovaný k 31. 12. 2018)

oddělení	celkem bm	nezpracováno bm v %	počet archivních souborů
1.	13023,92	8,37%	200
2.	15153,37	3,04%	119
3.	26687,64	12,88%	163
4.	50871,29	73,08%	371
5.	8004,96	97,39%	200
6.	15764,69	58,45%	942
8.	934,14	89,84%	70
NA	130440,01	46,01%	2065

Do evidence archivních pomůcek bylo v roce 2018 zapsáno celkem 23 nových archivních pomůcek (jednalo se z Národního archivu o 5 nových pomůcek a 15 pomůcek vzniklých rozdělením starších inventářů společných pro více archivních souborů, s církevními fondy ze státních archivů byly převzaty i inventáře). Zrušeny byly dva sdružené a skupinové inventáře. Dva nové inventáře byly anotovány již za rok 2017.

V oddělení fondů samosprávy a státní správy do roku 1848 a církevních institucí byla věnována pozornost pokračování zpracování fondů církevní provenience – dodatků fondu *Archiv pražského arcibiskupství – Ordinariát*, průběžné inventarizování fondu *Ústřední archiv Českobratrské církve evangelické* (část Německá evangelická církev v Čechách, na

Moravě a ve Slezsku) ve spolupráci s pracovníci tohoto archivu Evou Fialovou. V roce 2017 bylo započato pořádání fondu *Česko-bratrská církev evangelická – Farní sbor Smíchov*, který byl dán do péče 1. oddělení na základě depozitní smlouvy v roce 2017. byl zhotoven pouze prozatímní soupis, protože se čeká na možnost otestovat zpracování tohoto fondu v nové databázi Pro Archiv II. Správkyně fondů *Archivu pražského arcibiskupství a příslušných velkostatků* pokračovala v hloubkové revizi všech arcibiskupských fondů. Byla zrevidována *sbírka plánů kostelů a far z let 1720-1750* z fondu *Archiv pražského arcibiskupství I.*, která byla uměle vytvořena z plánů, vytažených z fondu v 60. letech minulého století pro potřeby památkové péče. Plány byly zkontrolovány a uloženy do speciálních obalů v mapových skříních (479 plánů, Jarmila Dubská), protože jejich založení zpět do fondu je velmi problematické. Nadále podle potřeby vlastníka fondu probíhala, letos v menší míře než v předchozích letech, průběžná reinventarizace a doplňování osobních fondů archivního fondu *Premonstráti – klášter Strahov, Praha*. Revize a inventarizace nových přírůstků do fondu (Velkostatky Hradištko a Velká Chyška) byla z časových důvodů pozastavena (vše ve spolupráci s Hedvikou Kuchařovou ze Strahovské knihovny). Bylo dokončeno hrubé rozřídění a vyčištění dodatků do fondu *Maltézští rytíři – české velkopřevorství a konvent Praha*, které byly z budovy Českého velkopřevorství maltézského řádu přivezeny ve velmi špatném stavu. V příštím roce se počítá se zpracováním dodatků do fondu. Bylo dokončeno rozřídění dokumentů *České katolické charity* a vyhotoven prozatímní soupis dokumentů.

Ve zpracování dodatků do fondů *České gubernium - Militare* se nepokračovalo z důvodu změny obsazení oddělení. Odcházející kolegyně dokončila zpracovávání *Evidence dochovaných vyobrazení šlechtických erbů v nobilitačních spisech České dvorské komory*. Nástupkyně práce rozšířila na katalog všech nobilitací, které fond obsahuje. Naopak mimo plánu se revidovalo dřívější uspořádání a třídění fondu *Valdštejniana, Jičín*. S externí pomocí se dále konvertoval inventář fondu *Nová manipulace* do databáze., do které byl zanesen obsah 53 kantonů.

Koncem roku 2017 byl dokončen inventář fondu *Genealogické sbírky různé* a v roce 2018 se upravoval rejstřík. Dokončuje se inventář *listin přejatých z Vojenského historického archivu* (100 listin). K fondu *Sbírka Dobřenský* přibylo dalších 1318 v podstatě katalogizačních záznamů přepisem metadat po digitalizaci a v digitalizovaném fondu *Archiv českých stavů – Reversy k zemi* nových 550 záznamů. Pokračovala tvorba katalogizačních záznamů/metadat pro matriční listiny (prohlášení za mrtva) fondu *Matriky židovských náboženských obcí v českých krajích* (zapsáno 10 kantonů). Připravuje se zveřejnění

matričních zápisů z let 1912–1917 (připraveno 230 svazků). Pokračuje se v přípravě inventáře k fondu *Židovské kontrolní matriky*.

Nadále se pracovalo na českém národním portálu v rámci virtuálního archivu Monasterium. V rámci mezinárodního projektu CO:OP se počítá se zpřístupněním databáze se snímky pečeti právě zde. Souběžná digitalizace pečeti probíhá ve spolupráci s Mezinárodním centrem pro archivní výzkum (ICARUS). Největším úkolem bylo průběžné zpracovávání metadat pečeti *Archivu České koruny* a příprava na připojení metadat a fotografií těchto pečeti ke stávajícím skenům listin tohoto fondu na webové stránce Monasteria. Soupis pečeti (databáze) obsahuje celkem 4802 záznamů, z nichž bylo v roce 2018 zhotoveno 897 záznamů.

V rámci revitalizace mapového depozitáře a výměny některých mapových skříní byla provedena revize a nové uložení 1200 map ze Sbírký map a plánů. Odcházející pracovník dokončil revizi dodatků Sbírký fotografií, Sbírký negativů a Stavebně-historických průzkumů. Pokračovalo se v revizi Sbírký přepisů a Sbírký rukopisů.

Zpracování archiválií tvořilo stejně jako v minulých letech i v roce 2018 páteř činnosti oddělení fondů samosprávy a státní správy z let 1848–1918. Dle schváleného plánu práce pokračovali pracovníci oddělení v několika dlouhodobých úkolech. Nejdůležitějším z úkolů zůstává analytické zpřístupnění rozsáhlého fondu *České místodržitelství – všeobecné* probíhající po jednotlivých signaturách (v podstatě katalogizačním způsobem). Toto zpracování probíhá dle schválené metodiky kodifikované metodickou komisí v roce 2009 a nově upřesněné na speciální poradě oddělení v listopadu 2015. V roce 2018 se pracovalo na signaturách: *sign. 12 (zemědělství)*, proběhla celková revize inventáře a rejstříků inventář odevzdán ke schválení, upraven dle vznesených připomínek a schválen; *sign. 13 (obecní záležitosti)*, pokračovaly práce na revizi inventárních záznamů i rejstříků, pro onemocnění zpracovatele byly práce na tomto úkolu nadále přerušeny; *sign. 20 (vystěhovalectví)*, pokračovaly práce na jmenném rejstříku pro manipulační období 1900–1910, pomůcka je dokončena, doplněna úvodní informací a předána ke zveřejnění; *sign. 27 (technické školy)*, pokračovalo zpracování a přechází do roku 2019.

Ve fondu *Staré montanum – signatura 5* (dílčí inventář) bylo zpracováno 15 kantonů.

Oddělení fondů samosprávy a státní správy z let 1848–1918 se dále podílelo na zpracování některých fondů oddělení fondů nestátní provenience a archivních sbírek. Jednalo se o zpracování některých částí fondu *Rodinný archiv toskánských Habsburků (části Josef Ferdinand a Grafika, tisky, kresby)*. Dále šlo o fondy *Špiritová Alexandra, Mgr.*, a *Czernin Ottokar*.

Oddělení fondů samosprávy a státní správy z let 1918–1945 z důvodu časově náročných agend i jiných úkolů spojených s oslavami stého výročí vzniku republiky nadále poněkud utlumilo práce na prohloubeném inventáři fondu Prezidium ministerstva vnitra (dříve fond SÚ MV ČR č. 225). Bylo zpracováno celkem 93 kartonů spisů z prvního dokončovaného období 1918–1924. Pokračováno bylo v inventarizaci a bylo zpracováno dalších 23 kartonů fondu Úřad říšského protektora v Čechách a na Moravě (dř. fond SÚ MV ČR č. 114). Reinventarizoval se fond Okupační vězeňské spisy. V průběhu roku 2018 bylo zrevidováno dalších 90 evidenčních jednotek a práce se blíží k závěru. Byly uspořádány druhé dodatky k fondu Ústřední správa státních báňských a hutních závodů, Praha a opatřeny archivní pomůckou na přelomu roku 2017 a 2018.

Vysokoškolským studentům – brigádníkům, praktikantům či stipendistům – jsme v minulém roce opět svěřili především prohlubování pomůcky k fondu Ministerstvo zemědělství, Praha I (1935–1951). S pracovníky oddělení zrevidovali další signatury o rozsahu 142 kartonů. Vysokoškolští studenti rovněž pomáhali prohlubovat části některých inventářů, jejichž popis byl pro potřeby častého využívání příliš stručný. Ve fondu Ministerstvo školství zrevidovali spisy signatury 30 PAM, které obsahují informace o památkách v ČSR v letech 1918–1948 (8 kartonů). Týmiž posilami se začal inventarizovat fond Policejní ředitelství, Praha – evidence obyvatelstva, část domovské archy a podařilo se zkontrolovat a srovnat abecedně podle názvů katastrálních území městské části Josefov až Sedlec. Archy byly nově adjustovány do 212 kartonů. Další studenti – nearchiváři nám pomáhají především s adjustací fondu Sčítání obyvatelstva Republiky československé v roce 1930.

Oddělení státních fondů z let 1945–1992 s ohledem na jiné úkoly, zejména na nutnost zajišťovat velké množství správních agend a badatelských žádostí, probíhající digitalizační projekty a nutnost zajišťování kontinuity v přejímání archiválií ze správních archivů ministerstev a spisoven centrálních úřadů České republiky, se oblasti zpracování archiválií sice nevěnovalo prioritně, ale šíře záběru byla velmi široká. Připravili nový harmonogram s prioritami. Inventář k dílčímu fondu *Úřad předsednictva vlády – Generální sekretariát hospodářské rady* byl dokončen a schválen. Dílčí inventář Ministerstvo dopravy I, Praha – Výstřižkový archiv bude schválen po nepatných opravách počátkem roku 2019.

Ve fondu *Československé závody sklářské* pokračují práce na rejstřících. Také k fondu *Ministerstvo financí II* bylo vyhotoveno 396 rejstříkových hesel k 16 kartonům. *Státní úřad plánovací I* po dokončení inventáře v uplynulém roce vyžaduje dopracování úvodu. Naopak dále se inventarizoval fond *Státní úřad plánovací II* (60 kartonů) a pořádal fond *Státní*

plánovací komise. Uspořádání se týkalo hospodářských plánů (232 kartonů). Tříděním a adjustací prošlo 25 kartonů *Ministerstva práce a sociálních věcí*. U *Fondu národní obnovy, Praha* probíhalo třídění dílčích částí, tvorba manipulačních soupisů, revize uspořádání dílčích částí. Ve fondech *Ministerstvo vnitřního obchodu* a *Ministerstvo vnitra ČSR/ČR, Praha – CSÚ* se třídilo a adjustovalo. Pokračovaly práce na prozatímním pracovním seznamu fondu *Ministerstvo zemědělství II – Ministerstvo zemědělství, lesního a vodního hospodářství* (216 kartonů). Ve fondu *Ministerstvo vnitra II* se opět vyhotovovaly jmenné rejstříky ke státoobčanským spisům (11 689 záznamů). Pokračovalo pořádání 20 kartonů personálního odboru *Ministerstva spravedlnosti ČSR*. Ve stadiu třídění se nachází fondy *Ministerstvo školství a kultury, Praha – Ústřední likvidační správa, Ministerstvo zahraničního obchodu*.

Dále se zpracovávaly *dílčí fondy KSČ – Ústřední výbor z období 1945–1989: politické byro 1954–1962* (revize uspořádání a příprava na digitalizaci 311 kartonů), *Čestmír Císař* (úvod a testování nového programu). Inventář fondu *KSČ – Ústřední výbor 1945–1989, Praha – Antonín Novotný – tajné* byl finalizován a bude předložen ke schválení. Již v roce 2016 byl dokončen inventář fondu *KSČ – Ústřední výbor – Kancelář tajemníka Miloše Jakeše (1970–1989)*, v roce 2018 se zrevidovaly záznamy před předložením ke schválení. Nově se třídí a krabicuje část *KSČ – Ústřední výbor 1945–1989, Praha – V. Koucký*. V nezpracovaném dílčím fondu *KSČ – Ústřední výbor 1945–1989, Praha* se třídily a popisovaly mikrofilmy nalezené společně s filmovými a zvukovými záznamy z procesu s R. Slánským. Celkem oddělení převinulo, opatřilo cívkou a popsalo celkem 649 kotoučů mikrofilmů (z toho 311 ks zasažených octovým syndromem); dále bylo popsáno 233 kratších pásů mikrofilmů.

Ve fondu *Státní soud Praha* nadále probíhala i za pomoci brigádníků příprava k digitalizaci, tvorba soupisu (soupis obsahuje podrobné údaje o odsouzených včetně délky trestu, složení senátu, souvisejících prokurátorech, 32 kartonů). Pro potřeby nahlédací agendy podle zákona č. 262/2011 Sb. (3. odboj) je převáděna do soupisu v elektronické podobě část kartotéky vězňených fondu *Správa Sboru nápravné výchovy, Praha*. V roce 2018 bylo převedeno 3225 ev.j.

Fond *Národní sčítání lidu 1950, Praha* byl podroben revizi dřívějšího uspořádání a adjustováno bylo 26 kartonů.

V oddělení kontroly výkonu spisové služby, fondů státní správy po roce 1992 a elektronických dokumentů byly přemanimulovány přejímky Ministerstva zdravotnictví, Ministerstva kultury a Nejvyššího kontrolního úřadu z balíků do archivních kartonů, proběhlo hrubé pořádání fondu Státního úřadu pro jadernou bezpečnost a částí fondu Úřadu vlády ČR,

především Bezpečnostní rady státu, Rady hospodářské a sociální dohody ČR, Rady vlády pro evropskou integraci a Rady pro výzkum a vývoj. Od roku 2018 probíhá pořádání fondů ÚNMZ - Úřadu pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví (cca 50 bm). Dále bylo dokončeno hrubé pořádání fondu Zemědělské vodohospodářské správy, postupně jsou zpracovávány přejímky z Ministerstva vnitra, především přírůstky, kde skartační řízení prováděl „Archiv Ministerstva vnitra“, dále Ministerstva dopravy (archiválie i pro 4. oddělení). Na digitalizaci jsou připraveny 4 bm archiválií fondu Úřad pro civilní letectví (letecké nehody).

V oddělení fondů nestátní provenience a archivních sbírek dle plánu pokračovalo zpřístupnění několika částí složitého fondu *Rodinný archiv toskánských Habsburků*, na kterých se vedle správkyne fondu podíleli rovněž dva pracovníci oddělení fondů samosprávy a státní správy z let 1848–1918. V části *Grafika, kresby a tisky* v roce 2017 bylo zahájeno definitivní uspořádání této fondové části, materiál je připraven pro testování nového softwaru. V roce 2016 bylo dokončeno zpracování inventárních záznamů a rejstříky v části *Listiny*, dále probíhaly práce na úvodu k pomůcce. Ve fondové části *Leopold II./1. část* jsou postupně přepracovány inventární záznamy obsahu jednotlivých deníků, byla zkompletována rodinná korespondence a zpřesněny její inventární záznamy a zinventarizována osobní korespondence, která nebyla v minulosti vůbec zpracována. Soubor osobní korespondence řazené dle odesílatelů je připojen za rodinnou korespondenci, aby nebyl porušen sled původních inventárních čísel. Celkem tak bylo zpracováno a zinventarizováno 15 kartonů osobní korespondence. V plánu na rok 2019 se počítá s vyhotovením inventáře k této fondové části pod názvem: Deníky, rodinná a osobní korespondence Leopolda II. (1814–1870). Druhá část Leopoldovy fondové části, dosud jen uspořádaná, obsahující především různé typy archivní dokumentace, byla zinventarizována v rozsahu 256 inv. záznamů a 105 kartonů byla již zapsána do databáze, včetně rejstříků (osobního a místního). Dokud nebude provedeno fyzické roztřídění dodatků, není možno dokončit inventarizaci této fondové části a vyhotovit pomůcku. Poslední část, Leopold II. – Dodatky o rozsahu 21 kartonu byla sepsána v provizorním seznamu a byl připraven přehled rozdělení dokumentace do fondových částí RAT, a to Ferdinanda III., Leopolda II. /1 a Ferdinanda IV. /2. Zbývající dokumenty po roztřídění do jmenovaných částí RAT budou zařazeny po uspořádání do souboru RAT-Leopold II. /2. Fyzické roztřídění dokumentů je plánováno na příští rok 2019. Pro část *Josef Ferdinand* (celkem 2 registrurní pomůcky + 14 kartonů) byl v závěru roku 2018 dokončen inventář a pokračuje práce na úvodu k pomůcce.

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2018

V roce 2018 bylo dokončeno definitivní zpracování fondů *Špiritová Alexandra, Mgr.* a *Czernin Ottokar*. Na fondu Czernin byl zároveň testován nový pořádací software ProArchiv, který bude používán od roku 2019/2020 jako technický nástroj pro zpracování archiválií s aplikací nových základních pravidel. Inventáře k oběma fondům budou počátkem roku 2019 předloženy ke schválení.

Obnovily se práce na zpracování fondu *Československý svaz mládeže – ústřední výbor*. Celkem bylo uspořádáno (včetně rejstříků) 45 kartonů ze signatury 2. Práce pokračovaly na zpřístupnění *Sbírký map a plánů* bohužel pomalejším tempem, než by bylo potřebné. Na zpracování se podílí již dvě osoby. Vnitřní oponenturou v rámci oddělení procházejí dokončené inventáře: Český svaz protifašistických bojovníků – soutěž historických, vzpomínkových a dokumentačních prací, Sudetoněmecká strana – dodatky II, Spolek pro chemickou a hutní výrobu (části Technický sekretariát, Výrobní postupy a Výzkumné zprávy) a Stavební družstvo zaměstnanců státních lesů a statků. Průběžně probíhalo zpracování přírůstků do otevřených sbírek.

Zpracování fotografií fondu *Druhá světová válka* představuje dlouhodobý úkol. Soubor je vzhledem k nevyhovující původní pomůcce nově databázově zpracováván. Dokončena je necelá polovina fondu, ke zpracovaným záznamům jsou zároveň připojeny náhledy. Souběžně probíhající digitalizace byla dokončena v létě roku 2018. V současné době pokračuje hodnocení fyzického stavu fotografií konzervátory. Pořádací resp. inventarizační práce na souboru nitrocelulózových kinofilmů s reportážemi z různých akcí SdP a NSDAP v Sudetech fondu *Henlein Konrád* o rozsahu více než 48 tisíc polí probíhají narázově vzhledem k tomu, že jsou zcela závislé na výstupech z digitalizace (náhledy). Pořádání velmi komplikuje skutečnost, že nastříhané pásy kinofilmů zachycující stejnou událost se mnohdy nacházejí na různých místech fondu a v tomto stavu jim byla archivem ÚML, odkud byl soubor převzat, přidělena inventární čísla. Část reportáží je podchycena stručnými dobovými německými popiskami (pojmenování akce, datum a místo konání). Práce na zpracování a digitalizaci tohoto souboru jsou dlouhodobé a budou pokračovat i v roce 2019.

Nadále pokračuje revize rozsáhlého fotografického fondu tiskové agentury *Balkanpress*. Popisné jednotky jsou uspořádávány do hierarchické struktury, k záznamům doplňovány rejstříky a připojovány digitální reprodukce.

Dílčí část archivního souboru *Ukrajinské muzeum – fotografie, Praha* je ve špatném fyzickém stavu, přesto badatelsky velmi využívána. Původní archivní pomůcka je nedostatečná a neodpovídá typům ani skutečnému množství evidenčních jednotek. Z toho důvodu byla v letech 2016-2017 provedena reinventarizace fotografické části. Výsledkem

bylo zjištění skutečného počtu evidenčních jednotek u pozitivů. Následovalo zpracování negativů, které již bylo ukončeno. Soubor byl souběžně digitalizován.

Počátkem roku 2018 bylo dokončeno vytváření archivní pomůcky fondu Pluhař Josef. Vzhledem k zaneprázdnění pracovníků 5. oddělení čeká soubor na vytvoření tiskových sestav a výsledného inventáře.

V roce 2018 byla dokončena digitalizace fotografií, zahájena kontrola digitalizovaných reprodukcí a označení fotografií ukládacím číslem u dílčího fondu *Kriegel František, MUDr. – fotografie*. Dále byl zahájen podrobnější popis evidenčních jednotek včetně třídění do věcných skupin (zatím MS Word). Dílčí archivní soubor obsahuje 13 343 ks fotografických archiválií z pestré činnosti původce. Určování velkého množství téměř nepopsaných fotografií je zdlouhavé. I u popsanych fotografií je rukopis obtížně čitelný, mnohdy i vícejazyčný (zkratky nebo pouze části jmen osob). Jako typ pomůcky je předpokládán manipulační seznam 2. typu (archivní zpracování bude probíhat na úrovni sérií, složek i jednotlivostí), a to z důvodu budoucího přesnějšího určení jednotlivých fotografií např. po zpracování písemné části 6. oddělení, nebo z badatelské veřejnosti. Jedná se o dlouhodobý projekt.

Zpracování *kinematografických filmů* (inventarizace, katalogizace) a jejich následné poskytování badatelům je odvislé od jejich fyzického stavu a od finančních možností archivu. V roce 2018 byly obsahově zpracovány archivní soubory obsahující kinematografické filmy, které byly digitalizovány v roce 2017. Jedná se o následující celky: *Federální úřad pro tisk a informace – obrazové a zvukové záznamy, Praha* - během digitalizace videokazet je vypracováván stručný soupis audiovizuálních záznamů, tvořený názvem pořadu (pokud lze zachytit, mnohdy jsou jen části) s odkazem na ukládací číslo evidenční jednotky. Celkem je hotovo 969 ks VHS, na rok 2019 zbývá cca 167 ks VHS a 5 kantonů. Vše bylo zpracováno pro *Svaz českých a moravských výrobních družstev – kinematografické filmy, Praha, Výzkumný ústav spojů – kinematografické filmy, Praha, Institut průmyslového designu Praha – kinematografické filmy, Praha, Česká geologická služba – Geofond – kinematografické filmy, Praha*.

Dílčí archivní soubor *KSČ – Ústřední výbor 1945–1989 – obrazové a zvukové záznamy, Praha* obsahuje celkem 188 ukládacích jednotek, obsahující kinematografické filmové pásy (duplikační kopie, kombinované kopie, negativy obrazu, negativy zvuku) se záznamem z politického procesu s Rudolfem Slánským a spol., který vyrobilo Studio zpravodajských filmů Praha v roce 1952. V druhé polovině roku 2018 došlo k průběžné externí digitalizaci filmů (Kinoservis s.r.o., Zlín) a souběžně s tím i k třídění a obsahovému

zpracování na úrovni složek v MS Word. K závěru roku 2018 byly takto zpracovány duplikační a kombinované kopie (celkem 92 jednotek popisu).

Další zpracování probíhalo ve fondu Slovánský výbor Československa – kinematografický film, Praha, Ústřední dopravní institut, Praha, Bartošek Karel, JUDr. – kinematografické filmy, Sbírka kinematografických filmů, Výzkumný ústav vodohospodářský T. G. Masaryka – kinematografické filmy. Z dílčího archivního souboru Lang Jan – obrazové a zvukové záznamy byl digitalizován 1 kazeta z nosiče 8mm filmového pásu. Amatérské filmové záběry zachycují bohoslužby a společenské setkání pro krajany žijící ve Velké Británii. Na dalších záběrech jsou zaznamenány táborové aktivity pro děti emigrantů.

Při zpracování *zvukových archiválií* je prioritně věnována pozornost především konverzi do digitální podoby, a to především z důvodu nestability původního nosiče. Dílčí soubor *KSČ – Ústřední výbor 1945–1989 – obrazové a zvukové záznamy, Praha* zahrnuje zvukové archiválie k politickým procesům 50. let 20. století. V roce 2018 bylo zahájeno jeho pořádání do víceúrovňové struktury. Kritériem uspořádání bylo stanovení tematické hledisko (konkrétní politický proces) a chronologická návaznost jednotlivých záznamů i jednotlivých politických procesů. Až na jedinou výjimku se však jedná pouze o nekompletní nebo fragmentární zvukové záznamy.

V rámci testování pořádací aplikace ProArchiv bylo zahájeno zpracování dílčího souboru zvukových archiválií Domu slovenské kultury, a to jeho dvou programových cyklů – pořad M. Horníčka „Dobry večer, přátelé“ a literárně-dramatický pořad rozhovorů s umělci „Herecké zastavenie“. Soubor zvukových archiválií *Sbírky gramofonových desek* byl databázově zpracován již v roce 2014, pomůcku se podařilo po překonání technických obtíží dokončit počátkem roku 2018. Vzhledem k zaneprázdnění pracovníků 5. oddělení soubor dosud čeká na tisk výsledného inventáře.

Tematické soupisy

Soupis pečeti

Při *Soupisu pečeti* bylo pořízeno 897 záznamů pečeti listin fondu *Archiv České koruny*.

Anotace nových archivních pomůcek

České místodržitelství Praha – všeobecné. Zemědělství, svěřenectví – fideikomisy, lesy, vrchnostenské a poddanské záležitosti, nadace, sign. 12 (1854) 1856–1910 (1914).

Dílčí inventář, 2018, 846 s., Jiřina Juněcová, 8147 jednotek popisu [297 kartonů]. Vznikly činností nejvyššího orgánu státní správy v Českém království, c. k. místodržitelství v Praze. Po obsahové stránce je fond tvořen spisy, které se týkají různých záležitostí dané agendy na území někdejšího Českého království. K inventáři je vyhotoven osobní a zeměpisný rejstřík.

Ústřední správa státních báňských a hutních závodů, Praha – dodatky II 1928 – 1946 (1949).

Dílčí inventář, 2018, 12 s., Jaroslav Pažout, 38 jednotek popisu [6 knih a 4 kartony]. Státní doly a hutě na území Československa byly řízeny odděleními XXIIIa a XXIIIb V hornosprávního odboru Ministerstva veřejných prací. V roce 1920 došlo sloučením těchto oddělení a prodejny báňských výrobků k vytvoření Ústřední správy státních báňských a hutních závodů, spravující podnik Státní báňské a hutní závody. Od r. 1924 byl uvedený úřad označován jako VII. odbor Ministerstva veřejných prací. Z jeho kompetence byl vyňat prodej výrobků ze státních dolů a hutí, kterým se zabývala Státní prodejna báňských a hutnických výrobků. Z jeho gesce byla současně vyčleněna agenda tzv. uhelné akce pro státní úřady a jejich zaměstnance, přičemž byl vytvořen samostatný podnik Státní uhelné sklady v Praze-Smíchově. Za okupace spravovala Ústřední správa pouze protektorátní podniky, k jejímu zániku pak došlo s účinností od 1. 1. 1946, kdy její působnost přešla na nově vytvořené národní podniky.

Druhé dodatky k fondu Ústřední správa státních báňských a hutních závodů tvoří šest úředních knih, z nichž čtyři obsahují pojistně-materiální balance Penzijního příplatkového ústavu zaměstnanců podniku Státní báňské a hutní závody v soukromoprávním služebním poměru z let 1934 a 1936, zbylé dvě pak zprávu o vyšetřování hospodářské situace Státních železáren a oceláren v Podbrezové zřejmě z let 1937–1938 a přílohu ke zprávě. Čtyři kartony obsahují různorodý spisový materiál. Nacházejí se zde písemnosti k organizačním a personálním záležitostem správ protektorátních báňských a hutních závodů, dokumentace k jednotlivým báňským a hutním závodům, mj. k naftovým dolům v Gbelech, k dolům na zlato v Jílovém a dolům a hutím v Příbrami. Zajímavé jsou i písemnosti o přejmenování jáchymovských dolů a předání uranové rudy Sovětskému svazu po druhé světové válce.

Úřad předsednictva vlády – Generální sekretariát Hospodářské rady 1945–1949.

Dílčí inventář, 2017, Alena Nosková, Adam Zítek, 124 s.; 587 jednotek popisu [8 podacích protokolů, 1 kartotéka 307 kartonů].

Fond obsahuje písemnosti vzniklé z činnosti Generálního sekretariátu Hospodářské rady a Ústřední plánovací komise, která sekretariát později zastoupila. Jedná se o dokumenty vztahující se k hospodářskému řízení státu a plánování hospodářství, především pak v souvislosti s tzv. dvouletým plánem. Materiály uložené ve fondu se vztahují prakticky ke všem odvětvím československého hospodářství. Písemnosti jsou členěny částečně na základě organizační struktury původce (jednotlivé plánovací komise) a rovněž tematicky dle věcných kapitol (zahraniční záležitosti, organizace GSHR).

VYUŽÍVÁNÍ ARCHIVÁLIÍ VEŘEJNOSTÍ

Přehled viz též tabulka č. III/5 v závěru zprávy.

Z celkového objemu odpracovaných pracovních dní v odděleních zabírala nahlédací a badatelská agenda všeho druhu více než polovinu, lépe řečeno téměř dvě třetiny.

Badatelny

V uplynulém roce studovalo ve studovně oddělení fondů samosprávy a státní správy do roku 1848 a církevních institucí 505 badatelů (469 domácích, 36 cizinců), kteří zde vykonali 2333 badatelských návštěv (2165 návštěv domácích badatelů, 168 návštěv cizinců). Návštěvnosti odpovídá i pohyb archiválií: 6345 zapůjčených evidenčních jednotek; 9 evidenčních jednotek bylo zapůjčeno na základě reversů. Celkový počet zapůjčených evidenčních jednotek v roce 2018 tedy byl 6 354. Vypůjčených evidenčních jednotek bylo 78. Dle potřeby vyhotovovala studovna badatelské zakázky za úplatu a kopie pro restituční agendu (pouze 34 ks úředně ověřených kopií). Lze konstatovat, že počet badatelů i badatelských návštěv oproti minulému roku opět poklesl. Díky povolování zhotovování reprodukcí dokumentů vlastními digitálními fotoaparáty poklesl počet badatelských žádostí o vyhotovení elektrografických kopií a fotokopií archivních dokumentů. Podobně došlo i k poklesu počtu žádanek o archiválie v důsledku zveřejnění židovských a židovských kontrolních matrik, knih Desek zemských a dalších drobných fondů na webu NA, indikačních skic na webu ČÚZK a listin na webové stránce virtuálního archivu www.monasterium.net.

V roce 2018 bylo zaregistrováno v centrální badatelně NA v Praze na Chodovci celkem 1622 badatelů. Z celkového počtu badatelů bylo 139 cizinců (převážně ze Slovenska). Badatelé uskutečnili celkem 5676 badatelských návštěv (z toho 974 zahraničních). Průměrná denní návštěvnost se standardně pohybovala okolo 27 badatelů/den. Badatelna byla nejnavštěvovanější v měsících březnu (666 osob) a červenci (576 osob). Jde o snížení

poptávky ve srovnání s předchozími lety. V rámci mezivýpůjční služby se v roce 2018 uskutečnilo 8 zápůjček a 2 výpůjčky.

V Informačním systému Badatelna bylo zaevidováno celkem 25 378 objednávek. Nejvíce vytěžovaným archivním souborem bylo Policejní ředitelství v Praze – přes 6000 objednávek ze všech částí fondu. Následuje archivní soubor ÚV KSČ (2500 objednávek badatelnou a 1029 oddělením, celkem 3 529) a archivní soubory s železniční tematikou. Badatelům bylo předloženo velké množství studijních mikrofilmů, a to všude tam, kde jimi lze nahradit předkládání originálních archiválií. Postupně zpřístupňujeme badatelům digitální reprodukce archiválií (náhradou za originály), ovšem v řadě případů pouze lokálně. V roce 2018 bylo v badatelně pořízeno celkem 17 728 reprodukcí archiválií pro badatele i pro služební potřebu (nejvíce v dubnu – 2813).

V roce 2018 pokračovala vzhledem k zpřísněným opatřením přijatým v roce 2014 příprava většiny archiválií pro badatelnou z hlediska ochrany osobních údajů oddělením fondů státní správy z let 1945–1992, což jej enormně zatěžující, přičemž časově náročná činnost se nepromítá do žádného ze systémově sledovaných výstupů Národního archivu. Pro badatele bylo připraveno z archivních souborů ve správě 4. oddělení celkem 4032 kartonů a 3501 jednotlivin. Oproti loňskému roku se jedná o zhruba dvojnásobný nárůst. Ze složitého fondu ÚV KSČ bylo připraveno přímo oddělením (nikoliv badatelnou NA) 1029 archivních jednotek.

Koncem roku 2016 rozhodl Ústavního soudu v otázce ustanovení § 37 odst. 11 archivního zákona těsným poměrem hlasů o zachování ustanovení § 37 odst. 11 zákona č. 499/2004 Sb. v nezměněné podobě. S ohledem na účinnost evropského nařízení k osobním údajům od května roku 2018 je nutná nadále obezřetnost. V souvislosti s přípravou novely archivního zákona v tomto ohledu bude třeba v této opatrnosti pokračovat. Na žádost Úřadu dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu PČR a rodin vězněných, Ústavu pro studium totalitních režimů, Archivu bezpečnostních složek, Vězeňské služby, Ministerstva obrany a dalších vyhledali a připravili v tomto oddělení ke studiu archiválie z nezpracovaných fondů, které obsahují osobní citlivé údaje a jejichž fyzický stav neumožňuje jejich předložení v badatelně.

Předkládání archiválií z období po roce 1945 do studovny pro badatelské účely předcházela i v roce 2018 nezbytná technická úprava dříve utajovaných písemností. Kromě toho probíhalo průběžně vyznačování odtajnění při přípravě archiválií do badatelny a po jednotlivinách i kartonech řádově ve stovkách kartonů.

Pokračovali jsme stejně jako v uplynulých letech v odborných konzultacích ze zpracovaných i nezpracovaných fondů ve snaze maximálně uspokojovat požadavky odborné i laické badatelské veřejnosti.

Správní činnosti – opisy, výpisy a kopie pro občany, veřejnou správu, soudy, rešerše

V elektronickém systému spisové služby GINIS bylo v roce 2018 zaevidováno celkem 4861 čísel jednacích. Datovou schránkou bylo přijato 2142 a odesláno 2332 datových zpráv. Z celkového počtu 4 548 spisů bylo 2080 č.j. spisů vyřízeno v režimu správní nahlédací agendy: 806 spisů se týkalo státního občanství a sčítání lidu (o cca 200 méně než v loňském roce); 308 č.j. spisů se týkalo agendy 3. odboje dle zákona č. 262/2012 Sb. (malý pokles oproti roku 2017) a 493 č.j. – majetkových záležitostí (z toho zákon č. 428/2012 Sb. – 3 č.j., což je další velký pokles); 212 spisů bylo vyřízeno v rámci agendy badatelské, 11 č.j. bylo odesláno odboru správních činností MV ČR k dohledání osobních údajů (zjištění adresy, data narození, úmrtí), 245 spisů se týkalo poskytnutí souhlasu s jednorázovým užitím reprodukcí archiválií. V režimu zákona č. 106/1999 Sb. bylo podáno 16 č.j., ale ve skutečnosti se jednalo o žádosti o kopie archiválií v režimu archivního zákona. Skutečná podání v režimu zákona o informacích byla jen tři. Zbývajících 2 468 ostatních žádostí veřejnosti nebo šlo o vlastní spisy NA.

Rešerše a reprodukce archiválií byly zpracovány pro 634 domácích a 419 zahraničních žadatelů. Ve srovnání s minulými lety je patrné kolísání poptávky a žádný trend zde nelze pozorovat – v r. 2014 celkem 667, v r. 2015 celkem 1121, v r. 2016 1413, v r. 2017 to bylo celkem 1130 č.j. Samostatnou skupinu dotazů tvoří rostoucí počet žádostí o povolení k publikování reprodukcí dokumentů uložených v jednotlivých fondech všech archivních oddělení. Dokument (y) je vždy nutno nejprve identifikovat a poté zkontrolovat, resp. opravit citaci zdroje (ů).

Správní agendy vyplňují většinu pracovního času ve dvou odděleních Národního archivu – oddělení fondů samosprávy a státní správy z let 1918–1945 (2 010 č.j., pokles o 200 č.j.) a oddělení fondů státní správy z let 1945–1992 (1 156 č.j. a 700 žádostí v dílčích záležitostech komunikace s žadateli). Kromě toho vyhotovují i rešerše pro badatele, tak jako ostatní oddělení.

Největší zátěž pro oddělení v roce 2018 znamenaly zejména žádosti ukrajinských občanů, kteří potřebují doložit československé občanství svých předků. Čerpají z údajů uvedených ve sčítacích operátech RČS z roku 1930 pro Zemi podkarpatoruskou. Agenda

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2018

z 201 ks v roce 2014 stoupla na 620 v roce 2015, 842 žádostí v roce 2016 a v roce 2017 činila 547 žádostí, v roce 2018 začala zvolna klesat na 333 žádostí.

Velké množství žádostí týkajících se pozemkového vlastnictví je směřováno pouze na zjištění bývalých majitelů, resp. dědiců (opět se dotazují zejména regionální pobočky Úřadu pro zastupování státu ve věcech majetkových, Pozemkového úřadu, dále krajské úřady, katastrální pracoviště apod.). Zatímco před několika lety byly tyto typy žádostí ojedinělé, po pochopení významu historických sčítacích operátů v jednotlivých institucích, začal jejich počet výrazně narůstat. V loňském roce se jednalo již o 442 ks žádostí.

Agenda dle zákona č. 262/2011 Sb. je již setrvalá a váže poměrně velkou část pracovních sil. Rešerše probíhaly zaběhlým systémem ve shodě s dohodnutými požadavky Ministerstva obrany ČR a ve spolupráci s dalšími institucemi. Pracovníci oddělení ze základní informace o osobě (jméno, příjmení, datum narození) prováděli rozsáhlou rešerši v řadě archivních fondů, šlo zejména o fondy justice, ÚV KSČ a další. Po soustředění všech podkladů byly vybrány dokumenty relevantního charakteru, dokazující odboj, případně odpor proti komunismu u konkrétní osoby. Průběžně probíhaly konzultace v této agendě mezi Národním archivem, Ministerstvem obrany, Ústavem pro studium totalitních režimů a Archivem bezpečnostních složek k řešení odborných problémů souvisejících s touto agendou a hodnocením, přípravou a posuzováním archivních zdrojů při jejím řešení. Alena Šimánková je členkou pracovní skupiny při Ústavu pro studium totalitních režimů pro III. odboj.

Počet státoobčanských žádostí v minulém roce opětovně mírně poklesl, v naprosté většině se jednalo o žádosti státních úřadů či orgánů samosprávy. Samostatnou skupinu tvoří dotazy na údaje z pražské pobytové evidence a spisů Policejního ředitelství v Praze, velkou většinou rovněž z důvodu zjištění rodinných vazeb.

Počet úředních žádostí týkajících se věznění, případně nuceného pracovního nasazení, majetkové újmy či rasového pronásledování československých občanů v době nacistické okupace činil 45 žádostí. Bylo vzneseno 54 samostatných dotazů (srovnatelné s roky 2015, 2016 i 2017) na členství v KSČ. Prověření členství se však děje i v rámci agendy tzv. 3. odboje, kde tomu bylo v roce 2018 ve 296 případech.

VÝSTAVY

Archiválie Národního archivu jsou velmi často požadovány různými institucemi k zapůjčení na výstavy. Proto je do výstavní činnosti zahrnován nejen výběr archiválií,

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2018

kontrola fyzického stavu archivních dokumentů a výstavních prostor, ale i příprava návrhů smluv o výpůjčce včetně zajištění záznamů o ocenění, protokolů o stavu archiválií apod. V následující tabulce je shrnuto množství pracovních dnů potřebných pro kontrolu fyzického stavu archiválií a zajištění výstav v roce 2018.

Příprava archiválií pro výstavy a zápůjčky	dny	116
Instalace výstav	dny	77
Měření klimatických a světelných parametrů	dny	27

Vlastní – příprava výstavních exponátů a výstavních panelů a vlastní instalace

Originály dokumentů:

Rok 2018 byl zejména rokem oslav stoletého jubilea existence republiky, proto byli pracovníci archivu zapojováni i do různých aktivit spojených s oslavami. V roce 2018 se plnili služební úkol zadaný Národnímu archivu Ministerstvem vnitra, a sice realizaci dvou výstav k výročí vzniku republiky na Pražském hradě, který zabral velkou část pracovního času, protože se na přípravě podílela řada pracovníků archivu. Ve dnech 8.–16. 2. 2018 proběhla výstava s nejcennějšími artefakty *V základech státnosti*. Pořadatelem byla Správa Pražského hradu. Seznam exponátů viz výroční zpráva za rok 2017.

Ve dnech 26. 2.–2. 7. 2018 v Císařské konírně Pražského hradu se uskutečnila náročná „zážitková“ výstava *Labyrintem českých dějin*. Pořadatelé byli Ministerstvo vnitra ČR a Správa Pražského hradu. Příprava dvou výstav zahrnovala výběr dokumentů, tvorbu textů a popisek, přípravu textů pro katalog, tvorbu seznamů exponátů a vlastní smlouvy o výpůjčce, ocenění exponátů pro účely pojištění, kontrolu fyzického stavu archiválií a výstavních prostor. Kromě vlastní výstavy jsme připravili celou řadu doprovodných akcí, počínaje Pracovními listy pro žáky základních a středních škol přes komentované prohlídky po filmové projekce k některým tématům (měnová reforma 1953 a rok 1968).

Seznam exponátů:

Fond, inv. č.	Název archiválie	Vystaveno
AČK, inv. č. 3 (NKP)	Fridrich II., zvolený císař římský, daruje a potvrzuje Přemyslu Otakorovi I., králi českému, své panství Floss, hrad Schwarzenberg a jiné hrady a statky, 1212	4.6.–1.7.

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2018

AČK, inv. č. 4 (NKP)	Fridrich II., zvolený císař římský, uděluje Jindřichovi, markraběti moravskému, a jeho dědicům místo a hrad Möckern (mocran et Mocran). Basilej, 1212, září 26.	4.6.–1.7.
Úřad vlády ČR, Praha	Žádost České republiky o přijetí do Evropské unie v anglickém jazyce. 1996, leden, Praha.	26.2.–30.4.
ÚPV ČSSR/ČSFR, registratura, sig. 953/1/1, 1989, nezpracováno	Prohlášení Čs. helsinského výboru. 1989, duben 10.	26.2.–30.4. (titul a str. 3)
KSČ-ÚV-politicko-organizační oddělení, 1989, č. 53, 54, 61, 86, 88, 106, nezpracováno	Vnitrostranická informace o událostech roku 1989 politickoorganizačního oddělení ÚV KSČ. 1989.	26.2.–30.4. (č. 53, 88); 30.4.–1.7. (č. 54, 61)
KSČ-ÚV-politicko-organizační oddělení, nezpracováno	Poučení z krizového vývoje ve straně a společnosti po XIII. sjezdu KSČ – brožura pro vnitrostranickou potřebu. 1970.	26.2.–30.4. (obálka)
KSČ-ÚV-GH, nezpracováno	Poznámky prezidenta republiky Gustáva Husáka k novoročním projevům z let 1976, 1978, 1987.	26.2.–26.3. (1976 č. 1–6) 26.3.–30.4. (1978 č. 1–5) 30.4.–4.6. (1978 č. 6–10) 4.6.–1.7. (1987 č. 7–10)
KSČ-ÚV-GH, nezpracováno	Dopis Jana Patočky Federálnímu shromáždění.	26.2.– 26.3.
KSČ-ÚV-AN-tajné, nezpracováno	Fotodokumentace k průběhu studentského Majáles 1965. 1965.	26.2.– 30.4. (výměna rozevřené dvoustrany po 1 měsíci)
SSNV, osobní spis Josefa Brykse, nezpracováno	Osobní vězeňský spis Josefa Brykse.	26.2.–26.3.
ÚPV, usnesení vlády, nezpracováno	Dekret prezidenta republiky z 24. 10.1945 č. 100/1945 Sb. o znárodnění dolů a některých průmyslových podniků.	30.4.–4.6. (str. 30 a 31)
ÚPV, usnesení vlády, nezpracováno	Ústava 9. května.	4.6.–1.7. (titul a str. 46)
PMR-L, kart. 5, čj. 1651/43/D	Zpráva ministra národní obrany přednesená vládě o bojovém nasazení československých vojáků u Sokolova. Londýn, 1943, 21. dubna.	26.2.–26.3.
PMR-L, kart. 87	Dekret o prozatímním výkonu moci zákonodárné. Londýn, 1940, 15. října.	4.6.–1.7.
Prezídium ministerské rady, inv. č. 2960, kart. 4139	Protokol z 29. schůze 17. československé vlády. Praha, 1938, 20. května.	26.2.–26.3. (f. 527 a strana s podpisy)

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2018

Prezídium ministerské rady, inv. č. 2960, kart. 4142	Protokol z 9. schůze 18. československé vlády s podpisy ministrů. Praha, 1938, 30. září.	4.6.–1.7. (f. 249 a strana s podpisy)
Depozit při AČK	Koncept deklarace nezávislosti stylizovaný a psaný T. G. Masarykem. Washington, 1918, 14. října, autograf T. G. Masaryka.	26.2.–4.4. (sešit, pouzdro) 4.4.–1.7. (pouzdro, kopie sešitu)
Národní výbor 1918, fol. 141-145, kart. 1	Stenografický protokol plenární schůze Národního výboru ze dne 5. listopadu 1918. Praha, 1918, 5. listopadu.	26.2.– 26.3. (f. 141 a druhé neočíslované)
Předsednictvo ministerské rady, kart. 4029	Zápis o 1. schůzi ministerské rady konané dne 14. listopadu 1918 na Pražském hradě. Praha, 1918, 14. listopadu.	30.4.–4.6. (f. 1 a 2)
PMR, kart. 4166	Originál ústavy z 29. února 1920 publikované téhož roku ve Sbírce zákonů a nařízení pod č. 121.	26.2.–26.3. (s. 34–35)
AČK	Pečetidlo velké státní pečeti ČSR z roku 1924. Včetně dřevěné schránky.	26.2.–1.7. (pečetidlo)
AČK	Pečetidlo malé státní pečeti ČSR z roku 1924. Včetně dřevěné schránky.	26.2.–1.7. (pečetidlo)
PMR, kart. 2761, sign. 452/231/1	Ověřená kopie spojenecká smlouvy mezi ČSR a SSSR z 16. května 1935.	30.4.–4.6. (str. 8 a 9)
PP, kart. 3019	Císařský manifest Mým národům 28. července 1914.	26.2.–26.3.
Sbírka novin Národního archivu: SN11	Houpačky. 1919, č. 1–4.	26.2.– 26.3. (časopis č. 1) 26.3. – 30.4. (časopis č. 4) 30.4.– 4.6. (časopis č. 2) 4.6. – 1.7. (časopis č. 3)
ST 1848, inv. č. 224, kart. 4	Provolání generála Windischgrätze o znovuzavedení pořádku v Praze 1848, 19.6.	26.2.– 30.4. (1. exemplář) 30.4.–1.7. (2. exemplář)
ST 1848, inv. č. 978, kart. 13	Odznaky národních gard 1848.	26.2.–1.7.
ČG–Contr. 1748–1755, A 1/10, inv. č. 49, kart. 1	List Marie Terezie nejvyššímu českému kancléři hraběti Harrachovi o reformě úřadů politické správy, financí a soudnictví. 1749, květen 1.	26.2.–26.3. (titul)
NA, ČG–Contr. 1748–1755, A 1/10, inv. č. 49, kart. 1	Toleranční patent Josefa II. 1781, říjen 13.	30.4.–4.6. (titul)
AČK, inv. č. 2 (NKP)	Fridrich II., zvolený císař římský, uděluje Přemyslu Otakarovi I., králi českému, a jeho nástupcům Království české a četné svobody. 26. září 1212, Basilej.	4.6.–1.7.

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2018

AČK, inv. č. 2, faksimile	Fridrich II., zvolený císař římský, uděluje Přemyslu Otakarovi I., králi českému, a jeho nástupcům Království české a četné svobody. 26. září 1212, Basilej.	26.2.–4.6.
AČK, inv. č. 332 (NKP)	Karel, král římský a český, svému bratru Janovi, markraběti moravskému, a jeho dědicům, odevzdává Markrabství moravské jako léno Českého království. 1349	4.6.–1.7.
AČK, inv. č. 332, faksimile	Karel, král římský a český, svému bratru Janovi, markraběti moravskému, a jeho dědicům, odevzdává Markrabství moravské jako léno Českého království. 1349	26.2.–4.6.
AČK, inv. č. 303 (NKP)	Karel IV., římský a český král, potvrzuje z moci římské královské hodnosti inserovanou listinu Fridricha II. ..., 1348	4.6.–1.7.
SM, sign. K 1/169	Žádost kata Jana Mydláře staroměstské radnici o proplacení popravu na Staroměstském náměstí, 1621	26.2.–26.3.
AČK, inv. č. 493 (NKP)	Karel IV. odvolává zemský zákoník Maestas Carolina. 1355, říjen 6., Praha.	26.2.–26.3.
AČK, inv. č. 489, faksimile	Karel IV. odvolává zemský zákoník Maestas Carolina. 1355, říjen 6., Praha.	26.3.–1.7.
AČK, inv. č. 2328 (NKP)	Zástupci stavů zemí Koruny české přijímají novou společnou ústavu českého státu, který se stává konfederací 1619, červenec 31., Pražský hrad.	26.2.–26.3.
AČK, inv. č. 2328, faksimile	Zástupci stavů zemí Koruny české přijímají novou společnou ústavu českého státu, který se stává konfederací 1619, červenec 31., Pražský hrad.	26.3.–1.7.
AČK, inv. č. 1 (NKP)	1. Císař Fridrich I. povoluje českému knížeti Vladislavovi nosit o svátcích čelenku (královskou korunu). 18. leden 1158, Řezno.	26.2.–26.3.
AČK, inv. č. 1, faksimile	Císař Fridrich I. povoluje českému knížeti Vladislavovi nosit o svátcích čelenku (královskou korunu). 18. leden 1158, Řezno.	26.3.–1.7.
AČS–MSA, b) Karlštejnské kvaterny desk zemských, i. č. 2 /DZKarl 2/ (AKP)	Karlštejnský kvatern, první deska menší zápisná Bohuslava Mazance (opis DZM 226). 1541–1544.	26.2.–1.7. (knižní vazba)

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2018

AČS–MSA, b) Karlštejnské kvaterny desk zemských, i. č. 17 /DZKarl 17/ (AKP)	Karlštejnský kvatern, (bez titulu). 1559–1565.	26.2.–1.7. (výměna složek po 1 měsíci)
	Pečeť zemského soudu Českého království. Třetí čtvrtina 13. století. Kopie originálu.	26.2.–1.7.
AČS–MSA, inv. č. 7	Pamětní kniha nejvyšších úředníků v Čechách z let 1563 až 1774.	26.2.–26.3.
Typáře, inv. č. 340	Pečetidlo zemského soudu Českého království. Kopie z originálu z 1. poloviny 13. stol., 1924.	26.2.–1.7.
AČK, inv. č. 711 (NKP)	Břeněk a Děpolt z Rýzmburka a Bušek z Velhartic vypovídají ..., 1360 leden 3., Praha.	26.2.–26.3.
	Poslední slova T. G. Masaryka	30.4.–1.7.

Pro tuto výstavu bylo dále připraveno 96 ks patinovaných reprodukcí, 3 makety knižních vazeb (Deník Melanie Metternichové, Obnovené zřízení zemské, Pamětní kniha nejvyšších úředníků DZ), kopie listiny AČK 711 a 489 a maketa pečeti zemského soudu). Některé archiválie bylo nutné restaurovat (např. Košický vládní program, osobní spis Václava Havla, osobní spis Marie Švejdové nebo pas Davida Weinsteinu).

Kopie dokumentů:

Výstava *Čtvrtstoletí spolu. Československo a Podkarpatská Rus* přehledně shrnující všechny důležité momenty z československé éry Podkarpatské Rusi byla slavnostně otevřena v rámci mezinárodní konference dne 28. března 2018 a byla ze strany odborníků i širší veřejnosti velmi pozitivně hodnocena. Následně byla přenesena na Slovensko, konkrétně nejprve do Slovenského národního archivu v Bratislavě, kde se jednalo o první vernisáž výstavy připravené Národním archivem na půdě sesterské instituce. Slavnostní otevření dne 4. října 2018 bylo bohatě navštíveno jak pracovníky Slovenského národního archivu, tak dalších archivních a odborných institucí, ale i zástupci rusínské komunity na Slovensku.

Poslední akcí spojenou s výzkumným projektem byla v roce 2018 vernisáž panelové výstavy ve Slovenském technickém muzeu v Košicích, přičemž akce byla spojena s přednáškou Davida Hubeného o budování československého četnictva na Podkarpatské Rusi, která byla navštívena nečekaným množstvím posluchačů jak z řad členů odborné komunity, tak také překvapujícím zástupem studentů. Pro rok 2019 se počítá s tím, že výstava bude představena v dalších pobočkách Slovenského technického muzea, které v této věci kontaktovalo i Muzeum rusínské kultury Slovenského národního muzea v Prešově. Zájem o výstavu v roce

2019 projevilo mimo jiné i město Slaný. Také tento projekt generuje četné publikační výstupy.

V souvislosti s oslavami 100. výročí vzniku Československé republiky připravil Národní archiv ve spolupráci s Historickým ústavem AV ČR, v. v. i. panelovou výstavu *Pravda vítězí. Československo 1918–1992. Výstava ke stému výročí republiky*, upomínající na vznik samostatného Československa a dějiny společného státu Čechů a Slováků, ale i dalších národností republiky napříč dějinným vývojem turbulentního 20. století. Vernisáž proběhla dne 15. října 2018 za účasti vysokých představitelů rezortu Ministerstva vnitra (náměstka ministra vnitra pro státní službu RNDr. Josefa Postráneckého, náměstka ministra vnitra pro řízení sekce legislativy a státní správy JUDr. PhDr. Petra Mlsny, Ph.D. a generálního ředitele Hasičského záchranného sboru České republiky generálmajora Ing. Drahoslava Ryby) ale i zástupkyně Akademie věd ČR, v. v. i. (členka akademické rady PhDr. Taťána Petrasová, CSc.).

Bannerová výstava *Strážce státu. Rezort vnitra a vznik Československa* vznikla na žádost státního tajemníka na Ministerstvu vnitra Mgr. Jiřího Kauckého pro příležitost zpřístupnění části historické budovy Ministerstva vnitra na Letné o státním svátku 28. 10. 2018, a to v souvislosti s jubileem Československé republiky. Výstava připravená Davidem Hubeným se zabývá organizací bezpečnostních složek za monarchie, zapojením těchto orgánů a jednotlivých úředníků do říjnových událostí roku 1918 a působností československých bezpečnostních složek při zajišťování vnitřní bezpečnosti nového státu v poválečném chaosu. Součástí výstavy je též banner věnovaný historické budově Ministerstva vnitra na Letné. Výstava v současné době putuje po různých budovách Ministerstva vnitra a předpokládá se, že v roce 2019 bude poskytnuta i dalším institucím v rámci rezortu.

Projekt *Československo-německé hospodářské vztahy v dokumentech – výstava a doprovodná publikace* podporovaný v roce 2017 z prostředků Českoněmeckého fondu budoucnosti Obchodování v srdci Evropy (Československo-německé hospodářské vztahy 1918–1992 (Deutsch-tschechoslowakische Wirtschaftsbeziehungen 1918-1992) pokračoval v roce 2018 putováním české i německé verze výstavy. Vernisáž se uskutečnila 5. března 2018 v budově Spolkového archivu v Bayreuthu; výstava tam setrvala do počátku května 2018. Ve dnech 15. až 17. května 2018 byly německá verze výstavy spolu s doprovodnou publikací představeny na žádost MZV Kontaktní kanceláři Svobodného státu Sasko v Praze v rámci 10. hospodářské konference, kterou pořádala Průmyslová a obchodní komora Drážďany. Výstavu si se zájmem prohlédl saský státní ministr pro hospodářství, práci a dopravu Martin Dulig. Od 5. prosince 2018 je německá verze výstavy instalována v budově

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2018

Bavorského hlavního státního archivu v Mnichově. Od 25. května do 30. června 2018 byla česká verze výstavy vystavena v sídle Státního oblastního archivu v Litoměřicích, následovala technická univerzita v Liberci.

Připravováno:

Václav IV. v písemných pramenech (pracovní název)

1. oddělení Národního archivu a Oddělení rukopisů a starých tisků Národní knihovny.

Spolupráce na výstavách a zápůjčky

Originály dokumentů:

Fenomén Masaryk

Výstavní prostory Nové budovy Národního muzea, Praha; 14. září 2017–18. února 2018.

Připraveno Národním muzeem, Praha.

Posouzení fyzického stavu žádaného exponátu a zpracování návrhu Smlouvy o výpůjčce včetně jejích příloh (doba výpůjčky od 21. srpna 2017 do 23. února 2018). Na výstavu zapůjčena bronzová socha Heleny Scholzové-Železné Diogenes darovaná prezidentu republiky T. G. Masarykovi.

18 –18 století státního svátku

Galerii Věda a umění, Středisko společných činností Akademie věd České republiky, v. v. i., Praha, Národní 3, Praha 1; 4. května–20. července 2018. Připravil Masarykův ústav a Archiv AV ČR, Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, Historický ústav AV ČR a Sociologický ústav AV ČR.

Fond, inv. č.	Název archiválie	Vystaveno
MF–II, sig. F/71	Originály vzorků nových československých bankovek, které procházely laboratorními testy, 1953	4.–11.5.
MF–II, sig. F/71	Nátisk originálu tisícikorunové bankovky z roku 1951	4.–11.5.
Ústav marxismu-leninismu ÚV KSČ, Praha, nezpracováno, kart. 3	Vzorky přidělových lístků na potraviny z roku 1949	4.–11.5.

28. říjen

Český pánský klub Obecního domu, Praha; 28. září–31. prosince 2018. Připraveno Archivem hl. města Prahy.

Fond, inv. č.	Název archiválie	Vystaveno
PMR, kart. 4164, č. 15 (28)	Nařízení Národního výboru o amnestii z 5. 11. 1918.	28.9.–29.10. (titul) 4.12.–31.12. (strana s bodem č. 4)
PMR, kart. 4164	Nařízení Národního výboru o přísaze československých vojsk z 5. 11. 1918.	30.10.–3.12.
PMR, kart. 4164, č. 16 (39)	Zákon Národního výboru o rozpuštění sboru obecních starších hlavního města Prahy a zřízení správního sboru z 13. 11. 1918.	28.9.–29.10. (titul) 4.12.–31.12. (strana s podpisy)
NV 1918, karton 1	Stenografický protokol plenární schůze Národního výboru ze dne 2. 11. 1918.	30.10.–3.12. (folio 80v a 81r)
PMR, kart. 634, č. 3573/18 a č. 3573/18a	Leták Samostatný československý stát je skutkem	28.9.–29.10.
PMR, kart. 634, příloha k č. 1603	Plakát Bratom Slovakom. 1918.	28.9.–29.10.
PMR, kart. 4164, č. 2657/18	Zákon o mimořádných ustanoveních na Slovensku z 10. 12. 1918.	28.9.–29.10.
PP 1916–20, kart. 3074, sign. P55/35)	Plakát s výstrahou místodržitele Coudenhova. 1918.	28.9.–29.10.
NV 1918, karton 1, sp. zn. Np157/46	Koncept obžalovacího spisu Jiřího Stříbrného. 1946.	28.9.–29.10. titul; 30.10. –3.12. str. 2 a 3; 4.12. –31.12. str. 6 a 7
Osobní fond Švehla Antonín, nezpracováno	Vánoční přání rodiny Masarykovy A. Švehlovi. 1924.	28.9.–29.10.
Osobní fond Švehla Antonín, nezpracováno	Poděkování T. G. Masaryka Antonínu Švehlovi za přání k narozeninám. 1925.	30.10.–3.12.
MFI, inv. č. 1789, čj. 1110–1918 Pr., kart. 138	Telegrafická žádost V. Tusara. 1918.	28.9.–29.10. 1. list; 30.10.–3.12. 2. list
MFI, inv. č. 1789, čj. 1029/1918, kart. 138	Schválení úvěru rumunské Národní radě. 5. 12. 1918.	4.12.–31.12.
PŘII, 1941–50, sign. 4386/44	Žádost Františka Soukupa o cestovní pas. 19. 11. 1938.	28.9.–29.10.
ÚPV, zákony, 1949, nezpracováno	Zákon o zřízení Státního úřadu pro věci církevní. 14. 10. 1949.	28.9.–29.10.

Sto let bezpečnostních sborů aneb od četnictva k policii

Muzeum policie České republiky, Praha; 17. října–31. prosince 2018.

Fond, inv. č.	Název archiválie	Vystaveno
MV-SR, 1936–1940, sign. 10/663/7/36, karton 5634	Odznaky Stráže obrany státu.	17.10.–31.12.

Pavel Tigrid. Hlas svobody

Výstavní prostory v Národním památníku na Vítkově; 25. října 2017–31. března 2018.

Připraveno Národním muzeem, Praha ve spolupráci s Národním archivem.

Zora Machková – spoluautor. Posouzení fyzického stavu žádaných exponátů, zpracování návrhu Smlouvy o výpůjčce včetně jejích příloh, instalace exponátů. Seznam exponátů viz výroční zpráva za rok 2017.

Arcivévoda Ferdinand II. Habsburský

Výstavní prostory Valdštejnské jízdárny, Praha; 3. listopadu 2017–25. února 2018.

Připraveno Národní galerií v Praze.

Posouzení fyzického stavu žádaných exponátů, zpracování návrhu Smlouvy o výpůjčce včetně jejích příloh, instalace a deinstalace exponátů, kontrola klimatické situace a posouzení fyzického stavu navrácených exponátů z výstavy. Seznam exponátů viz výroční zpráva za rok 2017.

Císař / Církev / Rodina. Tajemství úspěchu rodu Metternichů

Státní zámek Kynžvart, 8. června–20. července 2018.

Fond, inv. č.	Název archiválie	Vystaveno
Rodinný archiv Metternichů – starý archiv, inv. č. 2083	Závěť trevírského arcibiskupa Lothara Metternicha. 1620.	8.6.–20.7. (otočení dvoulistu po 30 dnech)
Rodinný archiv Metternichů – starý archiv, inv. č. 3230	Listina, kterou císař Leopold I. povyšuje rod Metternichů na říšská hrabata. 11. 3. 1680.	8.6.–9.6.

Zámek 1568–150 let od položení základního kamene zámku v Litomyšli

Regionální muzeum v Litomyšli, 27. září–5. listopadu 2018.

Fond, inv. č.	Název archiválie	Vystaveno
České oddělení dvorské komory, IV L/130, fol. 24r–29v	Zpráva z 23. 8. 1571 zaslaná komoře o rozestavěném zámku Litomyšl.	28.9.–4.11. (24v–25v)
České oddělení dvorské komory, IV L/130, fol. 39r–50v	Partikulář s vyúčtování stavebních prací.	28.9.–4.11. (40v–41r)

Kopie dokumentů:

Zahraniční:

V rámci mezinárodního projektu **The Monument Central and Eastern Europe 1918-2018** realizovaného přes Muzeum Narodowe w Warszawie jsme se jako partneři podíleli na výstavě v Muzeum Rzeźby im. Xawerego Dunikowskiego ve Varšavě.

Kopie z fondu Česko-německý fond budoucnosti se objevily na výstavě o nuceném nasazení obyvatelstva českých zemí za 2. světové války s názvem **Im Totaleinsatz**. Výstava byla instalována od 10. 10. 2018 v knihovně Institutu pro soudobé dějiny Univerzity Vídeň. Potrvá do 31. 3. 2019. Českým spoluorganizátorem je Živá paměť, o. p. s.

Připravované:

Grosseto i Lorena. Comune di Grosseto, Itálie, 2019. Odborný garant je Eva Gregorovičová. **Neklidné mládí.** Dům evropských dějin při Evropském parlamentu v Bruselu, zahájení únor 2019.

Domácí:

Ve službách krále

Státní zámek Velhartice; 15. 5. – 31. 10. 2018

Fond, inv. č.	Název archiválie	Vystaveno
AČK, inv. č. 300, faksimile	Karel, římský a český král, potvrzuje z římské královské moci všechna privilegia udělená českým králům římskými králi a císaři. 1348 duben 7, Praha.	22.6.–31.10.

Kresby Bohuslava Martinů – Martinů obrázky kreslí

Městské muzeum a galerie Polička, 14. 10. – 31. 12. 2018. Zapůjčena kopie z HBMa, inv. č. 731, 2716 (narození a sňatek Irmy Hojtaschové).

Andrew Steiner – nejen brněnský architekt.

Židovské muzeum v Praze, Oddělení pro vzdělání a kulturu v Brně, 26. 11. 2018. Zapůjčena kopie z HBMa, inv. č. 134 (sňatek jmenovaného).

Připravováno:

Český a římský král Václav IV. Gotické umění krásného slohu kolem roku 1400

Správa Pražského hradu, 16. 8. – 3. 11. 2019.

Já jsem... Zdeněk Nejedlý. Příběh tragédie jednoho moderního intelektuála

Městská galerie Litomyšl, 10. 11. 2018–10. 2. 2019. Připravili Městská galerie Litomyšl, Masarykův ústav a Archiv Akademie věd ČR, Národní archiv, Regionální muzeum v Litomyšli, Smetanův dům Litomyšl, SOA v Zámruku – SOKA Svitavy se sídlem v Litomyšli, Základní škola Zámecká v Litomyšli. Jiří Křesťan byl odborným garantem.

Zdeněk Nejedlý známý? Neznámý? Svědectví fotografií

Filozofická fakulta Univerzity Karlovy v Praze, 29. 5. – 29. 6. 2018. Smetanův dům v Litomyšli 11. 12. – 21. 12. 2018. V březnu 2019 bude přenesena do vestibulu Národního archivu. Připravil Masarykův ústav a Archiv Akademie věd ČR. Odborný garant Jiří Křesťan.

SPOLUPRÁCE S MÉDIÍ

V roce 2018, stejně jako v předchozích letech, spolupracoval Národní archiv ve velké míře s médii. První vlna proběhla v kontextu výstavy Labyrintem českých dějin. Širší publicity (Česká televize, Televize Prima, Český rozhlas) se např. dostalo instalaci obálky s posledními slovy T. G. Masaryka. Další aktivity souvisely s nálezem filmových a zvukových záznamů z procesu s Rudolfem Slánským a mikrofilmů s dokumenty z fondu ÚV KSČ. Vyvrcholily na tiskové konferenci 21. 11. 2018 k ukončení digitalizačních prací. Drobné vstupy se pak objevovaly aktuálně i k jiným tématům v pořadu Události, Dobré ráno, Reportéři ČT České televize. Např. znalostí Jakuba Šloufa o protestech v době měnové reformy v Plzni v roce 1953 využily při připomínce výročí měnové reformy Česká televize

a Televize Barrandov. Česká televize reportážně zaznamenala předání archiválií fondů na podporu Charty 77, které působily v Norsku a v Dánsku. Na přípravě slavnostního předání ředitelce Evě Drašarové se podíleli především Jiří Křesťan a Ondřej Valtus. Je možné zmínit i mezinárodní dokumentární cyklus Age of Iron – téma Fridrich Falcký v LOOKS Film & TV Produktionen GmbH, Leipzig, Německo ve spolupráci s ČT. Natáčelo se i pro pořad TaJeMno Jaroslava Mareše na Stream.cz, či pro pořad Záhady Josefa Klímy na Seznam TV.

Značné časové nároky si vyžádala spolupráce Jiřího Křesťana na dokumentárním filmu České televize o Zdeňku Nejedlém „Rudý dědek. „Muž s peřím ve vlasech“ (režisér Josef Císařovský). Jmenovaný pracovník Národního archivu se podílel na filmu, který bude mít premiéru v roce 2019, jako odborný konzultant a komentátor-moderátor. Svůj dlouhodobý zájem o dějiny druhé světové války zhmotnil Roman Štér, v roli odborného poradce při vzniku dokumentárního filmu o účasti československých vojáků na osvobození vlasti a o jejich dalších osudech v poválečném Československu Bojovníci ze západní a východní fronty – Deníček RAF (režisér Oliver Malina Morgenstern, premiéra filmu 23. 10. 2018 v Židovské obci v Praze). Se zcela mimořádným zájmem se setkal dokumentární film České televize „Zapomenuté protesty“ redaktora Bohumila Vostala, který se věnuje vzpomínkovým akcím, pořádaným střediskem Velehrad v Londýně u příležitosti výročí vpádu vojsk Varšavské smlouvy do Československa 21. srpna 1968. Film byl několikrát reprízován a byl nominován na cenu TV/Radio příběh roku, kterou uděluje Asociace zahraničních novinářů v Londýně. Na výběru archiválií z fondu Jan Lang se podíleli Lenka Kločková a Ondřej Valtus, prvně jmenovaná vystoupila ve filmu též jako komentátor.

EXKURZNÍ ČINNOST

V oddělení nejstarších fondů se v roce 2018 uskutečnilo 35 exkurzí, jichž se zúčastnilo celkem 508 návštěvníků, z nichž lze zmínit kromě vysokoškolských a středoškolských studentů především zahraniční hosty z univerzit v Mnichově, v Münsteru, Heidelbergu či Opole. Dne 6. prosince 2018 v přednáškovém sále 1. oddělení proběhlo slavnostní udělení Ceny univ. prof. Sáši Duškové, DrSc. 2018, studentům v kategoriích bakalářských a magisterských prací. Studentskou vědeckou soutěž o Cenu univ. prof. PhDr. Sáši Duškové, DrSc. pro jednotlivé akademické roky vypisuje Česká archivní společnost ve spolupráci s příslušnými odbornými vysokoškolskými pracovišti a společností BACH systems s.r.o. pro podporu studentské vědecké aktivity v oboru archivnictví. Po slavnostním vyhlášení cen měli vysokoškolští pedagogové a studenti možnost zúčastnit se prohlídky 1. oddělení.

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2018

Na Chodovci se uskutečnilo celkem 20 exkurzí s celkovým počtem 276 účastníků. Mezi zájemci převažovali studenti vysokých škol. Kromě organizovaných exkurzí jsme umožnili celou řadu návštěv Národního archivu pro zahraniční delegáty různých akcí pořádaných zejména odborem archivní správy a spisové služby Ministerstva vnitra ČR i pro zaměstnance některých odborů MV ČR a dalších institucí. Tyto návštěvy v sobě zahrnovaly nejen exkurzi/návštěvu na pracovištích NA, ale také odborné debaty vždy na předem dané téma – digitalizace, archivace fotografií, zvukových záznamů a filmů; Národní digitální archiv atd. Ze zahraničních návštěv jmenujme alespoň ředitelku archivu NATO, zástupce Městského archivu v Budapešti, archiváře z Gruzie a Abcházie, vysoké představitele archivnictví jižní Koreje, náměstka slovenského Ministerstva vnitra.

Nejúspěšnější akcí pro veřejnost byl bezesporu Den otevřených dveří obou archivů (NA i SOA Praha) s názvem Dveře archivů otevřené dokořán, který se konal dne 20. října 2018 v obou budovách spravovaných Národním archivem. Bohatý program připravený při příležitosti 100. výročí vzniku našeho státu zahrnoval návštěvy běžně nepřístupných prostor (depozitářů, restaurátorských ateliérů, desinfekční linky), výstavy originálů i reprodukcí archiválií, odborné přednášky, badatelské konzultace, genealogickou poradnu, čtení z paměti politika Jana Malypetra v podání herce Jiřího Štrébly a koncert skupiny Ostravská bandaska. Návštěvníci mohli navštívit i tvořivé dílny. Otevřeny byly obě budovy – Chodovec i Milada Horáková. V Dejvicích byla prezentována samotná budova bývalého Archivu země České, která patří k významným prvorepublikovým stavbám a až do konce 20. století byla jedinou účelovou budovou vystavenou pro archiv v Čechách. Návštěvníci Dne otevřených dveří si mohli prohlédnout např. byt ředitelů zemského archivu, současnou badatelnu, knihovnu, konzervátorskou dílnu. Během prohlídky byli seznámeni s historií budovy i archivu. V provozu byl „biograf“, ve kterém se promítaly filmy o archivu očima dětí, pro děti byla k dispozici dílnička, ve které si mohly vyzkoušet některé archivní a konzervátorské činnosti. Zájemci si mohli prohlédnout panelovou výstavu Státního oblastního archivu v Praze s názvem *Střední Čechy během stavovského povstání a české války. Výstava k výročí vzniku Třicetileté války a pražské defenestrace z r. 1618*, kterou Státní oblastní archiv v Praze pro účel této akce laskavě zapůjčil. Součástí prohlídky byla i výstava některých vzácných dokumentů z fondů I. oddělení Národního archivu, model budovy, kameny z geologického průzkumu, který byl proveden před začátkem stavby. Pravidelně v půl hodinových intervalech se konaly exkurze do mapového depozitáře. Dne otevřených dveří se zúčastnilo více než 350 návštěvníků v budově na Milady Horákové a více než tisíc osob na Chodovci.

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2018

Soupis akcí a využívání přednáškového sálu a kinosálu NA v roce 2018:

Měsíc	Seznam akcí a využívání sálů	Počet
LEDEN	Výstava 2018 – AV media	1
	Pracovní schůzka archivů	1
ÚNOR	Jednání s MSP a NSZ	1
	Vzdělávání	1
BŘEZEN	Pracovní skupina k NSESS	1
	Čtvrtstoletí spolu – Československo a Podkarpatská Rus – mezinárodní konference	2
	Výuka archivnictví	1
	Analýza rizik	1
	Valná hromada ČAS	1
	Redakční rada Paginae historiae	1
	Studenti historie FF UK – exkurze	1
DUBEN	eIDAS od teorie k praxi	1
	Školení – správní řád	1
	Výuka archivnictví	2
	Výuka – veřejná správa	3
	Školení GDPR pro spisové služby	1
	Školení GDPR pro zástupce obcí	1
	Doprovodná akce k výstavě Čtvrtstoletí spolu – Československo a Podkarpatská Rus	1
KVĚTEN	AIDA	2
	Předávání ocenění Přívětivý úřad 2018	1
	Setkání ředitelů krajských úřadů	1
	Výuka – veřejná správa	1
	Školení GDPR pro pracovníky spisové služby	1
	Doprovodná akce k výstavě Čtvrtstoletí spolu – Československo a Podkarpatská Rus	1
	Kulatý stůl NA+CNZ a členská schůze CNZ	1
	V zájmu lidu – Doprovodný program výstavy „Labyrintem dějin českých zemí“	1
	Pracovní schůzka	1
	Exkurze TU Liberec	1
	Konference GDPR pro veřejnou správu	1

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2018

	Porada – 5. odd.	1
ČERVEN	FKSP – penzijní připojištění	1
	Konec experimentu – Doprovodný program výstavy „Labyrintem dějin českých zemí“	1
	Vademecum – porada	1
ČERVENEC	Přednáška o korejském archivnictví	1
	Jednání k projektu PEvA II.	1
SRPEN	Porada LC	1
	Webové stránky – jednání	1
ZÁŘÍ	Školení SOA Praha	1
	Metodická skupina pro archivní zpracování při odboru archivní správy a spisové služby MV	1
	Jednání pracovní skupiny	1
	CNZ – Národní standard	1
	Zahraniční Češi	1
ŘÍJEN	Gremiální porada	1
	Konference CNZ	2
	Československá a česká státnost v archivních dokumentech českých i zahraničních archivů – mezinárodní konference	3
	Konzervování archiválií – výuka	1
	Exkurze zahraničních studentů FA ČVUT	1
	Archivní kurz	1
	Pravda vítězí – Československo 1918–1992	1
	Den otevřených dveří	1
LISTOPAD	Archivy, muzea, knihovny v digitálním světě 2018	2
	Obraz historické krajiny a jeho proměny v novověkém diplomatickém materiálu (1500–1945)	1
	Mikulášská besídka	1
	Hasičský záchranný sbor České republiky – předávání medailí	1
	Školení BOZP	1
	Konzervování archiválií – výuka	1
	ProArchiv – školení	1
	Podzimní setkání seniorů NA	1
	Schůzka k projektu NDA	1
	Porada 8. odd.	1

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2018

	Tisková konference	1
	NBÚ-DUD	1
PROSINEC	Školení SOA Praha	4
	MPSV + exkurze	1
	Exkurze Filozofická fakulta Univerzity Karlovy, Ústav germánských studií	1
	Exkurze Filozofická fakulta Univerzity Karlovy	1
	Archivní kurz	1
	Národní archivní portál – školení	2
	Konzervování archiválií – výuka	1
	Archivní legislativa – školení	1
	Osobní údaje v archivnictví – školení	1
	Skupina pro využívání archiválií	1
	Celkem	85

KNIHOVNA

V uplynulém roce knihovna fungovala v základních činnostech a službách na takové úrovni, aby opět dostála rozsahu služeb uživatelům, daném a vyplývajícím z jejího postavení základní knihovny se specializovaným fondem dle §13 zákona č. 257/2001 Sb., o knihovnách a podmínkách provozování veřejných knihovnických a informačních služeb a splnit nebo pokračovat v řadě úkolů specifického, dlouhodobého a mimořádného charakteru. V konkrétní podobě toto představuje širokou škálu úkolů a činností v oblasti péče o historické knihovní fondy a sbírky, které jí byly v procesu minulých let svěřeny do péče. Úkolů v oblasti tvorby a zpřístupňování oborově zaměřeného knihovního fondu archivní knihovny, tvorby a zpřístupňování informačního oborového fondu, ať již v podobě oborových dokumentačních databází nebo v podobě sestavování a vydávání oborových bibliografií, úkolů a činností v oblasti využívání těchto fondů formou poskytování nejrozličnějších služeb výpůjčních, referenčních a řady specifických služeb knihovny) – při využití nových technologií – širokému okruhu uživatelů knihovny. Ať již jde o pracovníky a badatele Národního archivu a ostatních archivů ČR, o uživatele z okruhu vysokých a středních škol nebo o další odborné a zájmově odborně zaměřené uživatele z řad široké veřejnosti. Knihovna Národního archivu je veřejná knihovna. S více jak půl milionem⁴ svazků je největší archivní knihovnou v České

⁴ Celkem eviduje 537 628 knihovních jednotek; 12 844 bm

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2018

republice. Zpřístupňuje domácí a zahraniční knihovní dokumenty, především z oborů archivnictví, dějin správy a práva, historie a pomocných věd historických.

V uplynulém roce se knihovna zaměřila na zkvalitnění a rozšíření služeb čtenářům. Automatizovaný knihovní systém Verbis byl upgradován na verzi 2.0.

Služby

Statistika čtenářů a výpůjček			Celkem
Počet čtenářů	aktivní čtenáři	334	334
Počet výpůjček včetně prolongací	zaměstnanci	19 073	20 048
	odborná veřejnost	66	
	veřejnost	909	
Meziknihovní výpůjční služby	MVS - uživatelům knihovny	11	71
	MMVS - uživatelům knihovny	2	
	MVS - vyžádané z venku	54	
	elektronické MVS (skeny) – vyžádané z venku	4	

Automatizace

V rámci harmonizace s GDPR byly webové služby knihovny převedeny na protokoly umožňující šifrovaný přenos dat (https). Tato změna se týkala online katalogu Portaro na adrese <https://knihovna.nacr.cz/> i záznamů databáze Bibliografie českého archivnictví, které lze vyhledávat pouze v prostředí souborného katalogu Bibliografie české a slovenské historiografie <https://hucentral.kpsys.cz/>

Knihovna pokračuje ve spolupráci se Souborným katalogem ČR (dále jen SK ČR), kam pravidelně zasílá záznamy monografií. Celkem bylo do SK ČR zasláno 19 635 záznamů (k 27. 12. 2018). V porovnání s rokem 2017 to znamená navýšení počtu záznamů v SK ČR o 4 858.

Knihovna je zapojena i do kooperativního vytváření jmenných národních autorit. Předávání nových záznamů již běží v rutinním provozu v modulu pro dodávání národních autorit.

Digitalizace

Na adrese <https://kramerius.nacr.cz/> zpřístupňuje knihovna výsledky projektu digitalizace dokumentů ohrožených degradací kyselého papíru v podprogramu VISK7 (Kramerius). První etapou byl v roce 2018 zahájen projekt digitalizace rozsáhlého titulu –

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2018

vládního deníku *Prager Zeitung* s přílohami. Byla digitalizována část leden 1825 až prosinec 1829 (celkem 20 svazků / 22400 stran včetně metadat).

V průběhu prosince 2018 byla podána žádost o poskytnutí dotace na pokračování projektu digitalizace deníku *Prager Zeitung* rozšířené o průzkum fyzického stavu novodobých fondů knihovny.

Za účelem dosažení maximální možné kompletnosti seriálových dokumentů digitalizovaných pro Národní digitální knihovnu (využívající systém Kramerius) zapůjčila Knihovna NA Národní knihovně ČR 41 svazků především z rozsáhlého titulu „*Venkov*“.

Přírůstky fondu

V roce 2018 hospodařila knihovna s rozpočtem na nákup knih a časopisů v celkové částce 500.000,- Kč. Z toho 250.000,- Kč bylo určeno na nákup odborné literatury financované z prostředků institucionální podpory vědy. Další knihovní jednotky byly zakoupeny z grantů (7.000,- Kč). Kromě nákupu knih a zajištění kontinuací periodických publikací se knihovna podílela na rozšíření archivního fondu Sběrka map a plánů Národního archivu. Formou nákupu bylo do knihovny získáno 522 knihovních jednotek. Svázaná periodika byla zapsána v počtu 125 nových jednotek a 116 svazků novin. Nejvíce publikací 656 bylo získáno zdarma (dar, výměna, povinný výtisk badatelů, přejímky a z produkce NA). Celkem přibýlo do fondů knihovny 1 428 knihovních jednotek. Knihovna odebírala 356 titulů (398 exemplářů) časopisů.

Zpracování knihovních fondů

Kromě zpracování ročních přírůstků se knihovna také věnovala zpětnému zpracování starších fondů. Z rozsáhlých celků byly retrokatalogizovány do elektronického knihovního systému svazky příručkové literatury signatury P2001 - P3211 a U1 - U525, U649 - U1108 (encyklopedie, slovníky, zákoníky atd.)

Také pokračovalo rozšiřování u čtenářů oblíbeného volného výběru z nově získaných publikací i zpětně zařazením publikací z depozitáře do studovny. Naopak byly ze studoven a badatelen staženy digitalizované tituly.

Ochrana fondu

Do odborné restaurátorské péče nebyly z kapacitních důvodů předány nové zakázky. Z předchozích zakázek bylo převzato zrestaurovaných 14 svazků starých tisků a 4 svazky novin včetně restaurátorských zpráv. Počet průběžně předávaných drobných publikací, kterým jsou vyráběny ochranné obálky z nekyselé lepenky, jsme snížili zakázkou na typizované

chlupňové obaly. Pro knihovní sbírku novin a atlasy z archivní Sbírký map a plánů byly zakázkově zhotoveny ochranné obaly z nekyselé lepenky na plotteru Národní knihovny (celkem 70 svazků). V rámci ochrany a péče o knihovní fondy byly realizovány veřejné zakázky na vazbu časopisů a novin v rozsahu 609 svazků a opravu vazeb 29 svazků.

Ve zkušebním provozu se knihovna zapojila do další části národního projektu VISK7 – Kramerius (na záchranu seriálových i monografických bohemikálních dokumentů 19. a 20. století ohrožených degradací kyselého papíru) a zahájila průzkum fyzického stavu novodobých fondů. Po vyhodnocení zkušebního provozu rozšířila přihlášku do projektu na rok 2019 také o tento průzkum.

Bibliografická činnost a hlášení výsledků RIV

V roce sběru 2018 bylo celkem nahlášeno do Rejstříku informací o výsledcích (RIV) 22 výsledků vědy a výzkumu NA, z toho bylo předáno poskytovatelům:

- Ministerstvo vnitra – 20 výsledků,
- Grantová agentura ČR – 2 výsledky.

Jako excelentní výsledek byla nahlášena publikace: Paulus Filip, Šárka Steinová a Jiří Štěchovský *Univerzitní botanické zahrady v Praze v letech 1775–1945*. Praha: Národní archiv, 2017. 310 s. ISBN 978-80-7469-057-0.

Publikační činnost pracovníků, kterou zpracovává knihovna v rámci bibliografických činností, je uvedena v závěru této zprávy o činnosti Národního archivu.

Bibliografie českého archivnictví

Knihovna již třetím rokem spolupracuje s Historickým ústavem AV ČR na vytváření mezinárodního projektu Souborného katalogu Bibliografie české a slovenské historiografie. Katalog vznikl jako výstup projektu velkých infrastruktur pro VaVaI Bibliografie dějin Českých zemí. Knihovna pomocí externistů zpracovává Bibliografii českého archivnictví, která zaznamenává českou vědeckou a odbornou knižní produkci v oblasti archivnictví a příbuzných oborů.

VĚDECKÝ VÝZKUM

Národní archiv, v souladu s předmětem činnosti stanoveným zákonem o archivnictví, dlouhodobou koncepcí rozvoje výzkumu a v neposlední řadě i historickou tradicí starou sto padesát let, pokračoval i v roce 2018 ve svých výzkumných aktivitách.

Archiv provádí vědeckou a výzkumnou činnost v oblasti archivnictví, pomocných věd historických a v příbuzných vědních oborech; plní úkoly ústředního vědecko-výzkumného pracoviště na úseku preventivní péče o archiválie, konzervace a restaurování archiválií, uchovávání a zpřístupňování nových forem nosičů informací, včetně dokumentů v digitální podobě; v této oblasti vykonává funkci odborného, metodického a školicího centra. Základním posláním archivů bylo a je uchovat a zpřístupnit informace pro současné a budoucí potřeby společnosti. Vědecké, výzkumné a inovační aktivity tedy oscilují kolem tohoto fundamentu a spolu s vývojem společnosti se proměňují reagující na informační poptávku a na vnější rámec existence a fungování archivů, přesněji na potenciální rizika, znemožňující plnit základní poslání. Národní archiv se stal i na tomto poli uznávanou výzkumnou kapacitou, potvrzenou výsledky a poměrně úspěšným získáváním dotací z nejrůznějších zdrojů na vědu a výzkum. Základní směr výzkumu je definován v dlouhodobé koncepci Národního archivu, nicméně tato koncepce podléhá operativní každoroční vnitřní evaluaci formou aktualizace pracovního plánu na příslušný rok a reaguje tak na aktuální stav oboru, rozvoj spolupráce s partnerskými institucemi v ČR i v zahraničí a v neposlední řadě rovněž na aktuální potřeby státní politiky a administrativy a její informační poptávku.

Základní výzkum realizuje Národní archiv v souladu se svým oborovým zákonem v oblasti historiografie, sociologie, statistiky, dějin správy a pomocných věd historických. Zásadní obrat zde neočekáváme. Odborné statě publikujeme v renomovaných domácích impaktovaných či neimpaktovaných recenzovaných periodikách, především ve *Sborníku archivních prací* a v *Archivním časopise*, které vydává Ministerstvo vnitra; ve sborníku Národního archivu *Paginae historiae*, v *Českém časopise historickém* a v řadě dalších časopisů. Institucionální podpora vědy umožňuje pružněji zveřejňovat výsledky průběžného zkoumání, a to i monografickou cestou za pomoci externích služeb vydavatelství a tiskáren. Naše kapacitní možnosti jsme rozšířili obměnou dosluhujícího vlastního zařízení pro tisk odborných titulů tak, jak je to obvyklé u ostatních domácích výzkumných ústavů našeho oboru. Dosud nesměle se rýsující publikační řady se díky tomu zřetelněji vyprofilovaly. Směřování nyní cílí i na jejich grafické sjednocení. Podařilo se navázat spolupráci při publikování s renomovaným Nakladatelstvím Lidových novin, prozatím pouze jednotlivými

tituly bez formálního dotažení. Od tohoto řešení si slibujeme propagaci a odbyt na profesionální úrovni. Přídavné zdroje též nadále umožňují udržet mobilitu odborných pracovníků, jejich výzkum doma i v zahraničí a předávání a výměnu poznatků na příslušných fórech.

Vědecký výzkum je pouze jedním z úkolů archivu a je závislý na objemu ostatních povinností, především povinností úředního charakteru. Přesto je nesporné, že práce všech odborných zaměstnanců (archivářů, konzervátorů a restaurátorů, informatiků a knihovníků) je prací tvůrčí a vědeckou ve smyslu definice vědy jako systematického způsobu racionálního a empirického poznávání. Každý z odborných pracovníků může věnovat práci na vědeckých úkolech cca 20 % své pracovní doby. Za produkty vědecké činnosti je však možné považovat i takové výsledky, které nejsou kvantifikovány výstupy v databázi RIV. Práce archivářů, knihovníků, restaurátorů i informatiků je v zásadě kontinuální tvůrčí činností, při které jednotliví pracovníci používají a dále rozvíjejí metodologii z řady vědních oborů (archivnictví, pomocné vědy historické, dějiny správy, chemické vědy, informatika). U odborných archivářů jde především o aplikaci vědeckých poznatků při zpracování archivních fondů a sbírek, při evidenci původců a sledování jejich chování, při stanovení metodických postupů při dohledu na spisovou službu a výběr archiválií, ale i při vyřizování úřední agendy, kde je nutné obsáhnout i její historické souvislosti.

Vědecká práce v Národním archivu tak probíhá ve dvou rovinách: 1. při tvorbě vlastních vědeckých výstupů dle dlouhodobé koncepce vědeckého rozvoje pracoviště a jeho vnitřních jednotek a 2. aplikovaně při ostatních činnostech Národním archivem vykonávaných.

Na *pomezí základního a aplikovaného výzkumu* se pohybují archiváři při zpracování archivních fondů, jež je korunováno výsledkem v podobě archivních pomůcek s fundovaným úvodem, vlastním inventářem či katalogem a náročnými rejstříky. I do této oblasti zasáhla masivně standardizace. Ostatně právě i této problematice se v minulosti věnoval Miroslav Kunt v projektu financovaném bezpečnostním výzkumem a v jedné oblasti dokončil výzkum pro Ministerstvo kultury, dál ve spolupráci s dalšími paměťovými institucemi. Veškeré výsledky se přetavily v celostátní, dlouho postrádanou metodiku a ústily i do legislativní úpravy. Čerstvé výsledky týkající se informačního propojení prostřednictvím tzv. autorit se využívají i pro další výzkum organizovaný odborem archivní správy a spisové služby Ministerstva vnitra za pomoci Technologické agentury České republiky. Vše umožní komfortní národní i mezinárodní sdílení informací badateli i nejširší veřejností, eliminaci vysoké míry prezenčního studia a tím i rizika s ním spojená.

Aplikovaný výzkum se realizuje především na úseku informatiky, zpřístupňování a péče o fyzický stav archiválií. Jedná se o celý komplex vzájemně propojených otázek, které se rozprostírají též do oblasti bezpečnostního výzkumu v gesci Ministerstva vnitra a souvisí se základními existenciálními otázkami archiválií, s jejich zabezpečením před zničením, pozměněním i degradací vlivem stárnutí či lidskými faktory. Výzkum realizovaný v Národním archivu se dotýká kontextu zajišťování bezpečnosti a bezpečnostního systému v následujících třech okruzích:

- a) zajištění fyzické ochrany svěřených archiválií, tj. svěřené součásti národního kulturního dědictví. Tento výzkumný segment je zaměřen na formulaci bezpečnostních rizik pro fyzický stav archiválie a metod pro jejich maximální eliminaci, dále na stanovení metod konzervace a restaurování různých typů archiválií. Tento směr má výrazný charakter aplikovaného výzkumu, zároveň jsou jeho výsledky obecně platná metodická a metodologická doporučení aplikovaná v celé síti archivů ČR a v řadě případů i mimo oblast archivnictví.
- b) výzkum technologických postupů zpřístupnění jedinečných a pro stát důležitých archiválií. Cílem tohoto směru je především výzkum a vývoj různých metod zajištění autentických reprodukcí archiválií, které mohou být využity jak pro badatelskou veřejnost, tak pro úřední potřebu. Tento směr výzkumu, rovněž s výrazným charakterem výzkumu aplikovaného, je zaměřen především do oblastí moderních technologií (bezpečnostní snímkování, digitalizace), a to jak do oblastí samotných technologií, tak především jejich aplikace do archivní praxe (popis, identifikace a autenticita digitalizátů, tvorba metadat a další). Rovněž výsledkem tohoto směru výzkumu jsou především certifikované metodiky aplikované v celé síti archivů v ČR.
- c) péče o informační hodnotu archiválií, zpracování informace, její efektivní a operativní zpřístupnění a využití pro účely státní správy. Cílem tohoto směru výzkumu je sledování procesu ochrany a zpřístupnění informace v příslušném právním rámci a především její efektivní využití pro potřeby státní administrativy. Cílem tohoto výzkumu je zajištění operativnosti a efektivity vyřizování úředních agend, na nichž se Národní archiv podílí. Výsledky tohoto typu výzkumu jsou primárně zaměřeny na veřejnou správu a její potřeby.

Výzkum tak prorůstá na jedné straně směrem k elektronickým archiváliím, elektronickým spisovým službám, elektronickému úřadování a směřuje k tvorbě národní legislativy a standardizaci. Druhým směrem pak pokračuje k poskytování komfortních služeb uživatelům, váže se na konkrétní cíl strategie *zefektivnění fungování veřejné správy*

a veřejných služeb přiblížením veřejné služby občanovi v oblasti archivnictví a zajištění její maximální dostupnosti a kvality s důrazem na bezpečný a jednoduchý přístup prostřednictvím sítě internetu. Zde je snad lépe mluvit o *inovativním potenciálu s prvky aplikovaného výzkumu*.

Jakýkoliv výzkum se neobejde bez stabilizované infrastruktury. Národní archiv ji rozvíjí nejen pro své vlastní potřeby, ale i pro tisíce uživatelů, kteří každoročně studují v jeho badatelkách i prostřednictvím jeho webových stránek. Jde o celou škálu digitálních nástrojů, bibliografických služeb i o informační systémy pro badatelny a knihovnu. Digitalizace analogových pramenů, vytváření znalostních databází, zpřístupnění born digital dokumentů, sdílení informací pro výzkumníky uvnitř i navenek instituce, propojování týmů v rámci oboru historiografie k zintenzivnění a zviditelnění výzkumu, víceoborová spolupráce – to jsou typické trendy v paměťové instituci, jako je ústřední archiv státu. Je nutno konstatovat, že už v roce 2015 se konečně díky institucionální podpoře vědy uskutečnila deset let pro nedostatek financí odkládaná změna v knihovně. V roce 2016 a v roce 2017 byl nový software doplněn o další komponenty a umožnil poskytovat služby dávno obvyklé ve vědeckých knihovnách, zejména zpřístupnění katalogů on-line. Badatelna přišla na řadu s obdobným neduhem vzápětí. Upgrade *Informačního systému Badatelna* na podzim roku 2016 zkomfortnil obsluhu badatelů a přiblížil (po dotvoření na míru) k dálkovému objednávání archiválií ke studiu. Ze stejných zdrojů se řeší virtuální badatelna *VadeMeCum*, která by měla nahradit v roce 2019 dosud využívaný systém badatelna.eu, pro nějž již od poloviny roku 2018 není zajištěna technická podpora. Od roku 2018 připravujeme přechod na nový software pro zpracování archiválií a tvorbu pomůcek s tím, že k zásadnímu zlomu a nákupu dojde v roce 2019. Tím by bylo zajištěno zpracování dle mezinárodních standardů, což Národní archiv celá léta prosazoval a předpřipravil výzkumnými aktivitami.

Institucionální podporu čerpá Národní archiv od roku 2011, ve větší míře od roku 2012. Možnost jejího využití zásadním způsobem poznamenala rozvoj vědecké a výzkumné činnosti pracoviště.

Institucionální podpora vědy je využívána především v následujících oblastech:

- a. budování vědecké infrastruktury (odborná knihovna, studovny, chemické, restaurátorské a fotografické ateliéry, ediční úsek, linka hromadného odkyselování archiválií a systém výpočetní techniky, v budoucnu výstavní sál)
- b. iniciace a systematická podpora vědeckých projektů (financování a kofinancování oborových a mezioborových vědeckých projektů základního a aplikovaného výzkumu). Ze základního výzkumu lze v daném období zmínit např. dlouhodobé

projekty Biografický slovník představitelů soudní správy v Čechách 1849–1918, Správa a personální aparát císařského majetku v 18.–20. století, Šlechtický archiv Ministerstva vnitra Vídeň, Podkarpatská Rus po roce 1918, Nacistická okupační správa v Protektorátu Čechy a Morava, Československo-německé hospodářské vztahy v meziválečném období, Personální aparát Komunistické strany Československa, Fotoarchiv Rodinného archivu toskánských Habsburků, Dobrovolné organizace v Československu 1948–1990. Z oblasti aplikovaného výzkumu lze zmínit například Metodické postupy hromadného odkyselování archiválií, Konzervace rukopisů poškozených železo-gallovými inkousty, Příčiny poškození a metody konzervování voskových a šelakových pečetí a olověných bul, Konzervace současných i historických fotografických technik, Digitalizace mikrofilmů, nově Záchrana filmů, zvukových nahrávek a mikrofilmů z procesu s Rudolfem Slánským z nálezu v roce 2018 v Panenských Břežanech, Evropský archivní portál APEX, Národní digitální archiv.

c. vydávání vědeckých publikací:

1. periodika

a. *Paginae historiae*. Sborník Národního archivu – recenzovaný oborový časopis zaměřený na problematiku archivnictví, pomocných věd historických a dějin správy, zařazena monografická čísla k některým důležitým tématům: Předarchivní péče, Národní archiv a jeho paměť, Václav Babička – ředitel Národního archivu, osobnost a dílo, Podkarpatská Rus, Třídní justice po roce 1948, zájmová samospráva; Československo – rakouské vztahy ve 20. století;

b. *Historická fotografie* – recenzovaný specializovaný časopis zaměřený na dějiny fotografie a fotografických technik.

2. vědecké edice (edice listin Archivu České koruny, edice 1. českého katastru – tzv. berní ruly 1654, katalog ke schůzím vlád z let 1918–1938 (dokončen), volná řada ego-dokumentů).

3. vědecké monografie

d. zahraniční výzkumné cesty (realizované dle plánu zahraničních cest a úzce související s vědeckými úkoly archivu, s řadou zahraničních partnerů již systematická spolupráce, např. Slovensko (Slovenský národní archiv), Německo (Spolkový archiv Berlín, Saský hlavní státní archiv Drážďany, Generální ředitelství bavorských archivů Mnichov), Rakousko (Rakouský státní archiv), Itálie (Státní archiv ve Florencii), Slovinsko

(Archiv Slovenské republiky); dále mezinárodní archivní instituce a korporace, např. Archivní škola Marburg, Mezinárodní archivní spolek Icarus

- e. účast na domácích vědeckých konferencích a seminářích (prezentace vědeckých výstupů, účast v domácí vědecké komunitě)

Základní výzkum

Archivnictví, pomocné vědy historické, dějiny správy, historie

Projekty podpořené dotací na vědu a výzkum – hlavní řešitelé

Grantový projekt GA ČR, reg. č. 16-25192S: Ludvík Salvátor Toskánský 1847–1915. Život a dílo vědce a cestovatele, řešitelka Eva Gregorovičová. Rok 2018 byl posledním rokem řešení vědeckého projektu GA ČR, reg. č. 16-25192S: Ludvík Salvátor Toskánský 1847–1915. Vědec a cestovatel. V tomto roce probíhalo řešení projektu podle stanoveného plánu. Řešitelka projektu Eva Gregorovičová realizovala služební cestu do Vídně, kde pokračovala ve výzkumu týkající se osobnosti arcivévody Ludvíka Salvátora. Po celý rok dále pracovala na biografii Ludvíka Salvátora, která je hlavním výsledkem projektu. V souladu s pravidly GA ČR bude v závěrečné zprávě požádáno o odložení odevzdání výsledku o 1,5 roku, bude tedy vydána v roce 2020. Paralelně probíhaly práce na přípravě vydání sborníku (kolektivní monografie) z konference v Brandýse nad Labem v roce 2017. Výsledná publikace pod názvem „Ludvík Salvátor Toskánský, vědec a cestovatel, v roce 170. výročí narození, byla vydána závěrem roku 2018. Obsahuje příspěvky celkem 43 autorů ze 7 zemí.

Grantový projekt GA ČR, reg. č. 17-02120S: *Česko-německé vztahy v předvečer I. světové války*, řešitelka Eva Drašarová. Společný projekt Národního archivu a Masarykova ústavu a archivu AV ČR, v. v. i. pokračoval druhým rokem. Základní heuristické práce byly v podstatě dokončeny, probíhá ediční zpracování, překlady. Uskutečnila se mezinárodní konference k roli jednotlivých osobností česko-německého vyrovnání a k možnostem jejich vlivu a ovlivnění jednání. Přednesené referáty byly upraveny pro vydání tiskem a vyjdou v roce 2019.

Grantový projekt GA ČR, reg. č. 17-01279S: *Okresní hejtman jako představitel státní správy v regionu. Proměny výkonu státní moci v letech 1868–1945*, řešitel Martin Klečacký.

Projekt je systemizován v Masarykově ústavu a archivu AV ČR, v. v. i., autor je zaměstnancem archivu. Projekt sleduje činnost a působení šéfa okresního úřadu od znovuzavedení struktury okresních hejtmanství v roce 1868 do jejich zrušení v roce 1945, vliv modernizačních procesů (nacionalizace, industrializace, sociální hnutí) na chod státní správy

a možnosti okresních hejtmanů ovlivnit veřejný život v daném okrese. Cílem projektu je zhodnotit význam okresního hejtmána jako základního článku státní správy v regionu v kontaktu s občanem, politickou stranou, samosprávou i dalšími administrativními složkami. V roce 2018 byl projekt ve druhém roce řešení, v roce 2019 bude ukončen.

Projekt DG18P02OVV044 programu aplikovaného výzkumu a vývoje národní a kulturní identity NAKI II 2018–2022: Zahradně-architektonická tvorba v období totalitních režimů v letech 1939–1989 na území České republiky, hlavní řešitelka projektu příjemce Výzkumného ústavu geodetického, topografického a kartografického, v.v.i. Šárka Steinová. Hlavním cílem projektu je vyhodnotit zahradně-architektonickou tvorbu v letech 1939–1989 na území České republiky, posoudit dochované dílo, ověřit, zda je dostatečně chráněno v rámci platných předpisů, případně navrhnout zjištěná díla k ochraně a vytvořit soubor nástrojů péče o tuto specifickou součást národního kulturního dědictví. Součástí oborové scény byla rovněž řada profesních organizací, jejichž činnost představuje doposud nevytěžený potenciál s možností jeho využití pro řešení aktuálních témat. Osobní archivy konkrétních praktikujících architektů nejsou zpracovány a přitom představují nenahraditelný badatelský potenciál tolik nutný pro zachování a péči o dochovaná díla krajinářské architektury. Šárka Steinová dosáhla úspěchu, její studie (se spoluautorkou Stanislavou Ottomanskou) věnovaná osobnosti zahradního architekta Josefa Kumpána byla uveřejněna v impaktovaném časopisu *Die Gartenkunst* (databáze ERICHplus). Dodejme, že dne 17. května 2018 ve Smetanově síni Obecního domu v Praze získala monografie *Zahradní umění první Československé republiky* a její zahradníci autorů Šárky Steinové, Romana Zámečnicka a Stanislavy Ottomanské druhou cenu v kategorii publikace roku v rámci Národní soutěže muzeí Gloria musealis. Kniha vyšla ke stému výročí vyhlášení samostatné Československé republiky za podpory Programu aplikovaného výzkumu a vývoje národní a kulturní identity Ministerstva kultury České republiky 2013–2017.

Projekt DG16P02R037 programu aplikovaného výzkumu a vývoje národní a kulturní identity NAKI II 2016–2020 Obory a bažantnice - opomíjená hodnota kulturního dědictví (spoluřešitelka projektu příjemce Výzkumného ústavu geodetického, topografického a kartografického, v.v.i. Šárka Steinová. Hlavním cílem projektu je identifikovat, dokumentovat, evidovat a prezentovat obory a bažantnice - opomíjenou hodnotu kulturního dědictví. Krajina České republiky má z pohledu četnosti a historie obor a bažantnic nezpochybnitelný význam v evropském i celosvětovém měřítku. Z archivních materiálů a unikátních historických mapových podkladů dovozujeme celkový počet obor a bažantnic na našem území na cca 800 objektů o celkové výměře 120 000 hektarů. V současnosti je na

našem území provozováno 183 obor s celkovou výměrou 55 000 ha. Pozůstatky obor a bažantnic jsou v krajině stále patrné. Projekt představí získané výsledky formou specializovaných publikací, specializovaných map, výstavy, specificky zaměřeného softwaru.

Projekty podpořené dotací na vědu a výzkum – spoluřešitelé

Projekt Československá justice v letech 1948–1989 a její role při trestněprávní perzekuci odpůrců režimu vedený pracovníkem Ústavu pro studium totalitních režimů a donedávna i našeho archivu Jaroslavem Pažoutem byl prodloužen zhruba do roku 2018. Jeho cílem bylo komplexní zpracování personálního složení, organizace a fungování nejvyšších orgánů justice, konkrétně soudnictví a prokuratury (Ministerstvo spravedlnosti, Ministerstvo spravedlnosti ČSR, Ministerstvo spravedlnosti SSR, Generální prokuratura, Státní prokuratura, Generální prokuratura ČSSR, Generální prokuratura ČSR, Generální prokuratura SSR; Státní soud, Nejvyšší soud ČSR/ČSSR, Nejvyšší soud ČSR, Nejvyšší soud SSR). V neposlední řadě byla sledována jejich role v trestněprávní perzekuci odpůrců režimu v Československu. Projekt byl založen na náročném primárním výzkumu, na jeho řešení se na základě čtyřstranné dohody o spolupráci podíleli pracovníci ústavu, Národního archivu, Archivu bezpečnostních složek a Právnické fakulty Univerzity Karlovy v Praze. V rámci projektu byla vytvořena elektronická databáze nejvyšších představitelů justice, která je postupně doplňována z rešeršovaných materiálů. S ohledem na ochranu osobních údajů žijících osob však nemůže být zveřejněna.

Projekty nepodpořené dotací (spolupráce na projektech jiných příjemců)

Jiří Křesťan se zapojil do řešení grantového projektu GA ČR 18-14478S *Literatura za Protektorátu Čechy a Morava 1939–1945* (nositel: Ústav pro českou literaturu AV ČR). Pro potřeby projektu zpracoval studii o cestě kulturních pracovníků a novinářů do Německa a do Holandska v září roku 1940.

Jakub Šlouf byl řešitelem projektu *Převzetí, upevnění a proměny panství KSČ v Českých zemích 1945–1956, regionální komparace*. Jednalo se o interní projekt č. 35 Ústavu pro studium totalitních režimů. Projekt byl úspěšně zakončen vytvořením odborné monografie *Nervová vlákna diktatury. Regionální elity a komunikace uvnitř KSČ v letech 1945–1956*. V současnosti je rukopis knihy v tisku a ÚSTR připravuje jeho vydání ve spolupráci s nakladatelstvím Karolinum.

Jakub Šlouf byl rovněž součástí širšího týmu řešitelů projektu *Průmyslové dělnictvo v českých zemích v letech 1938–1948*, který financovala Grantová agentura České republiky

(GA ČR číslo GA13-10279S). Příjemcem grantové podpory byl Ústav pro soudobé dějiny AV ČR a Slezská univerzita v Opavě. Projekt byl úspěšně zakončen vytvořením rukopisu odborné monografie stejného názvu, jaký nese projekt. V současné době na rukopisu probíhají finální úpravy před odevzdáním do tisku.

Jakub Šlouf projevuje systematický zájem o československé dějiny po roce 1945 (regionální dějiny KSČ, dějiny odporu po roce 1948). Také on se může vykázat monografií „Podvedená strana: Zrod masového komunistického hnutí na Plzeňsku, jeho disciplinace, centralizace a byrokratizace (1945–1948)“, vydanou Západočeskou univerzitou v Plzni.

Kolektiv pracovníků oddělení, jež spravuje fondy po roce 1945, se podílel na projektech *Proměny vězeňství v českých zemích v letech 1965–1992* (Ústav pro studium totalitních režimů, dále ÚSTR), *Systémové a individuální adaptace (ÚSTR)*, *Revize politických procesů a soudní rehabilitace jejich obětí v komunistickém Československu (ÚSTR)*, *Státní soud, oddělení Praha (Národní archiv, Právnická fakulta UK, přírodovědecká fakulta UK a ÚSTR)*, *Prosazování marxismu-leninismu ve společnosti (Ústav pro soudobé dějiny AV ČR)*. K těmto projektům poskytovali odbornou součinnost a vyhledávali archiválie z celého rozsahu fondů a období let 1945–1989. Pokračovala také dlouhodobá spolupráce na projektech s dalšími institucemi, a to s *Československým dokumentačním střediskem* a s *Centrem pro dokumentaci majetkových převodů kulturních statků obětí 2. sv. války*.

Projekty podpořené jinou tematickou dotací, IP nebo vlastní výzkum

V roce 2018 pokračovala Alena Pazderová v ediční práci na *Korespondenci papežského nuncia na císařském dvoře v Praze Cesare Speciana 1592–98*, sv. 4–5 pro léta 1595–1596. Jde o kontinuu výzkumu původně podpořeného Grantovou agenturou ČR a navázání na již vydané tři objemné svazky s velmi příznivými recenzemi. Tato aktivita je doprovázena bohatou publikační činností.

Autorský kolektiv ve složení Věra Beránková, Denko Čumlivski, Alena Pazderová, Jan Vojtíšek a Lucie Vojtíšková pracoval na přípravě textových svazků VI/1, 2 pro léta 1420 – 1468 edice *Archiv České koruny*. V roce 2018 byl dokončen svazek VI/1. Začátkem roku 2019 bude předán lektorovi a po zapracování připomínek odevzdán do tisku. V roce 2019 se počítá s dokončením svazku VI/2 a s přípravou rejstříku k celému dílu VI/1, 2.

Probíhala příprava dalších svazků edice *Berní rula 16, 17, Kraj Chrudimský sv. I., II.* (Iva Čadková). Petr Mareš připravuje k tisku svou disertační práci *Větší zemský soud v Čechách 1541–1620. Personální obsazení*, Lucie Vojtíšková v rámci doktorandského studia pracuje na své disertační práci *Diplomacie Jana Lucemburského se zřetelem na vztahy*

s Francií, Itálií a s rakouskými zeměmi a Kateřina Zenklová *Rejstříky berně a úroku města Rakovníka, 1436–1449*.

Edice vzpomínek Karla Kazbundy (Jan Kahuda). Při ediční přípravě vzpomínek Karla Kazbundy, zásadní osobnosti spjaté se spisovou a archivní rozlukou s Rakouskem po roce 1918 a tudíž významné osobnosti českého archivnictví, byl dokončen výzkum v Archivu Národního muzea v Praze, v Národním archivu a v Rakouském státním archivu ve Vídni. V roce 2019 naváže výzkum v Archivu MZV a ediční příprava rukopisu a jeho odevzdání do tisku. Edice bude vydána jako společná publikace Národního archivu a Masarykova ústavu a archivu AV ČR v ediční řadě EGO.

Sborník prací PhDr. Josefa Nožičky, CSc. (Jiřina Juněcová, Jiří Šouša). Projekt navazuje na dlouhodobý plán volné ediční řady věnované osobnostem a dílu představitelů zemědělského archivnictví a agrární historiografie. V roce 2018 byl dokončen výzkum v Národním archivu a v Národním zemědělském muzeu v Praze, byl rovněž navázán kontakt s rodinou dr. Nožičky, od které byly získány důležité dokumenty využitelné pro úvodní studii.

Ediční část publikace byla dokončena, probíhají práce na úvodní kapitole, předpokládá se odevzdání v březnu 2019.

Historický popis a správa habsburského majetku v Rakousko-uherské monarchii za vlády císaře Františka Josefa I. (Pavel Koblasa). Projekt v českých, rakouských, slovenských a maďarských archivech a knihovnách vstoupil v roce 2018 do závěrečné fáze, jejímž cílem je příprava publikačního výstupu. Přípravovaná kniha pojednává především o majetkových poměrech vládnoucího rakouského císaře Františka Josefa I. v rámci celé habsburské říše, tj. nacházejícího se v českých, rakouských a uherských zemích. Jde o popis vývoje císařského majetku především po odstoupení rakouského císaře Ferdinanda I., a posléze po jeho smrti v roce 1875, kdy začalo dědické řízení a předání dalších majetků do rukou Františka Josefa I. Také je přiblížen proces konfiskace a zániku císařských enkláv na území Rakousko-Uherska. Kniha se rovněž zabývá celkovou správou císařských majetků, kde neschází přehled vrchních úředníků jednotlivých úřadů a statků. Současně nechybí přiblížení poměrů jednotlivých členů císařské rodiny a také vedlejších linií rodu Habsburků jako například toskánské či uherské. Pro lepší orientaci v tématu jsou připojena pojednání o nejvyšších dvorských úřadech, o erárních majetcích, které byly císařem a jeho rodinou jen užívány, ale nepatřily k soukromému majetku, o státním, zemském a městském majetku v dědičných zemích. Publikace uzavírá dlouholetý autorův výzkum v domácích i zahraničních archivech.

Zájmová samospráva v Československu 1948–1990 (Katastr dobrovolných organizací). Projekt byl zahájen v roce 2014, zapojilo se do něho autorsky celkem

11 pracovníků 6. oddělení a další pracovníci NA (na prvním místě Jan Kahuda z 2. oddělení, který spolu s Jiřím Křesťanem a Šárkou Steinovou tvořil redakční kruh autorského kolektivu). Pracovníci NA se zaměřili především na dohledání základních dokumentů statutární povahy Národní fronty a vybraných dobrovolných organizací, dokumentaci organizačních změn (zejm.s ohledem na federalizaci) a některých mezníků vývoje organizací (vznik, transformace, změna názvu, zánik atd.). Výzkum se prováděl především ve fondech organizací samotných a v dalších fondech NA a také v Archivu hl. m. Prahy i v dostupné literatuře. Součástí výzkumu bylo sledování vývoje spisové manipulace u daných původců a předarchivní péče ze strany Národního a dalších archivů. K autorské spolupráci byli přizváni i externisté – historikové a archiváři, kteří analyzovali vybraná historická témata, spojená s dějinami dobrovolných organizací a jiných sdružení občanů, neopominuli jsme přitom témata regionální. Stranou nezůstala ani analýza spolkové legislativy. Podařilo se rovněž získat několik vzpomínek a rozhovorů s pamětníky. V letech 2017 a 2018 byla vydána dvě monografická čísla sborníku *Paginae historiae* věnovaná dané problematice. Odborní garanti úkolu: J. Křesťan a J. Kahuda.

Vytvoření databáze Rodinný archiv toskánských Habsburků – fotografie. Projekt byl zahájen v r. 2014. Cílem je zpracování vědeckého katalogu fotografií z fondu RAT s identifikacemi reálií, osob i fotografických technik. Formou vědecké studie bude dále podrobně zpracován historický a obsahový rozbor fotoarchivu. V návaznosti na tuto fázi bude následovat kompletní digitalizace celku. Odborný garant: Eva Gregorovičová.

V roce 2018 opět probíhaly práce související s revizí a zpřístupněním databáze obyvatel Prahy (1850–1918). Navazují na grant GA ČR, *Databáze obyvatel Prahy 1850–1918. Demografická analýza vznikajícího velkoměsta* (Milan Vojáček, GA ČR P410/10/0509) jehož nositelem byl Národní archiv. Na projektu se dále podíleli Pavel Koblasa, Pavla Lutovská a Martina Rašková. Pokračovala editace duplicit, opravy chybných údajů a normalizace dat.

Ve spolupráci s Masarykovým ústavem a Archivem Akademie věd ČR, v.v.i. vyšla edice dokumentů Šťovíček Ivan – Hubený David: *Dopisy, zprávy a depeše Huberta Ripky Edvardu Benešovi (1922–1948)*. Praha 2018. Křest knihy proběhne počátkem roku 2019.

Pro velký úspěch prvního, okamžitě rozebraného vydání, se přistoupilo k revizi, k doplnění a novému vydání *Schematismu k dějinám Komunistické strany Československa (1921–1992)*. František Štverák během roku 2017 publikaci připravil k vydání, kvůli komplikacím s tiskárnou vyšla až v roce 2018.

Miroslav Šepták se věnuje problematice československo-rakouských vztahů a nově i tématu novinářské profesní organizace. Úspěchem je jeho monografie, vydaná v renomovaném nakladatelství Academia – *Mezi demokracií a autoritářstvím. Rakouská vnitřní a zahraniční politika v letech 1931–1934.*

Vývoj stavebnictví v padesátých letech 20. století. Nový projekt se věnuje vývoji stavebnictví v daném období, kdy došlo k důsledné ideologizaci umění a architektury a k zestátnění stavebního průmyslu a vzniku Stavoprojektů. Konkrétně se jednalo o velké podniky, řízené bývalými levicovými avantgardisty Karlem Janů (Stavební závody) a Jiřím Voženílkem (Stavoprojekt), mající charakter průmyslových závodů, v nichž tvorba a kvalita rychle ustoupila ekonomické výhodnosti a kvantitě postavených domů a bytů. Zároveň vznikl Studijní a typizační ústav, který v roce 1951 vydal závazný typizační sborník, jenž zásadně podvázal svobodu a rozmanitost tvorby. Projekt mapuje následující okruhy: začlenění předchůdců (soukromých projektantů, projekčních oddělení jednotlivých firem) do Stavoprojektu; znárodnění projekčních prací ve stavebnictví; architektonické ateliéry pro úsek pozemních staveb; inženýrské kanceláře; typizační ústavy; normování plánování; výzkum ve stavebnictví. Do řešení projektu byla zapojena 1 externí pracovnice (třídění a katalogizování projektových listů fondu Stavoprojekt z let 1948–1950 pro bývalé kraje Liberec, Hradec Králové, Pardubice, Ústí nad Labem – zpracováno 850 evidenčních jednotek – 1 projektový list obsahuje 19 položek, celkem 16.150 položek). V další fázi budou dokončeny zbývající kraje a databáze. Odborní garanti jsou Šárka Steinová a Filip Paulus.

Byly zahájeny přípravné práce na chystaném mezinárodním projektu edice archivních materiálů k československo-polským vztahům z fondů komunistických stran v letech 1945–1989 (jednání ve Varšavě s představiteli Archiwum Akt Nowych a vstupní rešeršní práce).

Aplikovaný výzkum

Archivnictví, pomocné vědy historické, dějiny správy, historie

Evropské projekty

V roce 2018 se oddělení s nejstaršími fondy nadále aktivně podílelo na činnosti mezinárodního centra ICARUS, jehož je Národní archiv zakládajícím členem. Dne 9. listopadu 2018 proběhlo slavnostní zasedání na oslavu 15letého výročí založení centra. ICARUS je v současné době neopominutelnou platformou na poli mezinárodního archivního výzkumu směrem k digitálním technologiím významným pro uchovávání a zpřístupňování celosvětového archivního kulturního dědictví. V rámci spolupráce s tímto centrem

v uplynulých letech probíhal čtyřletý mezinárodní projekt *Community as opportunity, the creative archives' and users' network* (zkratka CO:OP, EU projekt 1.12.2014–30.11.2018). Vedoucím partnerem projektu byl Hesenský státní archiv v Marburgu, Národní archiv České republiky byl jedním ze 17 hlavních partnerů. Hlavním účelem projektu byla spolupráce mezi archivy a veřejností, zapojení studentů i širší veřejnosti do společných aktivit v rámci poznávání historie v regionálních i celoevropských souvislostech, podpora mezinárodní spolupráce mezi jednotlivými partnery a veřejností prostřednictvím pravidelných mezinárodních i národních setkání a workshopů a zpřístupňování archivních fondů jednotlivých partnerů vytvářením virtuálních archivů písemných pramenů střední Evropy. Povinností Národního archivu v rámci projektu CO:OP byla spolupráce na virtuálním archivu *Topotéka*, který umožňuje ukládání místních historicky relevantních materiálů pocházejících většinou ze soukromých rukou, které je možno zpřístupňovat veřejnosti. Do Topotéky byly zařazeny 3 obecní archivy, na nichž pod odbornou gescí pracovníků Národního archivu spolupracují místní kronikáři společně s obyvateli obcí a vytvářejí tak své virtuální obecní archivy fotografií a dalších dokumentů. Dále byly založeny dvě Topotéky pro fotografické sbírky a další dokumenty Strahovského a Břevnovského kláštera. Shromáždění těchto dokumentů, včetně těch, které dosud nejsou součástí historických archivních fondů uložených na depozitní smlouvy v Národním archivu, je přínosem pro výzkum dějin obou klášterů ve 20. století. Největším vědecko-výzkumným úkolem plněným během projektu CO:OP bylo průběžné zhotovování databáze *Soupisu pečeti Archivu České koruny*; po ukončení projektu databáze pečeti obsahuje celkem 4802 záznamů. Byly popsány pečeti nejdůležitější části fondu, a to do roku 1619 (AČK, inv. č. 1–2324). Ve spolupráci s týmem centra ICARUS se počítá se zpřístupněním databáze se snímky pečeti na webové stránce virtuálního archivu *Monasterium*. Souběžně s prací na databázi proběhla digitalizace všech pečeti.

Dne 16. 11. 2017 Národní archiv přistoupil jako asociovaný partner k projektu *Time Machine*, připravovaném v rámci rámcového programu EU pro výzkum a inovace s názvem „Horizont 2020“ a programem financování „FET Flagships“ (Future and Emerging Technologies). Na přípravě projektu se podílely týmy odborníků z mnoha evropských institucí. V konsorciu projektu je Thomas Aigner za ICARUS. Cílem projektu je vytvoření celoevropské databáze archivních dokumentů, které bude umožněno vývojem nových technologií pro digitalizaci, analýzu, zpřístupňování a uchovávání kulturního dědictví. Databáze by měla poskytnout virtuální rekonstrukci historického vývoje evropských měst, zmapovat jejich ekonomickou, kulturní a migrační síť a tím vytvořit rozsáhlý historicko-geografický informační systém. V současné době projekt postoupil do 2. kola výběru.

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2018

Dne 1. září 2018 začal ze strany Národního archivu probíhat grantový projekt *HOME – History of Medieval Europe*, identifikační kód 8F18002, hlavní řešitelka za Národní archiv: Jitka Křečková. Hlavním realizátorem projektu je francouzský Institut de Recherche et d'Histoire des Textes (IRHT), který je provozován Národním výzkumným centrem (Centre national de la recherche scientifique). Projekt je zaměřen na zpracovávání textů naskenovaných dokumentů středověkých kanceláří. Institucionální podporu poskytuje Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy na základě výzvy s názvem „Digitální dědictví“ (Digital Heritage) v rámci iniciativy společného programování „Kulturní dědictví“ (JPICH), do kterého se Česká republika zapojila.

Projekt COURAGE. Kulturní opozice – porozumění kulturnímu dědictví disentu v zemích bývalého socialistického bloku. Jde o mezinárodní projekt financovaný z programu Horizon 2020, Rámcového projektu pro výzkum a inovace EU, jehož jedním z výstupů je registr online databází fondů a sbírek týkajících se různých forem nezávislé a opoziční kultury v zemích bývalého východního bloku. Trvání projektu: od 1. února 2016 do 31. ledna 2019, (Dorota Müllerová).

Projekty podpořené tematickou dotací a částečně z institucionální podpory vědy

V roce 2018 se realizovala ze zvláštní dotace na aktivity s výročí vzniku Československa výstava *Labyrintem dějin* na Pražském hradě. Organizátorem bylo sice Ministerstvo vnitra, ale výstavu z velké části připravil Národní archiv (rešerše, doprovodné texty, registry, podíl na přípravě doprovodné publikace, komentované prohlídky). Někteří pracovníci byli oceněni ministrem vnitra ČR.

Maximální pozornost byla věnována filmovým a zvukovým archiváliím a studijním mikrofilmům, které byly nalezeny v březnu 2018 v Panenských Břežanech. Jde o archiválie zachycující politický monstrproces se spikleneckým centrem Rudolfa Slánského. Ihned po jejich převzetí archiváři společně s restaurátory zahájili průzkum fyzického stavu a bylo zjištěno, že veškeré filmové záznamy byly zhotoveny na hořlavý materiál, který již vykazuje některé fáze rozkladu (počáteční i pokročilé). Bylo potřeba okamžitě zahájit jejich digitalizaci, kterou jsme zadali firmě Kinoservis s.r.o. ve Zlíně. Zvuky digitalizoval Archiv Českého rozhlasu. Průběžně jsme digitalizovaná data zpřístupňovali veřejnosti na webových stránkách Národního archivu. Tato aktivita bude pokračovat i v roce 2019. Celkem se jedná o cca 150 TB dat filmových záznamů. Vzhledem k tomu, že kromě digitálních dat je potřeba zachovat také původní nalezené, hořlavé filmové pásy, byl pro tento účel zakoupen speciální mrazák. Další zvukové záznamy týkající se některých politických procesů 50. let 20. století

dodatečně předané původcem (359 ks zvukových pásek) též průběžně digitalizujeme a uveřejňujeme. Tyto aktivity financovalo ministerstvo vnitra.

Mikrofilmy, které byly rovněž součástí nálezů, kontrolovali archiváři oddělení státní fondů z let 1945–1992. Porovnávali je s analogovými archiváliemi uloženými v archivu. Následně bylo rozhodnuto o jejich digitalizaci, a proto byly zakoupeny dva mikrofilmové skenery z prostředků institucionální podpory vědy.

V roce 2018 probíhaly přípravné práce na projektu Politické procesy. Projekt kompletního zpřístupnění a odborného využití materiálů z procesu s Rudolfem Slánským a z dalších procesů 50. let 20. století. Na základě návrhu Marka Janáče se profiluje spolupráce s odbornými institucemi, jako je mj. Ústav pro studium totalitních režimů, jež by se měla rozvinout v roce 2019. Paralelně připravují dokumentaristé České televize film a historici edici dokumentů.

Projekty nepodpořené tematickou dotací – vlastní, částečně z institucionální podpory vědy

Navazujeme na starší tradici zpracování slovníků k dějinám správy. Jde o užitečné pomůcky nejen pro historiky. Dosud vydané publikace k dějinám politické, církevní či soudní správy do roku 1918 jsou beznadějně rozebrané a některé z nich vyžadují rozšíření a doplnění. K takovým činnostem mají archivy nejlepší, ba téměř monopolní podmínky.

Slovník představitelů politické správy v letech 1850–1918 (Martin Klečacký a kol.). Slovník vedoucích představitelů politické správy v Čechách v letech 1849–1918 obsahuje cca 1100 strukturovaných biografických hesel mapujících jak služební dráhu vybraných koncepčních úředníků okresních hejtmanství a českého místodržitelství v Praze, tak i sociální postavení rodiny a případný společenský vzestup spojený s jejich úředním postavením. Slovník je krátkým shrnutím správního vývoje a role politické správy v habsburské monarchii a doplněn přehledy vedoucích funkcionářů místodržitelství a okresních úřadů (hejtmanství). V roce 2018 byl slovník dokončen, v současné době probíhají závěrečné redakční práce. V roce 2019 bude vydán jako společná publikace Národního archivu a Masarykova ústavu a archivu AV ČR.

K aktivitám podpořeným institucionální podporou vědy patří *Slovník představitelů okupační správy v Protektorátu Čechy a Morava*. Projekt je řešen v Národním archivu od roku 2015 a podílejí se na něm Zdeňka Kokošková, Jaroslav Pažout a Monika Sedláková. Výsledkem bude slovník představitelů německé okupační správy, a to vedoucích úředníků nejvyšších okupačních úřadů, tedy Úřadu říšského protektora v Čechách a na Moravě, od srpna 1943 Německého státního ministerstva pro Čechy a Moravu, a dále všech úředníků

stojících v čele oberlandrátů. První samostatný výstup v podobě publikace věnované právě oberlandrátům je v současné době před dokončením.

Přes domněnku, že loňským podzimním výzkumem v berlínských archivech jsme završili studium personálních spisů osob zastávajících v Protektorátu Čechy a Morava v letech 1939–1945 funkci oberlandrátů se při naší letošní červencové návštěvě Spolkového archivu v Berlíně ukázalo, že do tamních databází přibyly ještě další spisy týkající se studovaných úředníků. Místo připravované rozsáhlé rešerše k vyšším úředníkům protektorátní okupační správy, tedy z Úřadu říšského protektora v Čechách a na Moravě a Německého státního ministerstva pro Čechy a Moravu, jsme se tedy museli částečně věnovat ještě dokončované problematice oberlandrátů. Studovali jsme nově nalezené personální materiály a zapisovali odkazy na spisy uložené v dalších pobočkách Spolkového archivu. Bohužel jsme museli konstatovat, že v uvedeném archivu došlo v poslední době ke změnám v označení některých personálních písemností z období nacismu a nás tak čekalo ztotožňování dříve studovaných písemností. Archiv také dokončil digitalizaci dvou badatelsky využívaných členských kartoték NSDAP, tj. župní (regionální) kartotéky a centrální kartotéky, v nichž jsme provedli opětovnou rešerši ke všem oberlandrátům, ale i k části vyšších úředníků. Doma nás potom čekalo objednání kopií nových materiálů uložených mimo Berlín, které nám následně dorazily a my je mohli zpracovat. Vedle tohoto zahraničního výzkumu jsme se soustředili na dokončení výběru dokumentů pro edici připojenou k medailonům jednotlivých osob. Pokračovali jsme v edičním zpracovávání vybraných dokumentů. Korigovali a upravovali jsme textovou podobu jednotlivých medailonů. Na začátku následujícího roku je třeba dokončit ediční zpracování dokumentů, připravit historický a archeografický úvod edice, vytvořit rejstříky, seznam literatury a pramenů. Výzkum je doprovázen bohatou publikační činností.

Pokračuje se rovněž ve tvorbě hesel *Slovníku představitelů československé meziválečné justice*. Pracovníci archivu se snaží vyplnit mezeru mezi vydanou pomůckou k rakousko-uherskému soudnictví a dokončovanou pomůckou k justici z období komunismu. Jan Kouřimský, Helena Nováčková a Alena Skipalová se tak věnují osobnostem předních soudů první a druhé Československé republiky. Jako již předešlé dva roky panoval i v letošním roce zájem o tvorbu uceleného přehledu soudních úředníků, kteří působili ve službách první republiky. Primárně bylo třeba dokončit seznam vyšších soudních úředníků pro Nejvyšší správní soud se sídlem v Praze (cca 103 osob). V letošním roce byla práce bohužel komplikována zejména z důvodu velké pracovní vytíženosti všech členů řešitelské skupiny. Pracovní vytíženost způsobila jednak nutnost spolupodílet se na přípravách akcí

k 100. výročí vzniku samostatné ČSR, kde byla z logiky časového zaměření participace členů řešitelské skupiny nezbytná. Předpokládáme, že konečné dopsání všech osob pro uvedený soud proběhne v prvním čtvrtletí nastávajícího roku 2019, a to tak, abychom mohli plynule navázat se zpracováním soudních úředníků Nejvyššího soudu se sídlem v Brně (cca 141 osob). Podařilo se základní rozřídění archiválií prvorepublikového Ministerstva spravedlnosti, jejich nová adjustace a tvorba abecedního seznamu osob. Z celkového počtu 88 kartonů je 39 kartonů zaplněno personáliemi. Navzdory citelnému poškození několika desítek osobních spisů v důsledku povodní z roku 2002, a faktu, že se jedná o spisy úředníků a soudců primárně z okresních a krajských pracovišť soudů, je i takto skromná personální agenda velice cenná. Nově získané personálie nám vhodně doplní materiály z fondů Předsednictva ministerské rady a Policejní ředitelství Praha II, a to v době, kdy se bude v projektu postupovat od centrálních pracovišť ke krajským. Navíc se prokazuje, že je o personální agendu prvorepublikové justice stále zájem i u odborné právní veřejnosti. V současné době naše pracoviště udržuje dobré vztahy s několika řešiteli dané problematiky (viz Dr. Ondřej Horák z Masarykovy univerzity v Brně; Mgr. Petr Tomíček z Nejvyššího soudu v Brně; Doc. Jozef Vozár ředitel Ústavu státu a práva SAV v Bratislavě), kteří využívají našich fondů při vlastním bádání k představitelům československé justice. Spolupráce je vždy oboustranně přínosná, jelikož i my získáváme od těchto badatelů doplňující informace k osobám z justice, které můžeme následně využít pro naši databázi.

Pokračovaly též práce na *Biografickém slovníku železničářů* (pracovní název) zahrnující období 19. a 20. století (Miroslav Kunt).

V rámci mezinárodního projektu *The Monument Central and Eastern Europe 1918-2018* realizovaného přes Muzeum Narodowe w Warszawie jsme se jako partneři podíleli na výstavě v Muzeum Rzeźby im. Xawerego Dunikowskiego ve Varšavě (rešeršní práce a poskytnutí digitalizátů).

Teprve v přípravě je výstava „*Neklidné mládí*“, realizovaná Domem evropských dějin při Evropském parlamentu v Bruselu. Národní archiv přispěl průzkumem a kopiemi archiválií z 60. let 20. století k pronásledování tzv. „mániček“.

Informatika

Projekty podpořené tematickou dotací – řešitelé

V souvislosti s dlouhodobým ukládáním digitálních archiválií se archiv věnuje aplikovanému výzkumu v této oblasti. Národní archiv podal 4. července 2016 žádost o finanční podporu (cca 53 mil. Kč.) v rámci výzvy č. 17 v Integrovaném operačním

programu (IROP) strukturálních fondů Evropské unie na projekt Národní digitální archiv (NDA) II. Tato žádost byla schválena a projekt v listopadu 2016 vstoupil do realizační fáze (číslo projektu CZ.06.3.05/0.0/0.0/15_019/0001523). V rámci Strategického rámce rozvoje veřejné správy České republiky pro období 2014-2020, strategický cíl 3 – Zvýšení dostupnosti a transparentnosti veřejné správy prostřednictvím nástrojů eGovernmentu se od listopadu 2016 realizuje projekt Národní digitální archiv II (NDA II). Je financován z Integrovaného operačního programu strukturálních fondů EU v hodnotě 53 mil. Kč. Ukončen má být v září 2019. Jeho úkolem je zvýšit stabilitu a bezpečnost informačního systému NDA, rozšířit jeho funkcionality o Přístup (bezpečné poskytování informací a dokumentů z NDA) a badatelná. Má se rozšířit možnost přímé komunikace tohoto systému s elektronickými spisovými službami. Naplní se tak příslušné požadavky zákona č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Provede se atestace shody informačního systému Archivní portál jako informačního systému veřejné správy.

Informační systém NDA bude po naplnění cílů projektu provozován na dostatečně dimenzovaném hardware. Infrastruktura bude obsahovat hardwarové i softwarové bezpečnostní prvky umožňující včasné odhalení bezpečnostních hrozeb. Uvedené umožní v NDA bezpečně ukládat digitální archiválie i digitální reprodukce tradičních archiválií (bezpečnostní i studijní). Na základě požadavku oprávněného uživatele pak bude možno relativně jednoduchým procesem k uloženým digitálním archiváliím či reprodukcím přistupovat. Výstupem projektu se stanou též nové funkcionality subsystému Archivní portál. Archivní portál se po naplnění cílů projektu stane uživatelsky komfortním místem, jež umožní oprávněnému uživateli formulovat požadavek na informace a data uložené v NDA a tyto informace a data mu poskytne a zobrazí. Zejména se jedná o možnost elektronického badatelského listu. V neposlední řadě též portál umožní automatizaci procesu skartačního řízení či žádosti o poskytnutí dokumentů. Činnost oprávněného pracovníka orgánu veřejné moci by se tak zredukovala na potvrzení požadavku, odmítnutí požadavku či jeho vzetí na vědomí.

V roce 2018 byly programovány Informační systém a Archivní portál a dodány první moduly. Byl dodán další HW. Otázkou zatím zůstává dodatečná soutěž na SW pro kybernetickou bezpečnost.

Národní digitální archiv ovšem funguje od listopadu roku 2014. Specialisté se zabývali přípravou metodických pokynů z oblasti péče o dokumenty v elektronické podobě. Výsledky jsou průběžně zveřejňovány v Informačním listu NA (Bulletin pro otázky elektronické

spisové služby a dokumentů v digitální podobě), jež začalo příslušné oddělení vydávat v elektronické podobě. Úkolem informačního listu je překlenout legislativou nedefinovaná místa a procesy související s elektronickým úřadováním a skartačním řízením a usměrňovat, doplňovat a specifikovat technické parametry skartačního řízení v současných nástrojích digitálního archivu (včetně validátoru elektronických formátů a validátoru SIP dle platného Národního standardu pro elektronické systémy spisové služby). Informační list je před vydáním podrobován oponentnímu řízení ze strany státních oblastních archivů a Archivu hlavního města Prahy a také ze strany dodavatelů eSSI. V roce 2018 byla vydána 3 čísla, která se věnovala celkem 37 tématům a otázkám z oblasti elektronického skartačního řízení a spisové služby.

Byl dokončen překlad metodiky pro audit a certifikaci digitálních archivů Erläuterungen zum nestor-Siegel für vertrauenswürdige digitale Langzeitarchive, která vychází z DIN 31644, do českého jazyka (Zbyšek Stodůlka, Milan Vojáček). Tento překlad byl autorizován pracovní skupinou nestoru pro certifikaci a je publikován mj. na stránkách německé digitální knihovny: <http://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:0008-2018071005>. Tento překlad je nyní používán při přípravě metodiky pro akreditaci digitálních archivů v ČR.

Realizoval se i výzkum možností implementace formátu SIARD a využití SW SiardSuite pro ukládání databází. Testování formátu SIARD v roce 2018 proběhlo ve verzích 1.0, 2.0 a 2.1 příslušných aplikací k archivaci digitálních dat uložených v informačních systémech (SIARD Suite, Database Preservation Toolkit a SIARDGui) (Rechtarik, Hrb). Byl vypracován překlad oficiální dokumentace k nejnovější verzi formátu 2.1 z dubna 2018 do českého jazyka. Kromě dokumentace byl přeložen i manuál pro verzi 2.1 a přepracován do podoby detailního návodu včetně obrazové dokumentace k širšímu využití v archivní obci. Nejnovější verze formátu je ve stálém vývoji, do kterého jsme se také zapojili a námi zjištěné nedostatky byly oznámeny na helpdesk Švýcarského federálního archivu a byly zapracovány do nové verze programu.

Byl dokončen vývoj validátoru SIP, nástroje pro ověření shody SIP z elektronických systémů spisových služeb se SIP definovaným v upraveném Národním standardu pro elektronické systémy spisové služby.

Projekty nepodpořené tematickou dotací – vlastní, částečně z institucionální podpory vědy

Národní archiv uspořádal ve dnech 10. a 11. 5. 2018 3. ročník mezinárodního workshopu z řady Archives in Digital Age (AIDA) s podtitulem *Self-Audit and Certification of Digital Archives in Central European Perspectives*. Workshopu se účastnili archiváři

a knihovníci ze SRN, Slovenska, Maďarska a ČR. Vedle moderace aktivně vystoupili Zbyšek Stodůlka a Milan Vojáček s příspěvkem Translation of Explanatory Notes on the nestor Seal for Trustworthy Digital Archives and Possibilities for Accreditation of Digital Archives in the Czech Republic.

V roce 2018 zorganizovalo 5. oddělení dvě setkání – zasedání Metodické platformy elektronický dokument (Moped), a to: 18.–19. 4. 2018 (hostitelem setkání byl SOA Litoměřice) a 20.–21. 11. 2018 (hostitelem setkání byl Archiv hlavního města Prahy). Účelem setkání byla výměna zkušeností a řešení aktuálních témat např. NDA, NDA II, Národního archivního portálu, zkušenosti s výběrem z eSSI ve skartačním řízení, problematika technologických center a krajských digitálních spisoven, zkušenosti s dodavateli eSSI a jejich produkty, vyznačování množství v SIPu, hierarchie členění spisových plánů v SIPu, správa elektronických spisů, používání autentizačních prvků dle aktuální legislativy a další aktuální problémy.

Dne 22. 5. 2018 pořádal Národní archiv ve spolupráci se spolkem CNZ *Kulatý stůl CNZ* na téma kontrola výkonu spisové služby. Mj. přednesl kolega Stodůlka příspěvek Kontrola spisové služby jako nástroj transparentního výkonu veřejné moci.

Závěr roku 2018 byl věnován přípravě 23. konference archivářů německy mluvících zemí 23. *Tagung des Arbeitskreises „Archivierung von Unterlagen aus digitalen Systemen“*, která se bude konat v Národním archivu v březnu roku 2019.

Aktivně jsme se účastnili 22. zasedání pracovní skupiny pro digitální dokumenty - *Archivierung der Unterlagen aus digitalen Systemen*, Marburg, Německo, 6. 3.–8. 3. 2018 (Zbyšek Stodůlka, Karolina Šimůnková, Milan Vojáček)

Z jednání *E-Government und digitale Archivierung*, 5.–6. 6. 2018, Marburg, Německo, 23. archivně vědecké kolokvium Archivschule Marburg ve spolupráci s výborem pro digitální archivy a Records Management (Pavla Nimrichtrová, Zbyšek Stodůlka), připravili účastníci obsáhlou zprávu zachycující současný stav, zkušenosti a problémy při elektronizaci úředních činností v SRN, Švýcarsku a Polsku, která byla přijata k vydání v nejbližším čísle Archivního časopisu.

15. ročníku prestižní konference zabývající se problematikou digitálního uchovávání, *iPRES*, 23.–29. 9. 2018 Boston, USA se účastnil Milan Vojáček. Výsledkem je získání řady aktuálních řešení problémů a nových impulsů v této problematice. Došlo k navázání cenných osobních kontaktů, z nichž některé jsou dále rozvíjeny: mj. s vedením, analytiky a programátory z firmy Artefactual Systems Inc., jež vyvíjí a podporuje sw Archivematica (Evelyn McLellan, Justin Simpson, Kelly Stewart); s Trevorem Owensem (vedoucím

oddělení Digital Content Management v Library of Congress), který je publikačně aktivní v oblasti digitální ochrany; s Angelou Beking z Library and Archives Canada, kde se zabývají problematikou výběru dokumentů metodami macroappraisal.

Týž absolvoval zasedání KLA-Ausschuss „Digitale Archive“, 8. 11. 2018, Koblenz, Německo *Von der Theorie zur Praxis: Bestandserhaltung digitaler Unterlagen*. Workshop k problematice digitálního uchování. Pořadatelé workshopu tentokrát oslovili k účasti také zástupce okolních zemí, s nimiž delší dobu v německojazyčném prostředí spolupracují (Švýcarsko, Rakousko, Česká republika). Nejednalo se čistě o archivní workshop, ale mezi účastníky byli i knihovníci a lidé z komerčního sektoru (poradci v oblasti digitálního uchování). Mezi přednášejícími byli také zástupci mezinárodních sdružení, jež se problematikou digitální archivace zabývají (Digital Preservation Coalition, Open Planet Foundation). Došlo k intenzivní výměně zkušeností a k prohloubení stávajících a navázání nových kontaktů.

Dne 8. 11. 2018 se Jiří Bernas účastnil 3. ročníku konference CDA *Trvalá udržateľnosť a perspektívy ďalšieho rozvoja LTP archívov* pořádané Univerzitnou knižnicou v Bratislavě.

Odborem archivní správy a spisové služby jsme byli požádáni o převzetí členství v organizaci *DLM Forum*. Poprvé nás reprezentoval Milan Vojáček ve dnech 28.–29. 11. 2019 ve Vídni, Rakousko. Hlavním přínosem bylo navázání nových kontaktů, především s kolegy zabývajícími se digitální archivací ve Skandinávii a v Pobaltí, kteří vedle Švýcarů patří k neaktivnějším členům DLM Fora.

Dále jsme se účastnili jednání pracovní skupiny zabývající se pořádacím systémem ELZA, a to prostřednictvím Richarda Mahela. Pozornost, především v závěru roku (kdy nám bylo testování zpřístupněno), jsme věnovali i pořádacímu systému ProArchiv. Byl sestaven projektový tým pro jeho implementaci v roce 2019. Měli bychom pak všechny infrastrukturní prvky v jednotném systému dodaném jedinou firmou, bez rizika a nutnosti rozvíjet produkt v konsorciu s ostatními archivy.

V roce 2018 bylo zahájeno testování Informačního systému pro zpřístupnění archivních pomůcek *VadeMeCum*, který by měl nahradit dosud využívaný systém badateln.eu, pro nějž již od poloviny roku 2018 není zajištěna technická podpora. Nejprve byla řešena grafická podoba. Největší problémy však představuje import dat do nového systému, který je postaven na jiné filosofii, než na jakou jsme byli až dosud zvyklí. Dodavateli byly průběžně zasílány připomínky, které byly jen zčásti zapracovány. Následovat musí kontrola dat správci jednotlivých archivních souborů.

Velkou výzvou pro nás byla tvorba nových webových stránek NA, již se zabýváme od srpna 2018. V současné době je nová verze webu připravena k plnění informací, což bude záležitostí 1. čtvrtletí roku 2019.

Péče o fyzický stav archiválií

Projekty podpořené dotací na vědu a výzkum – hlavní řešitelé

V rámci programu NAKI II Ministerstva kultury pokračoval projekt *Vývoj metod konzervování pečeti a jejich textilních závěsů* (DG16PO2R040). Jedná se o společný podnik více příjemců (konsorcium příjemců), v němž Národní archiv přijal roli příjemce – koordinátora (Benjamin Bartl). Příjemce na základě smlouvy se stala Vysoká škola chemicko-technologická v Praze. V roce 2018 byl dokončen výzkum zaměřený na možnosti lepení fragmentovaných pečeti ze včelího vosku pomocí poly-2-ethyl-2-oxazolinu. Výsledkem je certifikovaná metodika (N_{metS}), která podstatně rozšiřuje možnosti restaurování historických pečeti. Dalším výstupem je publikace v odborném časopisu (J_{imp}), popisující přípravu a charakterizaci hydrogenovaného včelího vosku, který byl při testech použit jako modelový materiál namísto historického včelího vosku.

Dalším úkolem v rámci projektu je navržení vhodného materiálu pro doplňování chybějících částí voskových pečeti. Za tímto účelem byly připraveny dvě série směsí, a to jednak na bázi včelího vosku, jednak na bázi vosku mikrokrystallického. Na základě charakterizace směsí je hledán optimální poměr jejich složek. Sledovanými parametry jsou kompatibilita se včelím voskem, mechanické vlastnosti, reverzibilita, zpracovatelnost v plastickém stavu i tavenině, možnost barevného přizpůsobení, odolnost proti vzniku výkvětů a stálost uvedených vlastností.

Zvláštní kapitolou je výzkum vlivu konzervátorských metod, používaných při konzervaci papírových dokumentů, na stabilitu přitištěných pečeti na bázi pryskyřic (*Stabilita šelakových pečeti*). Na modelových vzorcích, které byly podrobeny umělému stárnutí je testován potenciálně nepříznivý vliv některých postupů dezinfekce a odkyselování archiválií. Výzkum přispěje k porozumění vedlejších účinků uvedených metod.

Mikrobiologická laboratoř v rámci projektu pokračovala ve studiu vybraných dezinfekčních prostředků, a to především s ohledem na možnost jejich aplikace na různé druhy pečeti a textilních závěsných materiálů. V roce 2018 šlo o přípravek Acticide MV a glutaraldehyd. Testy zahájené v roce 2017 s použitím plísni rodu *Penicillium*, byly v roce 2018 rozšířeny i na další druhy plísni. Výsledky testů přípravku Acticide MV na vzorcích textilu odpovídají praktickým zkušenostem, kdy ochranný účinek dezinfekčních přípravků na

archiválie a další sbírkové předměty trvá přibližně dva roky, pak je nutné ošetření zopakovat. Již po 9 měsících přirozeného stárnutí bylo pozorováno znatelné zeslabení protiplísňového účinku. Po umělém stárnutí byl účinek prakticky nulový. V případě glutaraldehydu byla jako první krok pomocí diskové diluční metody hledána vhodná koncentrace přípravku, která by vykazovala dostatečný účinek na různé druhy plísní. Pro archivní druhy plísní byla tato koncentrace stanovena na 1 až 2 % (pro běžné druhy bakterií a dalších mikroorganismů udávají výrobci dezinfekčních přípravků s obsahem této látky koncentrace mnohem nižší).

Dále se výzkumníci zabývali *světelnou stabilitou hedvábí barveného přírodními barvivy*. Světelná stabilita obarveného hedvábí během stárnutí je testována v prostředí simulovaného denního světla s podílem UV záření. Vzorky hedvábí byly obarvené přírodními barvivy v kombinaci s mořidly nebo kypovými barvivy či barvivy přímými. Během stárnutí je sledován průběh změny barevnosti jednotlivých vzorků v závislosti na osvitu. Cílem experimentu je porozumět nelineárnímu průběhu barevných změn, kterým v průběhu dlouhodobého přirozeného stárnutí a vystavení působení světla podléhají barevné hedvábné závěsy pečeti.

Projekty podpořené dotací na vědu a výzkum – spoluřešitelé

Na základě rozhodnutí Odboru bezpečnostního výzkumu Ministerstva vnitra (OBV) ze dne 19. 8. 2015 se Národní archiv stal spolupříjemcem účelové podpory, která je realizována formou dotace z výdajů státního rozpočtu určených na výzkum, experimentální vývoj a inovace. V projektu Pokročilý identifikační element pro rozpoznávání archiválií, identifikační (kód VI20162019037, trvání projektu 2016–2020), je hlavním řešitelem Vysoké učení technické v Brně. Zahájili jsme práce spolu s partnery (Vysoké učení technické v Brně, Vysoká škola chemicko-technologická v Praze, Centrum organické chemie, s. r. o., Ústav chemických procesů Akademie věd České republiky). Výzkumný tým Národního archivu tvoří Benjamin Bartl, Hana Paulusová, Štěpán Urbánek. Hlavním cílem projektu je experimentální vývoj tzv. neviditelných sensorů na vybrané typy archiválií. Jedná se o archivní dokumenty, u kterých dochází k nebyvalému nárůstu případů jejich zcizení. Jde o závažný problém zasahující celý středoevropský region. Element nemůže zabránit samotnému odcizení, avšak je schopen jednoznačně, při zachycení dokumentu určit, že jde o dokument odcizený a poskytnout informaci o jeho původu. Právě tento typ informace je považován bezpečnostními experty za klíčový. Množství archivovaných, především listinných dokumentů, je obrovské. Jejich cena na černém trhu neustále roste. Zpětné zařazení i prosté prokázání, že jde o zcizený artefakt, je často hlavním problémem souvisejícího řízení při

zadržení podezřelých předmětů a osob. Je třeba zdůraznit, že element je neviditelný (pouze při použití elektronového mikroskopu a znalosti přesné polohy na dokumentu), má charakter plochy o rozměru řádově mm^2 a tloušťce 300 až 600 nm (nanometrů), je transparentní a jeho poloha na chráněném artefaktu je bez příslušných dalších znalostí a instrumentace neodhalitelná. Pachatel, překupník nebo nelegální majitel o jeho přítomnosti ani poloze na dokumentu tedy neví. Element se "hlásí" odezvou (selektivně modulovanou elektrickou odezvou indukovanou světelným zábleskem). Ta je unikátní a může v sobě nést například přesnou informaci o původu dokumentu, jeho příslušnosti k určitému konkrétnímu archivu, a ještě "jemněji", z jakého hlavního dokumentárního svazku zadržený artefakt například pochází. Možnost tzv. přečíst tuto informaci je opět vázána na unikátní zařízení. Mírou ochrany a obsahem vložené informace je tento element kvalitativně na vyšší úrovni než například hologramy, magnetické tečky, nanoprachové segmenty nebo čárové kódy. Projekt přispívá k vývoji účinných metod k potírání specifického druhu závažné organizované kriminality.

Úkolem Národního archivu bylo především testování možných nežádoucích interakcí materiálu označovaných archiválií se složkami navrženého identifikačního elementu. Zároveň byla hodnocena stabilita identifikačního elementu v případě, že je dokument po označení různým způsobem namáhán, například v rámci konzervace a restaurování. Doposud provedené testy ukazují, že zvláštní pozornost bude nutné věnovat volbě vhodného pojiva složek elementu. Je třeba zajistit jeho dostatečnou otěruvzdornost a odolnost vůči běžně používaným rozpouštědlům.

Kromě toho se pracovníci Národního archivu podíleli na vývoji některých technik aplikace identifikačního elementu, především na přípravě transferové fólie a jednoduchého popisovače.

Projekty nepodpořené tematickou dotací – vlastní, částečně z institucionální podpory vědy

V roce 2018 probíhal výzkum ve všech čtyřech oblastech zájmu, uvedených ve výzkumném programu Národního archivu: preventivní ochrana archiválií, studium degradace materiálů archiválií, charakterizace materiálů určených k ochraně archiválií, vývoj konzervátorských a restaurátorských postupů. V roce 2012 byla zprovozněna technologie hromadné odkyselování BCP C500 (Bückerburgský konzervační proces) za pomoci institucionální podpory vědy. I v roce 2018 pokračovala konzervace archiválií Národního archivu hromadným odkyselováním za využití technologie Bückerburg Conservation Process díky získané institucionální podpoře. Konzervované archiválie jsou následně digitalizovány

a zpřístupňovány. Odkyselovací stroj BCP C500 bylo v roce 2018 nutné z důvodu technických závad několikrát krátkodobě odstavit. Zásadním problémem je botnání pryžových o-kroužků vodících koleček, které způsobuje zablokování mechanismu a destrukci jeho nejslabších součástí, obvykle plastových ozubených koleček. Cílem série jednoduchých testů je zjistit, v jakém z používaných roztoků (voda, odkyselovací roztok, kyselina octová) o-kroužky botnají nejvíce a navrhnout vhodnou alternativu. Poznamenáváme, že výrobce s tímto problémem nemá zkušenosti a nelze tedy využít jeho asistence. Kromě těchto problémů a plánovaných úkolů byly provedeny další výzkumné práce: „*Optimalizace procesu odkyselování pomocí prostředku Bookkeeper*“. Mezi známé nevýhody technologie odkyselování Bookkeeper patří prodleva mezi její aplikací a očekávaným účinkem, tedy odkyselením archiválie. Tato prodleva může za depozitárních podmínek dosáhnout i několika let. Na základě zahraničních zkušeností je však možné předpokládat, že krátkodobým vystavením archiválií s deponovaným odkyselovacím práškem působení zvýšené relativní vlhkosti by tuto dobu bylo možné zkrátit až na několik hodin. Výzkum je zaměřen na optimalizaci takového dodatečného kroku, především z hlediska doby expozice a potřebné relativní vlhkosti prostředí.

Projekt *Identifikace a analýza fotografického materiálu z fondu Svaz nuceně nasazených* byl zahájen v roce 2012 ve spolupráci oddělení nestátních fondů s oddělením péče o fyzický stav archiválií, které zadává a garantuje část prací. Je podporován v rámci institucionální podpory. Cílem projektu je rozbor fondu, reflektující jeho genezi, obsahovou skladbu i analýzu použitých technik při jeho adjustaci s ohledem na budoucí restaurátorské zásahy. Dochází k postupné evidenci materiálu, analýze použitých lepidel a následné konzervaci. Odbornou garanci projektu si ponechala i po odchodu ze 4. oddělení Zora Machková.

Přírodovědný konzervátorský výzkum se kromě zmíněných výzkumných projektů zaměřuje na okruhy problémů, které tradičně vycházejí z konkrétních potřeb restaurátorské praxe státních archivů. V rámci laboratorního projektu a diplomové práce byly zkoumány *pomocné polymerní materiály* běžně používané v archivech, muzeích a knihovnách. Konkrétně se jednalo o vzorky materiálu Plastazote LD45 (radiačně síťovaný LDPE pěněný dusíkem, bílá a šedá varianta), organického skla (polymethylmethakrylát), fólie Melinex (polyethylentereftalát) a polyurethanové pěny (molitanový knižní klín). Všechny vzorky byly materiálově charakterizovány pomocí infračervené spektroskopie a rentgenové fluorescence. Dále byla sledována jejich stabilita v průběhu umělého stárnutí. Vzorky byly stárnuty v sušárně při teplotě 70 °C, v klimatické komoře při teplotě 70 °C a relativní vlhkosti 65 %

a v podmínkách laboratoře po dobu 63 dnů. Dále byl aplikován osvit s UV složkou při parametrech 540 mW/m², 10280 lx, 23 °C, 38 % RV po dobu 408 hodin. Po stárnutí byla zkoumána změna barevnosti, chemické změny ve struktuře pomocí infračervené spektroskopie a uvolňování těkavých organických látek. Zároveň byl zkoumán vliv polymerů na vlastnosti papíru při těsném kontaktu. K tomuto účelu byl použit papír Whatman 1, který byl uchycen k testovaným polymerům. Jednotlivé kombinace byly podrobeny umělému stárnutí stejnému jako v případě samotných polymerních vzorků, mimo osvit. Celková doba stárnutí činila 28 dnů. U papíru byl po stárnutí měřen průměrný polymerační stupeň celulózy, pH studeného výluhu, změna barevnosti a mechanické vlastnosti – tržná délka a počet dvojohybů do přetržení. Jasně postřehnutelné změny barevnosti byly pozorovány pouze u polyurethanové pěny po stárnutí za zvýšené teploty vlhkosti, u ostatních polymerů byla barevná změna zanedbatelná. Vliv umělého stárnutí na změny v chemické struktuře byl pozorován pouze u vzorků šedého materiálu Plastazote LD45 pomocí infračervené spektroskopie. Nejvýraznější změny se týkaly vzrůstu obsahu karbonylových skupin, jež je zřejmě důsledkem termooxidačních degradačních reakcí. V případě bílé varianty materiálu byl tento trend méně výrazný, patrně díky vyššímu obsahu aditiv působících jako antioxidanty.

Pro ověření možného uvolňování těkavých organických sloučenin (VOC) z polymerních materiálů, byly zkoumané vzorky analyzovány technikou GC-MS. Stárnuté vzorky byly umístěny do těsné vialky a po hodinovém zahřívání při 60 °C byla plynná atmosféra sorbována na speciální vlákno. Následně byla provedena kvalitativní analýza sorbovaných látek. Významnější obsah plynných produktů degradace byl zaznamenán u polyurethanové pěny po stárnutí osvitem. Přítomnost VOC byla potvrzena ještě u vzorku šedého materiálu Plastazote LD45 po stárnutí za zvýšené teploty, kdy bylo prokázáno několik typů jednoduchých monokarboxylových sloučenin od kyseliny mravenčí, přes octovou až po hexanovou. Tento výsledek souhlasí s pozorováním pomocí infračervené spektroskopie.

Výsledky analýzy papírů po stárnutí v těsném kontaktu se zkoumanými polymery neprokázaly žádné významné změny v hodnotách mechanických vlastností nebo pH studeného výluhu. Pouze měření celkové barevné difference ukázalo viditelné změny u papíru stárnutého za zvýšené teploty a vlhkosti, který byl v kontaktu polyurethanovou pěnou. V tomto případě došlo k zežloutnutí papíru. Příčina nebyla zatím jednoznačně určena. Výzkum v této oblasti bude pokračovat i v následujícím roce 2019.

Paralelně probíhá v Národním archivu újeji zaměřený výzkum, který se zabývá *testováním možného nežádoucího vlivu dezinfekčních prostředků na albuminové fotografie.*

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2018

V roce 2017 byly pro připraveny modelové vzorky pro sérii laboratorních zkoušek, na základě kterých bylo možné zodpovědně posoudit, zda jsou běžně používané metody dezinfekce použitelné i v případě albuminových fotografií, jež se od ostatních archiválií podstatně liší svým materiálovým složením. V roce 2018 probíhaly laboratorní zkoušky na modelových vzorcích před stárnutím. Vyhodnocení bylo prováděno na základě měření změn morfologie povrchu vzorků, jejich barevnosti a tloušťky papírové podložky. V následujícím roce se počítá s provedením testů s využitím umělého stárnutí.

V roce 2018 jsme věnovali pozornost i přípravě dat k uložení do bezpečného 35 mm mikrofilmu a zaučení stálých zaměstnanců (až dosud byla tato činnost zajišťována externistou). Pro uložení do bezpečnostního mikrofilmu byla připravována data z archivního souboru Státní soud, který je předmětem digitalizace pokračujícího bezpečnostního výzkumu. Následné pořízení mikrofilmů bude předmětem práce v roce 2019. *Technologie COM*, zakoupená dodaná NA v březnu 2012 představuje jednoduchý způsob jak zabezpečit reprodukce archiválií pořízené jejich digitalizací, ale i dokumenty existující pouze v elektronické podobě.

Je třeba s potěšením konstatovat, že veškeré prostředky vnesené do široce založeného výzkumu přinesly opět množství hodnotných výsledků. Výstupy z výzkumu a inovací jsou respektovány, využívány, pozitivně hodnoceny, často i ve formě oficiálních prestižních ocenění. Nejde jen o oficiální grantové úkoly, ale i rozvíjení na platformě běžného fungování klíčových segmentů Národního archivu. Institucionální podpora vědy pak přinesla významnou vzpruhu pro dávno plánované aktivity ve všech typech výzkumu.

Účast zaměstnanců v různých vědeckých a redakčních radách a komisích v domácím prostředí a v zahraničí je bohatá. Uvádíme její výčet.

Členství v odborných profesních spolcích, redakčních a vědeckých radách, komisích (abecedně)

Akviziční a metodická komise Masarykova ústavu a Archivu Akademie věd ČR – Jan Kahuda, Jiří Křesťan

Archivní konsorcium Czechoslovak Society of Arts and Sciences v New Yorku – Jiří Křesťan

Česká komise pro UNESCO, Paměť světa – Emilie Benešová, Filip Paulus

Česko-ruská komise historiků a archivářů – David Hubený, Jiří Křesťan

Dočasná pracovní skupina eSSL při RVIS – Milan Vojáček, Karolína Šimůnková

Expertní tým Mezinárodního výzkumného projektu COURAGE – Jiří Křesťan

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2018

Historicko-dokumentační komise Českého svazu bojovníků za svobodu – Maria Chaloupková

Knihovni komise Národního archivu – Eva Drašarová, Markéta Hrdličková, Roman Straka

Komise Českého historického ústavu v Římě při AV ČR – Eva Drašarová, Alena Pazderová

Komise pro ohodnocování a výkup archiválií Národního archivu – Rudolf Kaďorek, Jan Krlín

Komise pro vyhlášení NKP a KP při OASSS MV – Lenka Matušíková

Komise pro výstavbu archivních budov při OASSS – Milan Čadek, Michal Ďurovič

Komise VISK 6-2018 a VISK 7-2018 – Benjamin Bartl

Koncepční rámec ICT resortu MV 2018+ – Milan Vojáček

Mezinárodní centrum pro archivní výzkum, představenstvo (ICARUS) - Jitka Křečková, Alena Pazderová

Ministerstvo kultury ČR – odborní oponenti projektů NAKI II – Eva Drašarová, Michal Ďurovič, Šárka Steinová, Filip Paulus

Nákupní komise Archivu hl. m. Prahy – Denko Čumlivski

Oborová rada Judaistiky na Husitské teologické fakultě Univerzity Karlovy v Praze – Zdeňka Kokošková

Odborná komise pro výzkum RK a RZ v NM Praha – Hana Paulusová

Organizační výbor 200 let F. L. Riegra – Milan Vojáček

Pobočný spolek České informační společnosti, z. s. při Národním archivu – předsedkyně Lenka Matušíková, revizní komise – Eva Gregorovičová, člen výboru Jan Krlín

Poradní okruh metodiků předarchivní péče OASSS MV ČR – Soňa Ambrožová, Jiří Bernas, Lenka Kločková, Miroslav Kunt, Zora Machková, Zbyšek Stodůlka, Karolína Šimůnková, Milan Vojáček

Poradní rada (Advisory Council) SML - Sokol Museum & Library, Chicago – Zora Machková

Poradní sbor pro sbírkotvornou činnost Archivu Národního muzea v Praze – Jiří Křest'an

Pracovní skupina Digitální utajovaný dokument při Národním bezpečnostním úřadu – Miroslav Kunt

Pracovní skupina k NSESSS – Pavla Nimrichtrová, Miroslav Kunt, Karolína Šimůnková

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2018

Pracovní skupina k projektu Řízení kvality – Eva Drašarová, Zdena Jindrová, Karolína Šimůnková

Pracovní skupina Ministerstva vnitra pro spisovou službu Ministerstva vnitra – Miroslav Kunt

Pracovní skupina OAS MV pro tvorbu archivního terminologického slovníku – Emilie Benešová, Jan Kahuda, Zbyšek Stodůlka, Karolína Šimůnková

Pracovní skupina pro akreditované archivy OASSS MV – Jiří Křest'an

Pracovní skupina pro kontrolní činnost archivů a přestupkové řízení – Zdena Jindrová, Karolína Šimůnková, Matěj Trepeš

Pracovní skupina pro Metodický pokyn k archivnímu zpracování map a plánů OASSS MV – Filip Paulus

Pracovní skupina pro Metodický pokyn k archivnímu zpracování osobních fondů OASSS MV – Lenka Kločková

Pracovní skupina pro Nahlížení, využívání, vystavování, zpřístupňování a zveřejňování archiválií (vč. Dálkového přístupu k nim) a jejich digitalizace – Emilie Benešová (vedoucí skupiny, Karolína Šimůnková, Jiří Bernas, Zbyšek Stodůlka, Benjamin Bartl

Pracovní skupina pro vlastnictví archiválií OASSS MV – Jiří Křest'an, Karolína Šimůnková, Jitka Křečková

Pracovní skupina pro vymezení a pořádání archivních souborů OASSS MV – Zdeňka Kokošková, Jiří Křest'an

Pracovní skupina Předarchivní péče, výběr archiválií, kontrola výkonu spisové služby – Miroslav Kunt

Pracovní skupina SW aplikace pro zpracování a popis archiválií ELZA při Technologické agentuře – Miroslav Kunt, Richard Mahel, Martin Šuraba

Pracovní skupina zástupců archivů pro implementaci GDPR do archivních procesů – Karolína Šimůnková

Projektový tým projektu IS Program pro evidenci archivu, veze II (též IS Peva II) – Jiří Bernas, Zbyšek Stodůlka

Rada Památníku národního písemnictví – Milan Vojáček

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2018

Rada studijního programu Česko-německá areálová studia, bakalářský studijní obor; navazující magisterský studijní obor, Ústav česko-německých areálových studií a germanistiky, Filozofická fakulta, Jihočeská univerzita – Miroslav Šepták

Redakční kruh Archivní časopis – Jiří Křest'an

Redakční kruh ediční řady Korespondence T. G. Masaryka Masarykova ústavu a Archivu AV ČR – Jiří Křest'an, Jan Kahuda

Redakční kruh sborník *Paginae Historiae* – Emilie Benešová, Eva Drašarová, Jan Kahuda, Tomáš Kalina, Jiří Křest'an, Lenka Matušíková, Vlasta Měšťánková, Monika Sedláková

Redakční kruh *Soudobé dějiny* – Jiří Křest'an

Redakční rada *Archivium mentis. Studi di Filologia e Letteratura umanistica* – Eva Gregorovičová

Redakční rada ediční řady EGO Nakladatelství Lidové noviny a Masarykova ústavu a Archivu AV ČR – Jiří Křest'an

Redakční rada *Marginalia historica* (mezinárodní) – Jiří Křest'an

Redakční rada Masarykův sborník – Jiří Křest'an

Redakční rada *Minulostí Berounska* – Jakub Šlouf

Redakční rada Sborník ABS – Zdeňka Kokošková

Redakční rada Sborník archivních prací (SAP) – Eva Drašarová, Tomáš Kalina, Lenka Matušíková

Redakční rada Sborník *Judaica Bohemiae* – Lenka Matušíková

Redakční rada sborníku *Historická fotografie* – Emilie Benešová, Pavel Baudisch

Redakční rada *Securitas imperii* – Jakub Šlouf

Redakční rada *Studie a zprávy. Historický sborník pražského okolí* – Pavel Koblasa, Roman Straka

Rozkladová komise ministra obrany k zákonu č. 255/1946 Sb., o příslušnících československé armády v zahraničí a o některých jiných účastnících národního boje za osvobození – David Hubený

Sbírkotvorná komise Poštovního muzea v Praze – Jan Kahuda

Sbírková komise Svazu českých fotografů – Nad'a Slezáková

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2018

Skupina pro vytvoření metodického pokynu k akreditaci digitálních archivů – Jiří Bernas, Milan Vojáček

Správní rada Centrum pro dokumentaci majetkových převodů kulturních statků obětí II. světové války, o. p. s., se sídlem Terezín – Eva Drašarová

Vědecká rada Masarykova ústavu a Archivu akademie věd ČR – Eva Drašarová

Vědecká rada Národního archivu – Benjamin Bartl, Michal Ďurovič, Miroslav Kunt, Jiří Křest'an, Petr Mareš (jmenování v říjnu 2018)

Vědecká rada Památníku národního písemnictví – Jiří Křest'an (do října 2018)

Vědecká rada Ústavu pro dějiny Univerzity Karlovy – Archivu UK – Jan Kahuda

EDIČNÍ A PUBLIKAČNÍ ČINNOST

Publikační činnost Národního archivu a jeho pracovníků je uvedena v kontextu v předchozí kapitole o výzkumu a kompletně pak v přehledu v závěru této Zprávy o činnosti.

Pracovnice úseku tisku v rámci 8. oddělení zajišťují předtiskovou přípravu a tisk publikací vydávaných NA včetně archivních pomůcek, případně předtiskovou přípravu publikací vydávaných externě. V roce 2018 bylo pracovníky Národního archivu připraveno k vydání 10 publikací, z toho 8 tiskem a 1 elektronicky. U zbývajících publikací probíhá úprava rejstříků, její vytištění se předpokládá v lednu 2019. Realizace 4 publikací byla zrušena z důvodu neodevzdání rukopisu a byla přesunuta na rok 2019, resp. 2020. Pracovníky 8. oddělení bylo vysázeno/připraveno 5 publikací, z nichž 2 byly vytištěny v archivu. Externě bylo zadáno 5 publikací k sazbě i tisku a 2 publikace pouze k tisku. Vše bylo dokončeno v termínu.

PEDAGOGICKÁ ČINNOST

V centrále na Chodovci probíhala výuka dalšího ročníku studentů bakalářského a magisterského studia archivnictví Filozofické fakulty Univerzity Karlovy na základě smlouvy mezi Národním archivem a Katedrou pomocných věd historických a archivního studia Filozofické fakulty Univerzity Karlovy (předměty Spisová služba, předarchivní péče a výběr archiválií; Seminář ke zpřístupňování archiválií; Archivní provoz a technika a Archivní legislativa). Na výuce se podílejí pracovníci téměř všech oddělení. Zanedbatelná není ani spolupráce s touto katedrou na realizaci výuky archivářů v budově 1. oddělení. Učili jsme další ročníky i v nově akreditovaném oboru Veřejná správa a spisová služba téže

katedry. Výuka přešla na dvouletý cyklus pro druhé a třetí ročníky bakalářského studia. Často kolegyně a kolegové individuálně přednášejí i na dalších pražských vysokých školách např. na Národohospodářské fakultě Vysoké školy ekonomické v rámci programů garantovaných katedrou hospodářských dějin, předmět Soudobý diskurs hospodářských politických dějin a Sociální dějiny 19. a 20. století. Jeden z našich archivářů vyučoval moderní polské dějiny na filozofické fakultě UJEP. Tamtéž již od září 2017 se jedna kolegyně stala garantem a vyučujícím předmětu a semináře Písemné prameny pro stavební historii, pro magisterské studium studijního programu Historické vědy, oboru Kulturní historie, specializační modul Stavební historie na UJEP v Ústí nad Labem. K dílčí přednášce, kterou pořádal tamější Ústav PVH a archivnictví, byl povolán kolega na Masarykovu univerzitu v Brně. Speciální přednášku na vyžádání Filozofické fakulty Univerzity Hradec Králové na téma Národní digitální archiv v souvislostech přednesl další specialista. Obdobné vystoupení se realizovalo na Jihočeské univerzitě. Další kolega učil předměty Základy politologie, ČR a SRN v evropském integračním procesu, Veřejná správa v České republice, Regionální rozvoj v kontextu střední Evropy, Veřejná správa německy mluvících zemí, Politika a společnost: ČR a německy mluvící země, Demokratický rozhodovací proces na regionální úrovni na filozofické fakultě Jihočeské univerzity, v Ústavu česko-německých areálových studií a germanistiky. Kolegyně se stala členkou oborové rady Judaistiky na Husitské teologické fakultě Univerzity Karlovy. S uvedenými povinnostmi souvisí vedení či oponentury klauzurních prací, studentské praxe v Národním archivu a účast v komisích při obhajobách.

Tak jako v uplynulých letech se pracovníci oddělení péče o fyzický stav archiválií podíleli na odborné výuce konzervátorů, restaurátorů a chemiků na Střední průmyslové a vyšší odborné škole grafické v Praze, Vysoké škole chemicko-technologické v Praze, Katedře Pomocných věd historických a archivního studia Univerzity Karlovy a Univerzity Hradec Králové a FAMU – Katedře fotografie. S tím souvisí i pobyt studentů na pracovišti v rámci studentských praxí a vedení praktických maturitních prací, konzultace bakalářských a diplomových prací studentů VŠCHT, Univerzity Pardubice nebo FAMU. případně konzultace a vedení závěrečných studentských prací. Pro Filozofickou fakultu Univerzity Hradec Králové byl připraven workshop zaměřený na restaurování pečeti.

V souvislosti s tradiční spoluprací Národního archivu se Střední průmyslovou a Vyšší odbornou školou grafickou v Praze v oblasti vzdělávání restaurátorů archiválií probíhá příprava souhrnných výukových textů. Své dlouholeté zkušenosti do nich vkládá Ing. Paulusová. Souběžně je nadále doplňován a připravován k vydání Atlas vláken papíru.

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2018

V roce 2018 vykonávala letní odbornou praxi Aneta Ševčíková (FR UPCE, 9.–12. 7. 2018) a odbornou stáž pro Martinu Pechovou (SOA Třeboň, 20.–22. 11. 2018) a Kateřinu Dlabačovou (Regionální muzeum v Teplicích 5.–8. 11. 2018).

ZAHRANIČNÍ STYKY

V plánu zahraničních pracovních cest Národního archivu pro rok 2018 bylo uvedeno celkem 34 cest (cesty na základě uzavřených mezinárodních dohod /reciproční cesty/, cesty hrazené z institucionální podpory, cesty hrazené z grantových prostředků, cesty hrazené zvacími stranami /zahraničním partnerem/ a přijetí zahraničních pracovníků). Během roku však došlo ke změnám, některé cesty byly zrušeny, přibýly mimořádné neplánované cesty. Celkem se uskutečnilo 40 cest:

- 5 cest, uskutečněných na základě mezinárodních dohod (hrazené částečně z rozpočtu Národního archivu a částečně zahraničním partnerem),
- 20 cest hrazených z institucionální podpory,
- 9 cest hrazených z grantových prostředků,
- 0 cest hrazených zvacími stranami /zahraničním partnerem/ a částečně z rozpočtu Národního archivu,
- 6 cest hrazené z rozpočtu Národního archivu.

Tematicky se zahraniční pracovní cesty týkají několika okruhů:

- základní a aplikovaný výzkum,
- účast na mezinárodních konferencích a seminářích,
- účast na zasedáních mezinárodních komisí,
- získávání zkušeností v oblasti archivnictví v zahraničních archivech,
- prezentace Národního archivu a českého archivnictví v zahraničí a spolupráce při akvizicích,
- školení v rámci mezinárodní pomoci.

Veškeré zprávy ze zahraničních pracovních cest jsou zveřejněny na <http://www.nacr.cz/H-archiv/cesty.aspx>.

Národní archiv se každoročně podílí i na přijetí zahraničních hostů. Tato přijetí jsou realizována odborem archivní správy MV ČR. Většinou se jedná o archivní studium a zájem o seznámení se s odbornou činností Národního archivu.

1.

Reciproční

Účastníci cesty: **PhDr. Pavel Dufek, Ph.D (3. odd.)**
PhDr. Zdeňka Kokošková (3. odd.)
Místo: **Německo/Bayreuth**
Instituce: **Bundesarchiv - Lastenausgleicharchiv**
Termín: **4. – 7. 3. 2018**
Účel cesty: **spolupráce na vernisáži výstavy**

2.

Národní archiv

Účastníci cesty: **PhDr. Eva Drašarová, CSc. (12. odd.)**
Místo: **Německo/Bayreuth**
Instituce: **Bundesarchiv - Lastenausgleicharchiv**
Termín: **4. – 7. 3. 2018**
Účel cesty: **spolupráce na vernisáži výstavy**

3.

Národní archiv

Účastníci cesty: **Mgr. Zbyšek Stodůlka (5. odd.)**
Mgr. Karolína Šimůnková (5. odd.)
PhDr., Ing. Milan Vojáček, Ph.D. (5. odd.)
Místo: **Německo/Marburg**
Instituce: **Technologické centrum Marburg**
Termín: **6. – 8. 3. 2018**
Účel cesty: **účast na konferenci 22. Tagung des Arbeitskreises „Archivierung von
Unterlagen aus digitalen Systemen“**

4.

Grant Projekt NAKI II

Účastníci cesty: **Mgr. Libuše Holakovská (10. odd.)**
Ing. Hana Paulusová (10. odd.)
Místo: **Slovensko/Bratislava**
Instituce: **Slovenské národní muzeum**
Termín: **7. – 9. 3. 2018**
Účel cesty: **konference CSTI**

5.

Národní archiv

Účastníci cesty: **PhDr. Pavel Dufek, Ph.D (3. odd.)**
PhDr. Zdeňka Kokošková (3. odd.)

Místo: **Německo/Bayreuth**

Instituce: **Bundesarchiv - Lastenausgleichsarchiv**

Termín: **4. 5. 2018**

Účel cesty: **vyzvednutí putovní výstavy**

6.

Projekt CO:OP - Community as Opportunity (Grant Agreement Number: 2014-3407)

Účastníci cesty: **Mgr. Jitka Křečková (1. odd.)**
PhDr. Alena Pazderová (1. odd.)

Místo: **Finsko/Helsinky**

Instituce: **Národní archiv Finska**

Termín: **3. – 6. 6. 2018**

Účel cesty: **zasedání spolku ICARUS, schůze projektu CO:OP**

7.

Institucionální podpora

Účastníci cesty: **Mgr. Pavlína Nimrichtrová (5. odd.)**
Mgr. Zbyšek Stodůlka (5. odd.)

Místo: **Německo/Marburg**

Instituce: **Archivschule Marburg**

Termín: **4. – 6. 6. 2018**

Účel cesty: **23. Archivwissenschaftliches Kolloquium**

8.

Institucionální podpora

Účastníci cesty: **Mgr. Lucia Holanová (3. odd.)**
Mgr. David Hubený, Ph.D. (3. odd.)

Místo: **Slovensko/Bratislava**

Instituce: **Katedra archivnictví a PVH Filozofické fakulty Univerzity**
Komenského v Bratislavě, Slovenský národní archiv a Vojenský
historický archiv

Termín: **26. – 28. 6. 2018**

Účel cesty: **účast na konferenci „Bezpečnostné orgány a zložky v mestách vo svetle archívnych dokumentov“**

9.

Národní archiv

Účastníci cesty: **Mgr. Zora Machková (4. odd.)**

Místo: **Švýcarsko/Lausanne**

Instituce: **Association Olga Havel**

Termín: **6. – 12. 7. 2018**

Účel cesty: **pomoc při výběru archiválií Association Olga Havel**

10.

Grant GA ČR

Účastníci cesty: **PhDr. Martin Klečacký, Ph.D. (2. odd.)**

Místo: **Rakousko/Vídeň**

Instituce: **Rakouský státní archiv**

Termín: **9. – 20. 7. 2018**

Účel cesty: **práce na grantovém projektu**

11.

Institucionální podpora

Účastníci cesty: **PhDr. Zdeňka Kokošková (3. odd.)**

Mgr. Monika Sedláková (3. odd.)

Místo: **Německo/Berlín**

Instituce: **Bundesarchiv Berlín**

Termín: **15. – 20. 7. 2018**

Účel cesty: **studijní pobyt – Nacistická okupační správa v protektorátu a její představitelé**

12.

Institucionální podpora

Účastníci cesty: **Mgr. Pavel Koblasa (2. odd.)**

Místo: **Rakousko/Vídeň**

Instituce: **Rakouský národní archiv**

Termín: **5. – 10. 8. 2018**

Účel cesty: **výzkum pramenů k vypracování monografie**

13.

Institucionální podpora

Účastníci cesty: **Mgr. David Hubený, Ph.D. (3. odd.)**

Místo: **Ukrajina/Užhorod**

Instituce: **Státní archiv Zakarpatské oblasti v Užhorodě**

Termín: **1. – 7. 9. 2018**

Účel cesty: **archivní výzkum**

14.

Národní archiv

Účastníci cesty: **PhDr. Eva Drašarová, CSc. (12. odd.)**

PhDr. Tomáš Kalina (5. odd.)

Roman Novák (11. odd.)

Místo: **Německo/Drážďany**

Instituce: **Hauptstaatsarchiv Dresden**

Termín: **4. 9. 2018**

Účel cesty: **návštěva nového depozitáře**

15.

Institucionální podpora

Účastníci cesty: **Mgr. David Hubený, Ph.D. (3. odd.)**

PhDr. Pavel Dufek, Ph.D. (3. odd.)

Místo: **Slovensko/Bratislava**

Instituce: **Slovenský národní archiv**

Termín: **10. – 11. 9. 2018**

Účel cesty: **převoz panelové výstavy „Čtvrtstoletí spolu. Československo a Podkarpatská Rus“**

16.

Grant GA ČR: Ludvík Salvátor Toskánský

Účastníci cesty: **PhDr. Eva Gregorovičová (6. odd.)**

Místo: **Rakousko/Vídeň**

Instituce: **Rakouský národní archiv**

Termín: **10. – 20. 9. 2018**

Účel cesty: **práce na grantovém projektu**

17.

Grant Projekt NAKI II

Účastníci cesty: **Ing. Benjamin Bartl (10. odd.)**

Mgr. Libuše Holakovská (10. odd.)

Místo: **Itálie/Florence**

Instituce: **Dipartimento di Chimica „Ugo Schiff“, Opificio delle pietre dure, La Specola**

Termín: **16. – 19. 9. 2018**

Účel cesty: **návštěva vědecko-výzkumných a restaurátorských pracovišť**

18.

Projekt CO:OP - Community as Opportunity (Grant Agreement Number: 2014-3407)

Účastníci cesty: **Mgr. Jitka Křečková (1. odd.)**

Mgr. Kateřina Zenklová (1. odd.)

Místo: **Itálie/Neapol**

Instituce: **Società delle Scienze, Lettere e Arti di Napoli**

Termín: **23. – 29. 9. 2018**

Účel cesty: **zasedání spolku ICARUS, schůze projektu CO:OP**

19.

Institucionální podpora

Účastníci cesty: **PhDr., Ing., Milan Vojáček, Ph.D. (5. odd.)**

Místo: **USA/Boston**

Instituce: **konferenční centrum**

Termín: **23. – 29. 9. 2018**

Účel cesty: **konference iPRES2018**

20.

Institucionální podpora

Účastníci cesty: **PhDr. Zdeňka Kokošková (3. odd.)**

Mgr. David Hubený, Ph.D. (3. odd.)

Místo: **Slovensko/Košice**

Instituce: **radnice v Košicích**

Termín: **17. – 20. 9. 2018**

Účel cesty: **účast na konferenci: Na cestě k slovenskej štátnosti**

21.

Reciproční

Účastníci cesty: **PhDr. Alena Pazderová (1. odd.)**
Místo: **Itálie/Řím**
Instituce: **Státní archiv Řím, Vatikánský archiv, Vatikánská knihovna,**
Termín: **28. 9. – 29. 10. 2018**
Účel cesty: **výzkum dokumentů pro edici nunciatury Cesare Speciana pro léta 1595–96**

22.

Institucionální podpora

Účastníci cesty: **PhDr. Eva Drašarová, CSc. (12. odd.)**
Mgr. David Hubený, Ph.D. (12. odd.)
Místo: **Slovensko/Bratislava**
Instituce: **Slovenský národní archiv**
Termín: **4. – 5. 10. 2018**
Účel cesty: **vernisaž výstavy „Čtvrtstoletí spolu“. Československo a Podkarpatská Rus“**

23.

Institucionální podpora

Účastníci cesty: **PhDr. Jakub Šlouf, Ph.D. (6. odd.)**
PhDr. Miroslav Šepták, Ph.D. (6. odd.)
Roman Novák (11. odd.)
Místo: **Německo/Bad Füssing**
Instituce: **soukromé bydliště**
Termín: **10. 10. 2018**
Účel cesty: **jednání o převzetí fondu Karla Kryla**

24.

Institucionální podpora

Účastníci cesty: **Mgr. David Hubený, Ph.D. (3. odd.)**
Místo: **Ukrajina/Užhorod**
Instituce: **Užhorodská národní univerzita**
Termín: **16. – 19. 10. 2018**
Účel cesty: **účast na mezinárodní konferenci ke vzniku Československa**

25.

Reciproční

Účastníci cesty: **Mgr. Zora Machková (4. odd.)**

Mgr. Adam Zítek (4. odd.)

Místo: **Varšava/Polsko**

Instituce: **Archiwum Akt Nowych Warszawa, Instytut Pamięci Narodowej**

Termín: **12. – 20. 10. 2018**

Účel cesty: **studium archivních materiálů, seznámení se s archivní praxí**

26.

Reciproční

Účastníci cesty: **Mgr. Pavel Koblasa (2. odd.)**

PhDr., Ing., Milan Vojáček (5. odd.)

Místo: **Itálie/Florence**

Instituce: **Státní archiv ve Florencii**

Termín: **20. – 27. 10. 2018**

Účel cesty: **studium písemností Toskánských Habsburků**

27.

Institucionální podpora

Účastníci cesty: **Mgr. Blanka Hnulíková (10. odd.)**

Místo: **Polsko/Varšava**

Instituce: **Archiwum Akt Nowych**

Termín: **21. – 24. 10. 2018**

Účel cesty: **workshop „Fotografické negativy – historický vývoj, identifikace a restaurování“**

28.

Institucionální podpora

Účastníci cesty: **PhDr. Jan Krlín, Ph.D. (2. odd.)**

Místo: **Slovinsko/Lublaň**

Instituce: **Archiv Slovinské republiky Lublaň, Městský archiv Lublaň**

Termín: **24. – 30. 10. 2018**

Účel cesty: **studium archiválií k problematice I. světové války**

29.

Institucionální podpora

Účastníci cesty: **Bc. Jiří Bernas (5. odd.)**
Místo: **Slovensko/Bratislava**
Instituce: **Univerzitní knihovna Bratislava**
Termín: **7. – 8. 11. 2018**
Účel cesty: **Konference CDA 2018**

30.

Institucionální podpora

Účastníci cesty: **PhDr., Ing., Milan Vojáček, Ph.D. (5. odd.)**
Místo: **Německo/Koblenz**
Instituce: **Archiv Koblenz**
Termín: **7. – 8. 11. 2018**
Účel cesty: **KLA workshop „Von d er Theorie z ur Praxis: Be standserhaltung digitaler Unterlagen“.**

31.

Institucionální podpora

Účastníci cesty: **Mgr. Blanka Hnulíková (10. odd.)**
Místo: **Slovensko/Bratislava**
Instituce: **Archiwum Akt Nowych**
Termín: **21. – 24. 10. 2018**
Účel cesty: **workshop „Fotografické negativy – historický vývoj, identifikace a restaurování“.**

32.

Grant Česko-německé vztahy

Účastníci cesty: **PhDr. Eva Drašarová, CSc. (12. odd.)**
Místo: **Rakousko/Vídeň**
Instituce: **Rakouský národní archiv**
Termín: **29. 10. – 11. 10. 2018**
Účel cesty: **výzkum k Česko-německým vztahům**

33.

Projekt CO:OP - Community as Opportunity (Grant Agreement Number: 2014-3407)

Účastníci cesty: **Mgr. Jitka Křečková (1. odd.)**

PhDr. Alena Pazderová (1. odd.)

Mgr. Kateřina Zenklová (1. odd.)

Místo: Rakousko/Vídeň

Instituce: Hofburg Vídeň

Termín: 9. – 10. 11. 2018

Účel cesty: účast na slavnostním zasedání k 10. výročí vzniku centra ICARUS

34.

Institucionální podpora

Účastníci cesty: PhDr. Zdeňka Kokošková (3. odd.)

PhDr. Tomáš Kalina (5. odd.)

Místo: Německo/Berlín

Instituce: Brandenburgisches Landeshauptarchiv, Landesarchiv Berlin

Termín: 13. – 16. 11. 2018

Účel cesty: uplatňování nových technologií při novostavbách depozitářů

35.

Projekt CO:OP - Community as Opportunity (Grant Agreement Number: 2014-3407)

Účastníci cesty: Mgr. Jitka Křečková (1. odd.)

Mgr. Kateřina Zenklová (1. odd.)

Místo: Chorvatsko/Záhřeb

Instituce: Hrvatski državni arhiv

Termín: 18. – 20. 11. 2018

Účel cesty: závěrečná schůze projektu CO:OP

36.

Národní archiv

Účastníci cesty: Mgr. Blanka Hnulíková (10. odd.)

Místo: Slovensko/Bratislava

Instituce: Slovenský národní archiv

Termín: 25. – 28. 11. 2018

Účel cesty: účast na tematickém workshopu Historický vývoj a identifikácia monochromatických a farebných fotografických technik a fotografických tlači

37.

Institucionální podpora

Účastníci cesty: **Ing. Miroslav Kunt (5. odd.)**
Místo: **Rakousko/Vídeň**
Instituce: **Rakouský státní archiv**
Termín: **26. – 30. 11. 2018**
Účel cesty: **dokončení výzkumu k publikaci „Historie železničních tratí a stanic v datech“**

38.

Reciproční

Účastníci cesty: **Mgr. Jan Kahuda (2. odd.)**
PhDr., Ing., Milan Vojáček, Ph.D. (5. odd.)
Místo: **Rakousko/Vídeň**
Instituce: **Rakouský státní archiv**
Termín: **26. – 30. 11. 2018**
Účel cesty: **výzkum v Rakouském státním archivu (F. L. Rieger, K. Kazbunda)**
účast na konferenci DLM Forum

39.

Institucionální podpora

Účastníci cesty: **PhDr. David Hubený, Ph.D. (3. odd.)**
Místo: **Slovensko/Košice**
Instituce: **Slovenské technické muzeum Košice**
Termín: **4. – 6. 12. 2018**
Účel cesty: **vernisaž výstavy Čtvrtstoletí spolu. Československo a Podkarpatská Rus**

40.

Institucionální podpora

Účastníci cesty: **PhDr. Pavel Dufek, Ph.D. (3. odd.)**
PhDr. Eva Drašarová, CSc. (12. odd.)
Mgr. František Frňka (4. odd.)
PhDr. Zdeňka Kokošková (3. odd.)
Místo: **Německo/Mnichov**
Instituce: **Bavorský národní archiv**
Termín: **4. – 6. 12. 2018**
Účel cesty: **vernisaž výstavy**

IV. STAV ARCHIVÁLIÍ

Předepsané přílohy a tabulka č. IV se nacházejí v závěru Zprávy o činnosti

PREVENTIVNÍ PÉČE O ARCHIVÁLIE A PRŮZKUMY JEJICH FYZICKÉHO STAVU

V uplynulém roce pokračoval systematický průzkum stavu černých textilních závěsů fondu *Archiv České koruny*. Cílem je zjistit, zda přítomnost volných železnatých iontů v hedvábí souvisí s vysokou degradací některých černě obarvených hedvábných nití. Prokázání takové souvislosti by napomohlo navržení vhodné metody konzervace. Kromě toho probíhala též příprava listin a pečeti pro digitalizaci v rámci projektu CO:OP (AČK 1836–2325). V případě potřeby byly na pečetích prováděny zásahy konzervačního charakteru.

Systematický průzkum fyzického stavu Sbírky map a plánů Národního archivu byl v tomto roce dokončen prohlídkou posledních 48 inventárních čísel Sbírky atlasů, což představuje 180 položek. Výstupem průzkumu je kromě přehledu o stavu celé Sbírky, jejíž část je navržena na prohlášení za památku UNESCO, také stanovení priorit konzervace.

V souvislosti s převzetím filmů (190 ks) a mikrofilmů (6 beden, cca 871 svitků), které mimo jiné dokumentují proces s Rudolfem Slánským, byl proveden podrobný průzkum jejich fyzického stavu, tzv. octového syndromu a mikrobiologické čistoty. Na základě výsledků bylo formulováno doporučení, co se týká nutných konzervátorských zásahů. S dezinfekcí a výměnou obalů části mikrofilmů již bylo započato.

Pokračoval také průzkum filmového materiálu Národního archivu ve správě 2. a 6. oddělení (Zemská porodnice a nalezinec, Praha, Zemský výbor, Praha, Rodinný archiv Metternichů – Francisco Georgicum a Dům slovenské kultury, Praha).

Koncem roku se pracovníci oddělení péče o fyzický stav archiválií podíleli na kontrole fyzického stavu kulturních památek uložených v Národním archivu. K 31. 12. 2018 měl Národní archiv ve své péči celkem 1 národní kulturní památku a 26 archivních kulturních památek. Pravidelná prověrka fyzického stavu archivních kulturních památek se uskutečnila ve dnech 4. a 5. 12. 2018 a hloubková kontrola listin fondu *Archiv České koruny* byla provedena 21. 11. 2018.

Vedle kontroly fyzického stavu archiválií byl sledován i stav archiválií z hlediska mikrobiologické čistoty. Kromě Národního archivu byly kontroly prováděny také pro Ústav anorganické chemie AV ČR (laboratoř ALMA), Archeologický depozitář Teplice, Archiv

akademie výtvarných umění, Galerie moderního umění v Roudnici nad Labem, SOkA Kutná Hora, Hana Tefal Juránková, Severočeské muzeum v Liberci, Středočeské muzeum v Roztokách, Národní filmový archiv, Národní technické muzeum, SOA Plzeň, SOkA České Budějovice, SOkA Jindřichův Hradec, SOkA Liberec a Vlastivědné muzeum v Olomouci. Celkem bylo v depozitářích provedeno 39 kontrol (410 stěrů), v případě pozitivních nálezů byla provedena identifikace mikroorganismů. Dalších 19 kontrol (57 stěrů) se týkalo pravidelných kontrol účinnosti sterilizační linky Národního archivu.

Během roku 2018 bylo dezinfikováno 1662 bm archiválií většinou jiných veřejných archivů. Po dezinfekci v etylenoxidových komorách Národního archivu byla kontrolována účinnost procesu 54 mikrobiologickými stěry. V tomto případě bylo provedeno i širší spektrum analýz, včetně identifikace bakterií.

Na provedení kontroly kvality zpracování bezpečnostních mikrofilmů analytickou metodou dle ČSN ISO 417 – *Stanovení zbytkového thiosíranu ve zpracovaných fotografických materiálech metodou s methylenovou modří* v roce 2018 nebyl přijat žádný požadavek.

V roce 2018 dále pokračovalo hromadné odkyselování archiválií fondu AHR (Archiv Huberta Ripky) za využití technologie BCP C500 (Bückerburgský konzervační proces). Proces byl zahájen již v roce 2012 a je umožněn díky prostředkům institucionální podpory vědy. V průběhu roku 2018 bylo konzervováno 56 archivních kartonů, což představuje 56 876 listů. Z tohoto počtu bylo 9429 listů odkyseleno metodou Bookkeeper z důvodu přítomnosti rozpustných záznamových prostředků. Dokumenty byly následně vyrovnány, lisovány, kompletovány a uloženy do nekyselých archivních obalů a archivních krabic. Účinnost celého procesu je pravidelně kontrolována měřením alkalické rezervy a hodnoty pH vybraných dokumentů. Archiválie jsou následně digitalizovány a zpřístupňovány.

KONZERVOVÁNÍ A RESTAUROVÁNÍ ARCHIVÁLIÍ

Restaurátorské pracoviště umístěné v budově Národního archivu Milady Horákové 133, Praha 6 dále restaurovalo a ukládalo pergamenové listiny fondu Řád maltézských rytířů do ochranných obalů. Tato činnost byla zahájena již v roce 2006. V roce 2018 bylo konzervováno a restaurováno 142 listin. Jednalo se o inv. č. 1445–1453, 1457, 1465–1477, 1493–1512, 1516–1575, 1611–1640. Tyto listiny jsou postupně ukládány do speciálních krabic.

V rámci digitalizace pečeti *Archivu České koruny* byl prováděn průběžný konzervátorský průzkum pečeti. Probíhala systematická digitalizace za asistence restaurátora

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2018

a současně i systematická kontrola fyzického stavu pečeti v rámci projektu CO:OP. V roce 2018 bylo zhotoveno 906 snímků (*AČK 1836–2325, listiny z let 1502–1619*). Od začátku projektu v roce 2015 až do jeho ukončení 30. listopadu 2018 bylo zhotoveno celkem 4811 snímků. Pro účely výstav bylo velké množství archiválií ukládáno do nových krabic a v případě potřeby byly prováděny ambulantní zákroky (převážně čištění).

Pro Státní oblastní archiv v Litoměřicích byla dokončena část restaurátorských prací, které měl provést Národní archiv na tzv. Litoměřickém graduálu. Kniha nicméně zůstane uložena v prostorách budovy na třídě Milady Horákové až do rozhodnutí o způsobu konzervace kovových prvků vazby, která by měla být svěřena externímu odborníkovi.

Restaurátorské pracoviště na Chodovci pokračovalo v systematickém restaurování a konzervování archiválií přijatých již minulých letech nebo zahájilo práce na nově přijatých archiváliích.

Archiv České koruny:

Vyčištěny a nově uloženy listiny s pečeti AČK 2329, 2334, 2336, 2337, 2338.

Desky zemské větší:

V uplynulém roce pokračovalo odkyselování vybraných svazků DZV a jejich ukládání do speciálních krabic. Dokončeno, případně odkyseleno a do speciálních krabic uloženo 10 knih (DZV 50, 56, 112, 113, 119, 125, 126, 615, 671 a 699).

Salbuchy

Provedena ambulantní oprava dvou hřbetů knih (SAL 99, 147).

Archiv pražského arcibiskupství

Vyčištěno a uloženo 591 plánů. Bylo restaurováno německé periodikum vztahující se k beatifikaci kardinála Berana.

Stabilní katastr - Staré katastrální mapy

Dokončeno restaurování 6 plánů (inv. č. 2344, 2343).

Rodinný archiv Metternichů:

Vyrovnáno a nově adjustováno 21 ks listin (inv. č. 269–289). Listiny RAM-L 3230 a 2083 připraveny pro výstavu *Císař-církev-rodina. Tajemství rodu Metternichů*.

Rodinný archiv toskánských Habsburků

Dokončeno restaurování části dopisů (Ferdinand III.) a 1 knihy (Petr Leopold inv. č. 15. č. 14)

Restaurovány 2 fotografie z části fondu Ludvík Salvátor.

Ředitelství císařských soukromých a rodinných statků Praha - listiny

Provedeno komplexní restaurování a uložení 15 listin inv. č. 173, 174, 177–186, 190–192.

Fotografie:

Fond Pluhař Josef, JUDr.

Restaurováno 22 skleněných negativů inv.č. 104–117, 121–128.

Emanuel Hrubý

Reprodukce 23 originálů adjustovány do původních rámců.

Československá námořní plavba

Restaurováno 5 skleněných negativů (bez inv.č.).

Mikrofilmy dokumentující proces s R. Slánským

Dezinfekce a nové uložení 178 trezorků.

Fondy knihovny Národního archivu

Sbírka novin

Restaurování 10 ročníků novin (194 listů: Rovnost 1887, Zájmy 1911, Elbezeitung 1876, Pochodeň 1880, Rovnost 1886, Pragerlandwirtschaftliches Wochenblatt, Květy 1847, Brünermorgenpost 1876, Wlastenský deník 1848, Kamnitzer Anzeiger 1874)

Provedení ambulantní opravy 1 knihy (I 21603).

Knihy

Dokončeno restaurování 5 knih (Knih B NF, Knih B NF, IV 236 A, Knih IV A 18, Knih. Piar. NF 34/E/7).

Velkostatek Kolečovice

Pro Státní oblastní archiv v Praze bylo dokončeno restaurování fotografie na plechové podložce.

Oddělení státních hranic odboru všeobecné zprávy Ministerstva vnitra ČR

Po požáru bylo vyčištěno 15 beden knih a aktového materiálu.

Severočeské muzeum v Liberci

Provedena částečná konzervace listu „Lípo česká, lípo slovanská“.

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2018

V následující tabulce je shrnut počet zrestaurovaných archiválií a počty dnů potřebných k zajištění jednotlivých činností. Tabulka nezahrnuje odkyselování archiválií fondu Archiv Huberta Ripky a čištění materiálu Oddělení státních hranic odboru všeobecné zprávy Ministerstva vnitra ČR.

Konzervování a restaurování archiválií		
Konzervování pečeti	kusy	589
	dny	151
Kopie pečeti	kusy	25
	dny	12
Negativní formy	kusy	6
	dny	3
Rekonstrukce pečeti	kusy	
	dny	
Konzervování a restaurování perg. listin	kusy	171
	dny	85
Ukládání perg. listin do Melinexu/krabic	kusy	174
	dny	43
Restaurování a konzervování rukopisů a tisků	kusy	10
	dny	235
Odkyselování archiválií, měření pH rukopisů	kusy	10
	dny	63
Konzervování a restaurování aktového mat.	kusy	290
	dny	185
Příprava archiválií k mikrofilmování, digitalizaci	kusy	872
	dny	31
Konzervování a restaurování map a plánů	kusy	597
	dny	152
Konzervování a restaurování fotografických materiálů – Pozitiv a negativ	kusy	30
	dny	42
Konzervování a restaurování fotografických materiálů – mikrofilm a filmový pás	svitky/role	178
	dny	7
Mechanické a chemické čištění pozitivů a negativů	kusy	
	dny	
Individuální dezinfekční práce	dny	
Kartonážní práce	kusy	9
	dny	2
Vazba inventářů	kusy	13
	dny	12
Běžná a brožovaná vazba, převazba, makety	kusy	114
	dny	70
Příprava konzervačních prostředků	dny	60
Údržba strojů a úklid	dny	66

BEZPEČNOSTNÍ SNÍMKOVÁNÍ A REPROGRAFIE

Počty snímků viz tabulka č. IV v závěru Zprávy o činnosti.

Do bezpečnostních negativů se ukládal pouze jeden archivní soubor, a to *Maltézští rytíři – české velkopřevorství, Praha*. Po konzervaci bylo nasnímáno 117 listin. Negativy (446 kusů) byly zároveň zaevidovány do databáze. Bezpečnostní mikrofilmy již nepořizujeme napřímo, ale z digitalizátů. Využívá se k tomu technologie pořízená z institucionální podpory vědy. V roce 2018 pokračovala revize evidence a uložení bezpečnostních, matričních a studijních mikrofilmů a dále byly zaevidovány nově pořízené bezpečnostní mikrofilmy archivního souboru *Komitét pro umožnění studia ruským a ukrajinským studentům v ČSR, Praha*.

DIGITALIZAČNÍ PRÁCE

Celkový přehled a počty snímků viz tabulka č. IV v závěru Zprávy o činnosti.

V roce 2018 probíhaly digitalizační práce v rámci pokračujících i nově plánovaných projektů garantovaných 8. oddělením. Celkem zde bylo digitálním přepisem vytvořeno 1 204 446 digitalizátů (včetně audiovizuálních a zvukových archiválií) v celkovém datovém objemu 9 262,638 GB. Část digitálních přepisů zvukových a filmových archiválií byla uskutečněna prostřednictvím placené externí spolupráce.

Od druhého čtvrtletí roku 2016 pobíhá digitalizace pobytových karet z fondu Policejní ředitelství, Praha – evidence obyvatelstva. V současné době je hotovo již 826 kartotéčních krabic, přičemž letos se podařilo zdigitalizovat dalších 306 krabic.

Zároveň pokračovalo odkyselování a následně i digitalizace fondu Archiv Huberta Ripky. K odkyselování jsme odeslali dalších 35 kartonů, digitalizace díky mnoha dalším povinnostem probíhala pomaleji. V oddělení je v závěru prováděna kontrola kvality kopií ze všech předávaných materiálů. Odkyseleného materiálu však díky použité technologii stále přibývá, takže před několika lety platný inventář nebude po dokončení tohoto procesu v oblasti ukládacích jednotek odpovídat.

V předminulém roce bylo započato s digitalizací sčítacích operátů ze sčítání obyvatelstva RČS v roce 1930 (pro území Podkarpatské Rusi), protože uvedené archy jsou v nejhorším fyzickém stavu (k tomu přistupuje i nízká kvalita papíru) v rámci celého fondu a restaurátorský zásah by byl jak finančně, tak i časově velmi náročný. Navíc jsou tyto archy neustále využívány k úředním účelům. Za minulý rok se komplexně zdigitalizovalo dalších 83

kartonů, čímž jsme již překročili 2/3 z celkového množství souboru určeného k tomuto typu fyzické ochrany.

V roce 2018, stejně jako v letech předcházejících, probíhala náročná příprava a předávání spisových celků Státního soudu pro digitalizaci (členění spisů podle věcného schématu). Dále pokračovala digitalizace souboru fondů *Šváb* (fondu KSČ – Ústřední výbor 1945–1989, Praha – oddělení – oddělení evidenční (Šváb-Synková), fondu KSČ – Ústřední výbor 1945–1989, Praha – oddělení – oddělení evidenční (Šváb) a fondu KSČ – Ústřední výbor 1945–1989, Praha – oddělení – oddělení evidenční (dodatky), (NAD 1261/2/9 a 1261/2/10 a 12671/2/11), která již byla dokončena. V průběhu celého roku se digitalizoval fond *KSČ - Ústřední výbor 1945-1989, Praha - politické byro 1954-1962*.

V prosinci roku 2017 byla v rámci projektu rozsáhlé *digitalizace souborů ruské a ukrajinské emigrace v meziválečném Československu*, úkolem určeným Odborem archivní správy a spisové služby Ministerstva vnitra ČR, dokončena digitalizace fondu *Ukrajinské muzeum v Praze*. V roce 2018 probíhala kontrola digitalizátů, u posledních kartonů bude dokončena v roce 2019. U fondu *Komitét pro umožnění studia ruským a ukrajinským studentům (KRUS)* jsou v současné době skeny připojovány k záznamům v databázi.

Vedle systematické digitalizace archiválií Národního archivu byly na základě požadavku Státního okresního archivu v Domažlicích se sídlem v Horšovském Týně, který nedisponuje potřebnou technikou, přepsány i některé zvukové záznamy na minidiscích a audiokazetách z jednání Zastupitelstva města a Rady města Domažlic uložené v souboru Městský úřad Domažlice.

Interní digitální přepis kinematografických archiválií provádíme na přístrojích Panasonic NV-FJ 632 a Pinnacle 710-USB (se softwarem Pinnacle Studio Plus 15), připojených k PC sestavě. Zvukové archiválie přepisujeme pomocí přístrojové sestavy Sony (TA-FE 370, TC-WE 475, MXD-D 4, DTC-ZA 5 ES), připojené k PC sestavě, za využití softwaru Sound Forge Pro 10, Audacity 2.0.5 a Wavosaur 1.3.0.0. Pracoviště systematické digitalizace byla v roce 2018 rozšířena o další přístrojové vybavení. Pro digitalizaci archiválií v písemné podobě jsme pořídili průtahový skener Kodak Alaris i4250, plochý skener Epson 12000XL a fotoaparát Canon 5DR S. Nově oddělení disponuje také dvěma skenery Viewscan 4, umožňujícími digitalizaci předloh na transparentní podložce v dlouhém pásu (kinofilmy, mikrofilmy). Část zařízení se pořizuje z institucionální podpory vědy.

Vedle těchto institucionálních aktivit probíhaly digitalizační práce a tvorba metadat k digitalizátům v rámci evropských projektů multistátní spolupráce. V projektu *Community as opportunity, the creative archives' and users' network (CO:OP)* pokračovala digitalizace pečeti

fondu *Archiv České koruny*. V roce 2018 bylo zhotoveno 906 snímků (AČK inv. č. 1836-2325), od začátku projektu v roce 2015 až do jeho ukončení 30. listopadu 2018 bylo zhotoveno celkem 4811 snímků. Digitalizační práce prováděli externí fotografové placení z rozpočtu projektu (příprava k digitalizaci archivářka s restaurátorkou, nezbytná je asistence IT kolegů). Spolupracujeme s pracovníky Mezinárodního centra pro archivní výzkum (ICARUS). Z téhož zdroje byla dokončena digitalizace Soupisu poddaných podle víry z roku 1541 z fondu *Stará manipulace, R 109/45* (17 kantonů), grafických listů z fondu *Benediktini - klášter Břevnov, Praha – Grafické listy* (1809 skenů, ŘBB – GL, č. 1–1253; dodatky č. 1 – 556) a knihy z různých fondů, které byly digitalizovány především z důvodů častého zapůjčování badatelům (*Milosrdní bratři - provincialát a konvent, Praha, ŘMB, kn. 643, 644 – 2 knihy; Archiv Pražského arcibiskupství, APA, sign. B1/1a, 1b; B 41/1; B 58/5, 8, 9, 10, 11 – 8 knih; Františkáni - provincialát a konventy, Praha, ŘF, kn. 208 – 1 kniha; Alžbětinky - konvent, Praha, ŘAI, kn. 2 – 1 kniha; Úřad desk zemských, Praha, ÚDZ, Rejstříky k deskám zemským, kn. 566, 580, 581, 623, 624 – 5 knih; Knihy svobodnické, Praha, KSv, kn. 134, 135, 136, 137 – 4 knihy*) nebo kvůli pokračování již započaté digitalizace (*Tereziánský katastr, Praha, TK, kn. 37 – 1 kniha; Berní rula, Praha, BR, kn. 1 – 1 kniha*).

INFORMATIKA

Řada činností v oblasti informačních technologií vychází z potřeb běžného fungování archivu, a proto se z velké části jedná o rutinní práce technické podpory, údržby a oprav. Úsek IT oddělení kontroly výkonu spisové služby, fondů státní správy po roce 1992 a elektronických dokumentů je (jako do jisté míry servisní pracoviště) v permanentním časovém tlaku. Vedle servisu musí řešit řadu dlouhodobých koncepčních záležitostí (dlouhodobé uchovávání a zpřístupňování elektronických dokumentů, tvorbu a zveřejňování elektronických archivních pomůcek atd.). Činnost úseku IT lze rozdělit do dvou základních oblastí: správa IT Národního archivu a pokračující realizace projektu Národní digitální archiv (NDA).

Od 1. listopadu 2014 je spuštěn provoz NDA. Národní archiv tím naplnil základní legislativní požadavky, tj. především umožňuje provedení skartačního řízení z eSSI, realizaci přejímky elektronických dokumentů vybraných za archiválie a jejich bezpečné uložení v digitálním archivu. Archiv také poskytne na požádání příslušného archivu uložené archiválie pro potřeby orgánů činných v trestním řízení, orgánů veřejné správy a původce. Zajištění provozu stávajících systémů se soustředilo zejména na archivní portál, který by

1. dubna 2017 spuštěn v ostrém provozu. Od tohoto dne probíhají elektronická skartační řízení a následné přejímky zpravidla prostřednictvím tohoto portálu. Již v roce 2017 došlo také k podstatným úpravám aplikace eSkartace.

Od 4. 7. 2017 vstoupila v platnost novela Národního standardu pro elektronické systémy spisové služby (NSeSSS) a v návaznosti na ni začal Národní archiv připravovat novou verzi validátoru SIP.

Činnost týmu NDA se v roce 2018 soustředila na dva hlavní okruhy činností: zajištění provozu stávajících systémů a projekt Národní digitální archiv II. Zajištění provozu stávajících systémů se soustředilo zejména na zajištění provozu archivního portálu a rozvoj a dokumentaci validátoru SIP. Činnosti v rámci projektu se sestávaly zejména z přípravy a realizace výběrových řízení v etapě II. Jednalo se o zakázky na vývoj nových modulů IS Archivní portál a IS NDA, na dodávku hardware a SW z rámcové smlouvy. K řešení v součinnosti s ministerstvem vnitra zůstává sw po detekci a zvládání kybernetických hrozeb. Připravovala se zadávací dokumentace na atestaci a posouzení shody a bezpečnostní audit.

V současné době spravuje NDA 74,66 GB dat v systému Archivematica a 40 TB digitálních a digitalizovaných archiválií na diskových polích.

V. PROSTOROVÁ SITUACE ARCHIVU, PROVOZNÍ A EKONOMICKÉ ZÁLEŽITOSTI

Národní archiv má příslušnost hospodařit s majetkem státu ve třech objektech a je nucen řešit kromě vlastní prostorové situace i dislokaci odboru archivní správy a spisové služby MV, centrály Státního oblastního archivu v Praze. Archiv bezpečnostních složek nereflektoval na budoucí dislokaci archiválií v plánované dostavbě depotního bloku IV v tzv. archivním areálu Chodovec, přesto je třeba s ní přesto počítat.

Budova na třídě Milady Horákové 133 je využívána oddělením fondů samosprávy a státní správy do roku 1848 a církevních institucí a současně odborem archivní správy a spisové služby MV. Prostorové rezervy v objektu postaveném ve třicátých letech minulého století již nejsou žádné. Důvěra církevních institucí v Národní archiv, projevující se přáním přemístit své archivy právě do této budovy, se prozatím nemusela řešit přemístěním zbývajících osobních fondů do chodoveckého depozitáře. Průběžně po celý rok byla věnována péče technickému zabezpečení budovy, v jejímž rámci se uskutečnily technické kontroly

firem TEZAO, PRO-ARK a Clima-chlazení a kontroly v rámci PO a BOZP. V roce 2018 začala probíhat revitalizace mapového depozitáře, bylo vyměněno 25 mapových skříní.

Lokalita v jižních Čechách byla vybrána pro umístění záložního pracoviště digitálního archivu. V objektu by po dovybavení regály zůstala dostatečná rezerva i pro uložení archiválií v době bezpečnostních a jiných krizí. Pro významnější uložení archiválií je však tento prostor příliš malý. Rekonstrukce byla zahájena v prosinci roku 2013 a dokončena 18. června 2014. Prostor byl užíván technologiemi digitálního archivu od konce března 2015. Jde o cca třetinu krytu. Ministr nařídil v roce 2015 rekonstruovat trafostanici a upravit zbývající část pro uložení bezpečnostních snímků. První část úkolu byla na sklonku roku 2015 splněna. Na druhou byly nejprve přislíbeny a posléze nepotvrzeny finance. Postupně jsem „našetřili“ zdroje z jiných realizovaných investic a začali se připravovat na pokračování rekonstrukce. V jarních měsících trpí nerekonstruované prostory nadměrnou vlhkostí, která kondenzuje i v části určené pro digitální archiv. Životnost technologií a dat je tím ohrožena. Po průniku vody z letní průtrže mračen v roce 2016 v netěsnícím prostoru okolo výduchů vzduchotechniky nám byla nařízena oprava a pokračování rekonstrukce. Za tím účelem byl na konci roku 2016 vypůjčen prostor sousedící s objektem od soukromých majitelů, v květnu roku 2017 bylo písemně rozhodnuto ředitelem odboru archivní správy a spisové služby o umístění bezpečnostních mikrofilmů státních archivů v prostoru po plánované rekonstrukci, po třech marných pokusech se vysoutěžili dodavatelé projektů oprav a rekonstrukce a do konce listopadu roku 2017 byly projekty předány. Po kontrole zadávací dokumentace pro soutěž na dodavatele realizace v úseku náměstka ministra vnitra pro oblast archivnictví byla vypsaná veřejná zakázka. V poslední chvíli, po vysoutěžení dodavatele, rozhodl pan náměstek, že jde o přílišný náklad a dlouho trvající akci. Navzdory tomu jsme v rekordním čase nechali přepracovat projekt pouze pro doplnění měření a regulace, vnitřní sanace v podzemí, doplnění izolací u nadzemní budovy, uzpůsobení jedné kobky pro bezpečnostní mikrofilmy Národního archivu. Rezerva se bude upravovat až v dalších letech. Konektivita objektu byla vysoutěžena.

Areál Chodovec je využíván Národním archivem a Státním oblastním archivem v Praze. Depotní část tvoří třináctipodlažní budova ve třech stavebních depotních blocích (dále DB) se 182 sály (dle kolaudace 137 obhospodařuje NA, 45 SOA v Praze). Depoty jsou vybaveny regály (pevné nebo s pojezdem) či speciálním vybavením (knihovny, mapové depozitáře, depozitáře listin, „foto-, fono- a kinodokumentů“, nosiče elektronických archiválií). Volná kapacita sálů Národního archivu se za rok 2018 opět zmenšila o 1 km. Máme trvalý zájem na výstavbě depotního bloku IV v Praze na Chodovci, který bude sloužit

Národnímu archivu a Státnímu oblastnímu archivu. Požadavky byly uplatněny do střednědobých plánů financování státních archivů. Další stavba na Chodovci v předpokládané hodnotě 75 mil. Kč bez DPH byla však připravována pouze v podzemí pro hlavní úložiště digitálního archivu. Příprava výstavby centrálního digitálního úložiště byla i z důvodu hospodárnosti koncipována tak, aby na ni kdykoliv mohla navázat nadzemní podlaží jakéhokoliv určení. Tato naděje ovšem skončila s předčasným ukončením financování projektu Národní digitální archiv ze strukturálních fondů Evropské unie, a to ve fázi otevření obálek s nabídkami uchazečů. Nové možnosti se otevřely s nástupem nového vrcholového vedení, jež bylo nakloněno komplexní dostavbě. Připravili jsme v roce 2017 tedy s nositelkou autorských práv na vnější ztvárnění stavby, p. architektkou Knappovou, posouzení realizovatelnosti pro vedení ministerstva a vládu. Byly odevzdány v únoru 2017 vedení odboru archivní správy a spisové služby a počátkem března příslušnému náměstkovi. Mezidobí jsme věnovali konzultacím a získávání stanovisek dotčených orgánů. Po téměř dvouleté odmlce následovalo bouřlivé odmítnutí stavby pouhého depozitáře za vysokou cenu, následované možností nového předložení podkladů, jež zahrnou výsledky roční expertní práce. K odevzdání náměstkovi MV a řediteli odboru archivní správy a spisové služby MV došlo 14. 1. 2018.

Pro zvýšení úložné kapacity centrály bylo počátkem roku 2016 přeměněno určení depozitářů v podzemním podlaží. Pouze 4 zůstaly pro kontaminované archiválie před dezinfekcí, zbylých deset se přeměnilo na čistý prostor s cca 15 km pro oba archivy. V roce 2017 využil depozitář pro vestavbu velkých pojízdných regálů Státní oblastní archiv v Praze, v roce 2018 ho následoval Národní archiv.

HOSPODAŘENÍ SE SVĚŘENÝMI PROSTŘEDKY

Národní archiv je ze zákona č. 320/2002 Sb., podle čl. 6 § 18, odst. 1 zřízen jako samostatná organizační složka státu přímo řízená MV ČR. Přidělené rozpočtové prostředky byly použity na nákup energií, materiálu, služeb a zajištění oprav a údržby ve spravovaných objektech. V oblasti nákupu materiálu se pokračovalo ve vybavování a obnově jednotlivých pracovišť výpočetní technikou (včetně software), kupoval se archivní obalový materiál, chemikálie a spotřební laboratorní materiál pro restaurátory a konzervátory, uskutečnil se nákup fotomateriálu včetně obalového materiálu pro oddělení péče o fyzický stav archiválií. Zabezpečen byl nákup knih a konečně i tisk publikací.

V oblasti výdajů programového financování byly realizovány následující akce:

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2018

- Rozšíření informačního systému NA – HW a SW,
- Vybudování síťové infrastruktury – NA,
- Osobní automobil,
- Regálové vybavení depotního sálu – AA Chodovec,
- Nákup archiválií,
- a byla zahájena akce Rekonstrukce objektu KIII – 2. etapa s termínem dokončení v 03/2019.

V rámci vlastní činnosti archivu byly získány finanční prostředky do příjmové části státního rozpočtu ve výši 895tis. Kč. Jednalo se o prodej publikací, zhotovování kopií archiválií a vypracování rešerší.

Z větších akcí byly financovány opravy na obou objektech.

Archivní areál Chodovec

- opravy maleb a podlahových krytin,
- oprava střech nad schodištěm v DB II a III,
- výtahy - oprava řízení,
- MaR - migrace systému (velín, PTO),
- SHZ - výměna ústředny pro 1.PP a 1.NP DB I a II,
- sterilizace - výměna abátoru.

Milady Horákové 133

- oprava podlahy depozitáře 3. suterén,
- čištění a konzervace žulových prvků v budově,
- opravy maleb a podlahových krytin,
- oprava chlazení Nový trezor,
- oprava chladicí jednotky pro serverovnu.

Mimorozpočtové zdroje

Rozpis nespotřebovaných finančních prostředků z minulých let s uvedením poskytovatele a účelu, na který byly poskytnuty:

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2018

- 100 000,– Kč – Antonín Švehla
Účel – nákup historicky cenných materiálů soustřeďujících se na dějiny zemědělství v Československé republice od vzniku Československé republiky až do roku 1945.
V roce 2018 čerpáno 0,– Kč.
Zůstatek k 31. 12. 2018 je 100 000,– Kč.
V 1. čtvrtletí 2019 bude jednáno s dárce o změně účelu využití daru. V případě souhlasu dárce budou finanční prostředky do konce roku 2019 vyčerpány.
- 180 018,25 Kč – poskytovatel Diozesan archiv St. Polten, Domplatz 1, 3100 St. Polten
Účel – projekt ENArC – „Kultura evropské unie“.
V roce 2018 čerpáno 70 152,67 Kč.
Zůstatek k 31. 12. 2018 je 0,– Kč.
- 825 577,27 Kč (30 679,20 EUR) – poskytovatel HCC – Information und Dokumentation.
Účel – projekt CO:OP.
V roce 2018 čerpáno 758 077,27 Kč.
Zůstatek k 31. 12. 2018 je 0,– Kč.
Finanční prostředky byly vyčerpány v roce 2018 na DPP (433 200,– Kč, na digitalizaci pečeti středověkých listin) povinné pojištění (74 800,– Kč) a zajištění zahraničních cest.
- 60 000,– Kč – Poskytovatel: Česko – německý fond budoucnosti
Účel: výstava archivních dokumentů k československo-německým hospodářským vztahům (1918–1992) a vydání stejnojmenné publikace
V roce 2018 čerpáno 60 000,– Kč.
Zůstatek k 31. 12. 2018 je 0,– Kč.
Finanční prostředky byly vyčerpány v 1. čtvrtletí roku 2018 na zajištění výstavy v Německu.

Věda a výzkum

Tematická podpora

1. Projekt *Ludvík Salvátor Toskánský (1847-1915). Život a dílo vědce a cestovatele.*

Poskytovatel účelové podpory: Grantová agentury ČR.

Výše podpory na rok 2018: 432 000,– Kč, NNV 2017: 49 325,55 Kč

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2018

Čerpání v roce 2018: 269 268,14 Kč, čerpání NNV 2017: 36 578,00 Kč

Čerpání účelové podpory bylo zásadně v oblasti mzdových prostředků, nákupu materiálu (zahraniční literatury) a zahraničních cest.

Nedočerpané prostředky ve výši 175 479,41 Kč byly převedeny do NNV.

Důvodem nedočerpání finančních prostředků je prodloužení termínu tisku publikace, jako výsledku projektu.

2. Projekt *Česko-německé vztahy v předvečer I. světové války. Edice dokumentů ze smířovacích jednání v Čechách v letech 1913 a 1914*

Poskytovatel účelové podpory: Grantová agentury ČR.

Výše podpory na rok 2018: 1 066 000,– Kč, NNV 2017: 3 886,91 Kč

Čerpání v roce 2018: 1 048 808,02 Kč, čerpání NNV 2017: 825,00 Kč

Čerpání účelové podpory bylo zásadně v oblasti mzdových prostředků, překladů článků, nákupu materiálu (zahraniční literatury) a zahraničních cest.

Nedočerpané prostředky ve výši 20 253,89 Kč byly převedeny do NNV.

3. Projekt *Vývoj metod konzervování pečeti a jejich textilních závěsů.*

Poskytovatel účelové podpory: Ministerstvo kultury ČR.

Výše podpory na rok 2018: 749 000,– Kč, NNV 2017: 98 155,25 Kč

Čerpání v roce 2018: 691 613,30 Kč, čerpání NNV 2017: 79 455,76 Kč

Čerpání účelové podpory bylo zásadně v oblasti mzdových prostředků, nákupu chemického materiálu a zahraničních cest.

Nedočerpané prostředky ve výši 76 086,19 Kč byly převedeny do NNV.

Důvodem nízkého čerpání u nákupu materiálu bylo, že se jednalo především o důsledek vývoje cen na trhu a přiznáním neočekávaných slev ze strany dodavatelů. Část prostředků nebyla vyčerpána také v kapitole Cestovní náhrady, protože kvůli pracovnímu zaneprázdnění nebyla realizována plánovaná účast řešitelů na konferenci AMG v Mikulově.

4. Projekt *Pokročilý identifikační element pro rozpoznání archiválií.*

Poskytovatel účelové podpory: Ministerstvo vnitra ČR.

Výše podpory na rok 2018: 267 829,– Kč, NNV 2017: 145 901,76 Kč

Čerpání v roce 2018: 202 225,00 Kč, čerpání NNV 2017: 26 963,21 Kč

Čerpání účelové podpory bylo zásadně v oblasti mzdových prostředků, nákupu

Přístrojového vybavení pro laboratoř a zahraničních cest.

Nedočerpané prostředky ve výši 184 542,55 Kč byly převedeny do NNV.

Důvodem nízkého čerpání bylo především společné rozhodnutí řešitelů nepublikovat některé dosažené výsledky před zajištěním jejich právní ochrany. Poslední nevyčerpaná částka připadá na služby. Čerpání těchto prostředků je určeno postupem řešení projektu, během kterého dochází k upřesňování formy a způsobu aplikace identifikačního elementu. V souladu s tím se upřesňují i požadavky na způsob jeho testování a potřeba objednání analytických služeb. Ta v roce 2018 nevznikla.

Institucionální podpora

1. Poskytovatel podpory: Ministerstvo vnitra ČR.

Výše podpory na rok 2018: 5 745 000,– Kč, NNV 2017: 2 501 367,48 Kč

Čerpání v roce 2018: 4 625 463,27 Kč, čerpání NNV 2017: 2 295 771,74 Kč

Čerpání účelové podpory bylo v oblasti mzdových prostředků (DPP), nákupu materiálu (nákup knih a publikací), nákupu spotřebního materiálu a služeb pro zakoupené technologie. Byly nakoupeny přístroje pro restaurátory a digitalizační pracoviště.

Nedočerpané prostředky ve výši 1 518 254,47 Kč byly převedeny do NNV.

Důvodem nedočerpaní finančních prostředků na DPP bylo způsobeno především poruchami technických zařízení, nebo SW výpadky, jejichž oprava/náprava trvala delší dobu. Vzhledem k tomu, že většina finančních prostředků je směřována na externisty – brigádníky, kteří pracují během letních prázdnin, nemohl být tento výpadek sanován v poprázdninovém období. Vysoutěžení nižších než předpokládaných cen v rámci edičního plánu v oblasti tisku. Nedočerpaní finančních prostředků na tisk publikací bylo způsobeno též tím, že autoři neodevzdali rukopisy k tisku nebo tyto rukopisy neprošly lektorováním, případně lektor vyžadoval vážné zásahy do textu, které autor buď nechtěl akceptovat, nebo nestihl v rámci roku zpracovat.

2. Projekt: History of Medieval Europe (*HOME*)

Poskytovatel institucionální podpory: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy.

Výše podpory na rok 2018: 1 419 000,– Kč

Čerpání v roce 2018: 471 492,06 Kč

Důvodem nízkého čerpání bylo, že finanční prostředky na tento projekt byly převedeny až v posledním čtvrtletí 2018. Projekt pokračuje i v následujících letech, budou tedy

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2018

využity po zapojení NNV na řešení projektu v období než bude převeden RO od poskytovatele limit na 2019).

V následujících tabulkách jsou uvedeny všechny rozpočtové zdroje Národního archivu v roce 2018:

- 1) Běžné výdaje
- 2) Kapitálové výdaje
- 3) Mzdy a související výdaje
- 4) Institucionální podpora vědy a výzkumu (MV)
- 5) Institucionální podpora vědy a výzkumu (MŠMTV - HOME)
- 6) Grant Grantová agentura ČR
- 7) Grant Grantová agentura ČR
- 8) Grant PIERA (Ministerstvo kultury ČR)
- 9) Grant NAKI II (Ministerstvo kultury ČR)
- 10) Národní digitální archiv II SR – 19,14%
- 11) Národní digitální archiv II SR – 80,86%

1. Běžné výdaje

Rozpočtová položka		R2	Čerpání v Kč
504110	autorské honoráře	201 964	201 964
504200	odměny za programy	266 445	266 445
513	NÁKUP MATERIÁLU	3 817 437	3 817 437
513200	ochranné pomůcky	34 266	34 266
513300	léky a zdravotnický materiál	16 783	16 783
513600	knihy, učební pomůcky a tisk	227 627	227 627
513700	drobný hmotný majetek	521 874	521 874
513706	<i>spojovací materiál</i>	22 233	22 233
513707	<i>chemický materiál</i>	25 260	25 260
513710	<i>osvětový mat.</i>	35 189	35 189
513712	<i>výstrojní materiál</i>	12 935	12 935
513718	<i>stavebně ubytovací materiál</i>	218 800	218 800

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2018

513713	<i>proviantní materiál</i>	26 479	26 479
513721	<i>výpočetní technika</i>	180 978	180 978
513900	nákup materiálu	3 010 025	3 010 025
513906	<i>spojovací materiál</i>	10 631	10 631
513907	<i>chemický materiál</i>	108 893	108 893
513908	<i>automobilní materiál</i>	12 162	12 162
513912	<i>výstrojní materiál</i>	1 709 452	1 709 452
513913	<i>proviantní materiál</i>	15 777	15 777
513918	<i>stavebně ubytovací materiál</i>	256 633	256 633
513921	<i>výpočetní technika</i>	643 781	643 781
513925	<i>technické plyny</i>	246 166	246 166
513990	<i>spotřební mat. j. n.</i>	6 530	6 530
514200	<i>kurzové rozdíly</i>	6 862	6 862
515	NÁKUP VODY, PALIV A ENERGIE	10 359 089	10 359 089
515100	voda	762 477	762 477
515300	plyn	2 720 817	2 720 817
515400	elektrická energie	6 778 295	6 778 295
515629	pohonné hmoty	97 500	97 500
516	NÁKUP SLUŽEB	18 671 682	18 671 682
516100	služby pošt	114 072	114 072
516220	<i>provozní výdaje</i>	505 079	505 079
516320	<i>zákonné pojištění provozu motor. vozidel</i>	30 351	30 351
516390	<i>peněžní služby j.n.</i>	12 648	12 648
516410	<i>nájemné za objekty</i>	68 640	68 640
516429	<i>ostatní nájemné j.n.</i>	48 312	48 312
516500	<i>nájemné za půdu</i>	29 320	29 320
516600	konzultační sl.	62 003	62 003
516700	služby školení a vzdělávání	194 595	194 595
516890	<i>ostatní služby</i>	1 137 800	1 137 800
516908	<i>nákup služeb pro automobilní materiál</i>	2 702	2 702
516912	<i>nákup služeb pro výstrojní materiál</i>	250 284	250 284
516920	<i>nákup služeb pro foto-krimi techniku</i>	2 352 340	2 352 340
516921	<i>nákup služeb pro výpočetní techniku</i>	273 463	273 463
516930	<i>revize zařízení</i>	1 708 834	1 708 834

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2018

516970	poplatky TV, Ro	31 320	31 320
516984	odpady, úklid a čištění	5 816 069	5 816 069
516987	inzerce	51 547	51 547
516990	ostatní nákup služeb j.n.	5 982 303	5 982 303
517	OSTATNÍ NÁKUPY	17 479 693	16 306 593
517100	opravy a udržování (dodavatelsky prováděné)	16 942 791	15 769 421
517104	železničního materiálu	7 500	7 500
517108	pozemních dopravních prostředků	17 633	17 633
517112	výstrojního materiálu	165 280	165 280
517113	proviantní materiál	3 200	3 200
517118	stavebně ubytovací materiál	41 363	41 363
517120	foto-krimi techniky	17 677	17 677
517121	výpočetní techniky	22 288	22 288
517180	opravy a údržba objektů	16 667 850	15 494 480
517200	programové vybavení	37 263	37 263
517310	tuzemské cesty	77 417	77 417
517320	zahraniční cesty	140 846	140 846
542400	náhrady mzdy v nemoci	161 012	161 012
517500	pohoštění	11 161	11 161
517600	konference	31 276	31 276
517990	ostatní nákupy	8 860	8 860
519500	odvody za zdr. post.	61 837	61 837
536240	dálniční známky	7 500	7 500
Běžné výdaje celkem		50 865 647	49 692 547

2. Kapitálové výdaje

Rozpočtová položka		R2	Čerpání v Kč
611100	programové vybavení	379 940	379 940
612110	budovy a stavby	6 860 257	4 813 563
612150	související výdaje	422 780	114 451
612218	stavebně ubytovací	1 399 728	1 399 728
612700	kulturní předměty	60 000	59 800
612308	dopravní prostředky	365 124	365 124
612510	výpočetní technika	1 172 423	1 172 423
Kapitálové výdaje celkem		10 600 252	8 305 029

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2018

3. Mzdy a související výdaje

Rozpočtová položka		R2	Čerpání v Kč
501111	tarify	17 641 393	17 670 590
501112	za vedení	46 000	39 983
501115	osobní příplatek	1 770 000	1 764 395
501137	náhrady	2 363 000	2 362 151
501191	odměny	812 000	812 000
501192	jubilea	50 000	50 000
501311	tarify	25 026 562	25 047 657
501312	za vedení	635 000	630 446
501315	osobní příplatek	3 340 000	3 320 710
501338	náhrady	3 728 000	3 726 913
501391	odměny	2 541 000	2 540 860
501393	jubilea	80 000	80 000
502140	práce podle dohod	1 526 384	1 475 770
503100	povinné pojistné na sociální zabezpečení	14 508 239	14 531 621
503200	povinné pojistné na zdravotní pojištění	5 222 964	5 235 426
534200	FKSP	1 160 659	1 160 659
Mzdové a související výdaje celkem		80 451 201	80 449 181

4. Institucionální podpora vědy a výzkumu - MV

Rozpočtová položka		R 2	Čerpání v Kč
502140	práce podle dohod	2 010 000	1 775 000
513600	nákup knih a publikací	276 780	248 680
513710	osvětový mat.	21 516	21 516
513718	stavebně bytovací materiál	511 123	495 580
513720	foto a kriminalistická technika	30 580	30 580
513721	výpočetní technika	90 000	19 239
513907	chemický a laboratorní materiál	440 000	438 924
513912	výstrojní mat.	100 000	49 606
516921	služby výpočetní technika	170 000	0
516987	tisk publikací	610 000	321 966
516990	nákup služeb j. n.	565 000	374 790
517200	programové vybavení	80 000	65 812
517320	zahraniční cesty	413 022	219 610
612207	chemické stroje	520 000	478 190
612510	výp. tech.	100 000	85 970
Celkem IP		5 938 022	4 625 463

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2018

5. Institucionální podpora vědy a výzkumu - History of Medieval Europe (HOME) – MŠMT

Rozpočtová položka		R2	Čerpání v Kč
502140	práce podle dohod	842 400	189 600
503100	pojistné SOC	189 600	37 400
503200	pojistné ZDR	68 256	13 464
517320	zahraniční cesty	63 744	0
612220	foto a kriminalistická technika	255 000	231 028
Celkem		1 419 000	471 492

6. Grant Grantová agentura ČR

Rozpočtová položka		R2	Čerpání v Kč
502140	práce podle dohod	141 000	141 000
503100	pojistné SOC	15 000	14 000
503200	pojistné ZDR	6 000	5 040
516987	tisk	250 000	89 228
517320	zahraniční cesty	20 000	20 000
Celkem		432 000	269 268

7. Grant Grantová agentura ČR

Rozpočtová položka		R2	Čerpání v Kč
502140	práce podle dohod	354 000	341 400
503100	pojistné SOC	72 000	71 700
503200	pojistné ZDR	26 000	24 300
513600	knihy a tisk	7 000	7 000
513912	výstrojní mat.	3 000	2 908
516990	nákup služeb j. n.	30 000	30 000
517310	tuzemské cesty	2 500	0
517320	zahraniční cesty	52 500	52 500
Celkem		547 000	529 808

8. PIERA (OBV MV)

Rozpočtová položka		R2	Čerpání v Kč
502140	práce podle dohod	157 829	150 511
513907	chemický mat.	50 000	50 000
516907	nákup služeb chemický mat.	20 000	0
517310	tuzemské cesty	30 000	1 714
517600	konference	10 000	0
Celkem		267 829	202 225

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2018

9. Grant NAKI II (Ministerstvo kultury ČR)

Rozpočtová položka		R2	Čerpání v Kč
502140	práce podle dohod	478 000	458 750
503100	pojistné SOC	118 000	112 938
503200	pojistné ZDR	43 000	38 138
513907	chemický mat.	44 000	30 173
516987	tisk publikací	1 000	0
517310	tuzemské cesty	10 000	0
517320	zahraniční cesty	55 000	51 615
Celkem		749 000	691 613

10. Národní digitální archiv II SR – 19,137%

Rozpočtová položka		R2	Čerpání v Kč
513721	výpočetní technika	78 315	63 351
513921	výpočetní technika	3 794	3 794
516987	tisk	836	0
517200	programové vybavení	104 361	0
611100	programové vybavení	125 154	100 605
612510	výpočetní technika	2 794 445	244 803
690990	ostatní inv. výdaje	131 470	63 968
Celkem		3 238 377	476 520

11. Národní digitální archiv II EU – 80,863%

Rozpočtová položka		R2	Čerpání v Kč
513721	výpočetní technika	330 855	267 644
513921	výpočetní technika	16 026	16 026
516987	tisk	3 534	0
517200	programové vybavení	296 716	0
611100	programové vybavení	528 817	425 106
612510	výpočetní technika	11 890 831	1 034 409
690990	ostatní inv. výdaje		128 423
Celkem		13 541 752	1 871 608

**POSKYTOVÁNÍ INFORMACÍ PODLE ZÁKONA Č. 106/1999 SB., O SVOBODNÉM PŘÍSTUPU
K INFORMACÍM**

V režimu zákona č. 106/1999 Sb. bylo v roce 2018 podáno 16 žádostí, ve skutečnosti se však jednalo o žádosti o kopie archiválií v režimu archivního zákona. Skutečná podání v režimu zákona o informacích byla tři. Na všechny žádosti byly v zákonné lhůtě poskytnuty odpovědi. Nebylo vyřizováno žádné odvolání ani stížnost ve smyslu citovaného zákona.

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2018

TABULKY ARCHIVNÍ

Tabulka II/1,2

II. Celkové množství archiválií v základní evidenci Národního archivního dědictví

Tab. č. 1: Základní souhrnné informace ze základní evidence NAD

Archiv		Počty, metráž a zpracovanost archivních souborů						Fyzický stav archiválií		Archivní pomůcky	
		Vykazované***			Celkem				počet	počet	
		počet	metráž [bm] velikost [MB]	metráž [%] MB [%]	počet	metráž [bm] velikost [MB]	metráž [%] MB [%]				
1	2	3*	4**	5****	6*	7**	8****		9	10	
100000010 - Národní archiv	N:	28	3437,46 0	12,88 0,00	29	3441,46 0	12,89 0,00	Ze zapsaného fyzického stavu:		základní: 1458	
	Z:	105	23250,18 0	87,12 0,00	105	23250,18 0	87,11 0,00	nepoškozeno:	105	speciální: 89	
	I:	99	21842,28 0	81,84 0,00	99	21842,28 0	81,83 0,00	poškozeno:	55	referenční: 2	
								nezjištěno:	4		
	Σ:	163	26687,64 0			26691,64 0		Ze zapsaných ev. jednotek:		všechny:	
								poškozeno [ks]:	9285	1549	
	Dílčí souhrn oblasti 0:	N:	28	3437,46 0	12,88 0,00	29	3441,46 0	12,89 0,00	Ze zapsaného fyzického stavu:		základní: 1458
		Z:	105	23250,18 0	87,12 0,00	105	23250,18 0	87,11 0,00	nepoškozeno:	105	speciální: 89
I:		99	21842,28 0	81,84 0,00	99	21842,28 0	81,83 0,00	poškozeno:	55	referenční: 2	
								nezjištěno:	4		
Σ:		163	26687,64 0		164	26691,64 0		Ze zapsaných ev. jednotek:		všechny:	
								poškozeno [ks]:	9285	1549	

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2018

Archiv		Počty, metráž a zpracovanost archivních souborů						Fyzický stav archiválií		Archivní pomůcky
		Vykazované***			Celkem					
		počet	metráž [bm] velikost [MB]	metráž [%] MB [%]	počet	metráž [bm] velikost [MB]	metráž [%] MB [%]			
1	2	3*	4**	5****	6*	7**	8****		9	10
Souhrn	N:	28	3437,46 0	12,88 0,00	29	3441,46 0	12,89 0,00	Ze zapsaného fyzického stavu:		základní: 1458
	Z:	105	23250,18 0	87,12 0,00	105	23250,18 0	87,11 0,00	nepoškozeno:	105	speciální: 89
								poškozeno:	55	
	I:	99	21842,28 0	81,84 0,00	99	21842,28 0	81,83 0,00	nezjištěno:	4	referenční: 2
	Σ:	163	26687,64 0		164	26691,64 0		Ze zapsaných ev. jednotek:		všechny: 1549
								poškozeno [ks]:	9285	

Veškeré hodnoty digitální velikosti jsou zaokrouhleny na MB (MegaByte)

Legenda:

- * N: [počet] ... archivní soubory s min. 95% nezpracované metráže
 Z: [počet] ... archivní soubory s min. 95% zpracované metráže
 I: [počet] ... archivní soubory s min. 95% inventarizované metráže
 Σ: [počet] ... celkový počet archivních souborů (≠N:+Z:)
 ** N: [bm] ... nezpracovaná metráž archivních souborů
 [MB] ... nezpracovaná velikost ev. jednotek v digitální podobě
 Z: [bm] ... zpracovaná metráž
 [MB] ... zpracovaná velikost ev. jednotek v digitální podobě
 I: [bm] ... inventarizovaná metráž
 [MB] ... inventarizovaná velikost ev. jednotek v digitální podobě
 Σ: [bm] ... celková metráž (=N:+Z:)
 [MB] ... celková velikost ev. jednotek v digitální podobě

- *** Vykazované ... archivní soubory s evidenčním statutem 1, 2 nebo 3
 **** metráž [%] ... relativní zastoupení vzhledem k celkové metráži
 MB [%] ... relativní zastoupení vzhledem k celkové velikosti
 evidenčních jednotek v digitální podobě

Číselník evidenčních statusů:

- 1 Archivní soubory v přímé péči instituce, uložené v instituci
- 2 Archivní soubory uložené na základě smlouvy mimo instituci
- 3 Archivní soubory uložené v instituci na základě smlouvy
- 4 Archivní soubory vydané vlastníkům a archivem evidované
- 5 Archivní soubory archivem pouze evidované

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2018

II. Celkové množství archiválií v základní evidenci Národního archivního dědictví

Tab. č. 2: Počty a velikost archivních souborů členěné podle evidenčních statusů

Archiv		Archivní soubory							
		Evidenční status: 1		Evidenční status: 2		Evidenční status: 3		Evidenční status: 4+5	
		počet	metráž [bm] velikost [MB]	počet	metráž [bm] velikost [MB]	počet	metráž [bm] velikost [MB]	počet	metráž [bm] velikost [MB]
1	2	3*	4**	5*	6**	7*	8**	9*	10**
100000010 - Národní archiv	N:	1183	59113,00 4243009	1	19,95 0	27	885,00 50715	1	5,38 0
	Z:	622	66522,86 0	2	19,80 0	25	3879,40 0	1	3,74 0
	I:	578	58848,66 0	2	19,80 0	21	3856,30 0	1	3,74 0
	Σ:	2002	125635,86 4243009	4	39,75 0	59	4764,40 50715	3	9,12 0
800000010 - Archiválie uložené mimo archivy v evidenci Národního archivu	N:	0	0 0	0	0 0	0	0 0	3	8,10 0
	Z:	0	0 0	0	0 0	0	0 0	0	0,00 0
	I:	0	0 0	0	0 0	0	0 0	0	0,00 0
	Σ:	0	0 0	0	0 0	0	0 0	3	8,10 0
<i>Díličí souhrn oblasti 0:</i>	N:	1183	59113,00 4243009	1	19,95 0	27	885,00 50715	4	13,48 0
	Z:	622	66522,86 0	2	19,80 0	25	3879,40 0	1	3,74 0
	I:	578	58848,66 0	2	19,80 0	21	3856,30 0	1	3,74 0
	Σ:	2002	125635,86 4243009	4	39,75 0	59	4764,40 50715	6	17,22 0

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2018

Archiv		Archivní soubory							
		Evidenční status: 1		Evidenční status: 2		Evidenční status: 3		Evidenční status: 4+5	
		počet	metráž [bm] velikost [MB]	počet	metráž [bm] velikost [MB]	počet	metráž [bm] velikost [MB]	počet	metráž [bm] velikost [MB]
1	2	3*	4**	5*	6**	7*	8**	9*	10**
Souhrn	N:	1183	59113,00 4243009	1	19,95 0	27	885,00 50715	4	13,48 0
	Z:	622	66522,86 0	2	19,80 0	25	3879,40 0	1	3,74 0
	I:	578	58848,66 0	2	19,80 0	21	3856,30 0	1	3,74 0
	Σ:	2002	125635,86 4243009	4	39,75 0	59	4764,40 50715	6	17,22 0

Veškeré hodnoty digitální velikosti jsou zaokrouhleny na MB (MegaByte)

Legenda:

- * N: [počet] ... archivní soubory s min. 95% nezpracované metráže
- Z: [počet] ... archivní soubory s min. 95% zpracované metráže
- I: [počet] ... archivní soubory s min. 95% inventarizované metráže
- Σ: [počet] ... celkový počet archivních souborů (=N:+Z:)
- ** N: [bm] ... nezpracovaná metráž archivních souborů
- [MB] ... nezpracovaná velikost ev. jednotek v digitální podobě
- Z: [bm] ... zpracovaná metráž
- [MB] ... zpracovaná velikost ev. jednotek v digitální podobě
- I: [bm] ... inventarizovaná metráž
- [MB] ... inventarizovaná velikost ev. jednotek v digitální podobě
- Σ: [bm] ... celková metráž (=N:+Z:)
- [MB] ... celková velikost ev. jednotek v digitální podobě

Číselník evidenčních statusů:

- 1 Archivní soubory v přímé péči instituce, uložené v instituci
- 2 Archivní soubory uložené na základě smlouvy mimo instituci
- 3 Archivní soubory uložené v instituci na základě smlouvy
- 4 Archivní soubory vydané vlastníkům a archivem evidované
- 5 Archivní soubory archivem pouze evidované

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2018

Tabulka III/1 – Národní archiv

Statistika č. 3: Výběr archiválií, delimitace archiválií, úbytky a celkové vnější změny

08.01.2019

Archiv		Přírůstky				Úbytky		Celkem vnější změny	
		Výběr		Delimitace					
		metráž [bm] velikost [MB]	ev.j. [ks] poškozených	metráž [bm] velikost [MB]	ev.j. [ks] poškozených	metráž [bm] velikost [MB]	ev.j. [ks] poškozených	metráž [bm] velikost [MB]	ev.j. [ks] poškozených
1	2	3*	4**	5*	6**	7*	8**	9*	10**
100000010 - Národní archiv	N:	966,01 6158	17332	0,11 0	10	0,04 0	106	966,08 6158	17236
	Z:	0,00 0	0	0,00 0	0	0,00 0	0	0,00 0	0
	I:	0,00 0	0	0,00 0	0	0,00 0	0	0,00 0	0
	Σ:	966,01 6158	17332	0,11 0	10	0,04 0	106	966,08 6158	17236
			83		0		0		83
Dílčí souhrn oblasti 0:	N:	966,01 6158	17332	0,11 0	10	0,04 0	106	966,08 6158	17236
	Z:	0,00 0	0	0,00 0	0	0,00 0	0	0,00 0	0
	I:	0,00 0	0	0,00 0	0	0,00 0	0	0,00 0	0
	Σ:	966,01 6158	17332	0,11 0	10	0,04 0	106	966,08 6158	17236
			83		0		0		83

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2018

Archiv		Přírůstky				Úbytky		Celkem vnější změny	
		Výběr		Delimitace		metráž [bm] velikost [MB]	ev.j. [ks] poškozených	metráž [bm] velikost [MB]	ev.j. [ks] poškozených
		metráž [bm] velikost [MB]	ev.j. [ks] poškozených	metráž [bm] velikost [MB]	ev.j. [ks] poškozených				
1	2	3*	4**	5*	6**	7*	8**	9*	10**
Souhrn	N:	966,01 6158	17332	0,11 0	10	0,04 0	106	966,08 6158	17236
	Z:	0,00 0	0	0,00 0	0	0,00 0	0	0,00 0	0
	I:	0,00 0	0	0,00 0	0	0,00 0	0	0,00 0	0
	Σ:	966,01 6158	17332 83	0,11 0	10 0	0,04 0	106 0	966,08 6158	17236 83

Veškeré hodnoty digitální velikosti jsou zaokrouhleny na MB (MegaByte)

Legenda:

- * N: [bm] ... nezpracovaná metráž změn
- [MB] ... nezpracovaná velikost ev. jednotek v digitální podobě
- Z: [bm] ... zpracovaná metráž změn
- [MB] ... zpracovaná velikost ev. jednotek v digitální podobě
- I: [bm] ... inventarizovaná metráž změn
- [MB] ... inventarizovaná velikost ev. jednotek v digitální podobě
- Σ: [bm] ... celková metráž (=N:+Z:)
- [MB] ... celková velikost ev. jednotek v digitální podobě

- ** N: [ks] ... počet nezpracovaných hlavních evidenčních jednotek
- Z: [ks] ... počet zpracovaných hlavních evidenčních jednotek
- I: [ks] ... počet inventarizovaných hlavních evidenčních jednotek
- Σ: [ks] ... celkový počet hlavních evidenčních jednotek(=N:+Z:)
- [ks] ... počet poškozených hlavních evidenčních jednotek

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2018

Tabulka III/2 – Protokoly o výběru archiválií – Národní archiv

A – Ve skartačním řízení

Původce	Počet SP.	Navrženo [bm]	Vybráno [bm]
Agentura pro podporu podnikání a investic – CzechInvest	1	1,5	1,1
Centrum dopravního výzkumu	1	11,2	0
Centrum služeb pro silniční dopravu	1	26	0,1
Česká akademie zemědělských věd	1	16,6	3
Česká filharmonie	1	0,01	0,01
Česká geologická služba	1	19	5,5
Česká obchodní inspekce	1	20	2,8
Česká plemenářská inspekce	1	7,6	0
Česká správa sociálního zabezpečení	2	495,21	1,3
Český telekomunikační úřad	4	210,1	8,65
Drážní inspekce	1	23	0,6
Drážní úřad	1	66,5	66,5
Endokrinologický ústav	1	0,3	0,3
Energetický regulační úřad	2	0,6	0
Fakultní nemocnice Královské Vinohrady	1	1175	0,2
Fakultní nemocnice Motol	1	2095	1,4
Fond dalšího vzdělávání	1	5,3	0,2
Generální finanční ředitelství	1	36	0,5
Generální ředitelství cel	2	167	2,5
Generální inspekce bezpečnostních sborů	1	4	0,09
Grantová agentura České republiky	1	50	10,6
Institut klinické a experimentální medicíny	1	6,68	0
Kancelář veřejného ochránce práv	2	62,88	5,53
Ministerstvo dopravy ČR	7	194,94	64,84
Ministerstvo financí ČR	1	100	0
Ministerstvo kultury ČR	1	0,5	0
Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR	2	201,5	8,5
Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR	1	0,5	0,1
Ministerstvo spravedlnosti ČR	8	96,9	34,5
Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR	2	75,1	13,1
Ministerstvo vnitra ČR	13	476,4	34,6
Ministerstvo zdravotnictví ČR	4	92,4	11,3
Ministerstvo zemědělství ČR	8	348,2	151,2

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2018

Muzeum policie ČR	2	0,8	0,25
Národní archiv	1	2,5	0,6
Národní divadlo	1	45	0
Národní institut pro další vzdělávání	1	26	5
Národní památkový ústav	2	18,38	5,08
Národní pedagogické muzeum a knihovna J. A. Komenského	2	41	3,4
Národní zemědělské muzeum	1	7,91	0,3
Nejvyšší kontrolní úřad	3	90,7	28,4
Nejvyšší soud ČR	1	59,1	9,4
Nejvyšší správní soud	2	46,5	4,8
Nemocnice s poliklinikou v Praze 5 – Na Homolce	1	343	0,65
OLYMP Centrum sportu Ministerstva vnitra	1	1,3	0,3
Probační a mediační služba	1	33,8	0
Psychiatrická nemocnice Bohnice	1	149,1	0
Puncovní úřad	1	250	0,8
Rada pro rozhlasové a televizní vysílání	2	86,5	27,3
Rada pro veřejný dohled nad auditem	1	1	0,1
Ředitelství silnic a dálnic ČR	5	63,6	2,9
Správa uprchlických zařízení Ministerstva vnitra	2	79	3,6
Správa základních registrů	1	0,2	0,05
Správa železniční dopravní cesty, s.o.	2	61	10
Správa železniční geodézie Olomouc (SŽDC, s.o.)	1	1	0
Státní fond rozvoje bydlení	1	23	2,5
Státní pozemkový úřad	3	192,9	23,6
Státní úřad pro jadernou bezpečnost	3	15,6	2,3
Státní ústav pro kontrolu léčiv	1	22	1
Státní zdravotní ústav	1	22,9	0,35
Státní zemědělský intervenční fond	2	300	4
SŽDC, s.o. Stavební správa Praha	3	148	65
SŽDC, s.o., Hasičská záchranná služba	2	46,34	1
Technická inspekce České republiky	1	11	0,1
Technická ústředna dopravní cesty (SŽDC, s.o.)	1	7	2
Úřad práce	2	13210,57	0,5
Úřad pro ochranu hospodářské soutěže	1	0,5	0
Úřad pro ochranu osobních údajů	1	37	4,7
Úřad pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví	1	9,9	4,4
Úřad průmyslového vlastnictví	1	61,3	0,8
Úřad vlády ČR	6	23,6	16,5

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2018

Ústav hematologie a krevní transfuze	1	160	1,3
Ústav pro hospodářskou úpravu lesů	2	30,26	0,5
Ústav pro péči o matku a dítě	1	102	0,17
Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR	1	5,8	0,34
Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský	1	36,2	4,2
Vězeňská služba České republiky	38	1578,38	41,77
Vrchní soud v Praze	2	39,7	33,2
Všeobecná fakultní nemocnice	5	1401,24	0
Výzkumný ústav lesního hospodářství a myslivosti	1	28	0
Výzkumný ústav práce a sociálních věcí	1	2,86	0,3
Zařízení služeb pro Ministerstvo vnitra	1	200	2,3
Zdravotnické zařízení MV	2	52,08	8,2
Zeměměřický úřad	1	1	1
CELKEM	199	25262,44	753,98

B – Mimo skartační řízení

Původce	Počet protok.	Posouz. dok. [bm]	Vybraných dok.[bm]
Zeměměřický úřad	1	1	1
Všeobecná fakultní nemocnice	3	1028	0
Česká filharmonie	1	0,01	0,01
CELKEM	5	1029,01	1,01

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2018

Tabulka III/4 - Zpracování archiválií

Název archivního souboru	Počet kart.	Uspoř. bm za rok	Inv. bm za rok def.	Inv. bm za rok průběžně	Katalog. evidenč. jednotek	Počet katalog. záznamů	Rejstřík.evidenč. jednotek
Archiv pražského arcibiskupství – Ordinariát	43	5		5			
Českokobratrská církev evangelická – Farní sbor Smíchov	10	1,5					
Ústřední archiv Českokobratrské církve evangelické	28	2,8		2,8			
Sbírka listin z Vojenského historického ústavu		0,5	0,5		100 listin		
Nová manipulace	53	5,3		5,3			
Soupis pečeti AČK						897	
Sbírka Dobřenský						1318	
Archiv českých stavů – Reversy k zemi						550	
České místodržitelství – všeobecné, sign. 12	297		36			8147	297
České místodržitelství – všeobecné, sign. 20							78581 hesel
České místodržitelství – všeobecné, sign. 27	21	2,6	2,6			459	21
Úřad říšského protektora	23			3			10
Prezidium ministerstva vnitra	93			12			
Okupační vězeňské spisy	90			1 (reinv.)			
Ministerstvo zemědělství, Praha, 1935–1950 (A–Z)	112			14 (reinv.)			
Ministerstvo	121			12			

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2018

spravedlnosti							
Policejní ředitelství Praha – evidence obyvatelstva (DA)	212			24			
Ústřední správa státních báňských a hutních závodů, Praha – dodatky II	10		1,1				
Československý svaz mládeže – ústřední výbor (3)	1862	5,5	5,5		45	350	45
Provoznicková Marie (3, 4)	14	0,24	0,24				
RAT – Grafika, kresby, tisky (1, 3)	70	0,8		0,8	70		70
RAT – Leopold II., 1. část (4)	63	3,9		3,9	63		63
RAT – Leopold II., 2. část (1, 3, 4)	105	13,1	13,1		105	256	105
RAT – Leopold II. (dodatky) (1)	21			2,4			
Sbírka map a plánů – (4)	3800	0,5		0,5	66	66	90
Sbírka montánních map a plánů (5)	1410	0		0	0	0	0
Spolek pro chemickou a hutní výrobu – Technický sekretariát (4)	403					506	
Sudetoněmecká strana – dodatky II (3, 4) <i>pozn. 40 % delimitace do fondu NSDAP</i>	24 (14)		0,25				
Tigrid Pavel (3)	194	0,24	0,24				
Špiritová Alexandra, Mgr. (1, 3, 4)	29	2,75	2,75		29	222	29
Czernin Ottokar (1, 3, 4)	2	0,25	0,25		2	162	2

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2018

Název archivního souboru (NAD)	Uspořádáno bm	Inventarizováno bm za rok 2018	Zkatalogizováno evidenčních jednotek	Počet katalogizačních záznamů	Rejstříkováno evidenčních jednotek
Fotografické archiválie					
Ukrajinské muzeum – fotografie, Praha (NAD 922/1)	5,02	1	28	1 784 Janus	28
Sbírka pozitivů (NAD 1315)			6 (41 ks)		10
Sbírka negativů (NAD 1316)			1 (33 ks)		6
Balkanpress (NAD 1318)	18,27	0	3 075	3 075 Janus	0
Druhá světová válka (NAD 1323)	4,18	0,24	598	684 Janus	598
Sbírka Klement Gottwald (NAD 1327)	9,77	2,2	386 (5 031 ks)	898 Janus	812
Henlein Konrád (NAD 1328)	1,77	0,01	9	9 Janus	0
Kriegel František, MUDr. – fotografie (NAD 1432/1)	2,80	0,9	5 282	1 528 MS Word	0
Celkem	---	9,71	9 385 (14 097 ks)	7 978	1 454
Filmové archiválie					
Federální úřad pro tisk a informace – obrazové a zvukové záznamy, Praha (NAD 320/1)	43,55	9,6	321	321 MS Word	0
Svaz českých a moravských družstev – kinematografické filmy (NAD 854/1)	0,70	0,70	6	6 MS Word	0
Výzkumný ústav spojů – kinematografické filmy, Praha (NAD 1168/1)	0,50	0,50	3	3 MS Word	0
KSČ – Ústřední výbor 1945–1989 – obrazové a zvukové záznamy, Praha (NAD 1261/4)	18,20	3,68	92	92 MS Word	
Slovanský výbor	0,04	0,04	1	1 MS Word	0

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2018

Československa – kinematografický film, Praha (NAD 1276/1)					
Sbírka kinematografických filmů (NAD 1319)	27,35	1,44	33	33 Janus + MS Word	0
Ústřední dopravní institut (NAD 1406)	86,24	0,32	4	4 Janus	0
Bartošek Karel, JUDr. – kinematografické filmy (NAD 1581/1)	0,17	0,16	1	1 MS Word	0
Výzkumný ústav vodohospodářský T. G. Masaryka – kinematografické filmy, Praha (NAD 1609/1)	42,40	14,8	372	372 MS Word	0
Institut průmyslového designu Praha – kinematografické filmy, Praha (1746/1)	0,83	0,83	11	11 MS Word	0
Česká geologická služba – Geofond – kinematografické filmy, Praha (NAD 1883/1)	0,93	0,93	30	30 MS Word	0
Lang Jan – obrazové a zvukové záznamy (NAD 1948/1)	0,36	0,04	1	1 MS Word	0
Celkem	---	33,04	875	875	0
Zvukové archiválie					
Dům slovenské kultury – obrazové a zvukové záznamy, Praha (NAD 366/1)	0,45	0	0 11	53 MS Word 27 ProArchiv (test)	0
KSČ – Ústřední výbor 1945–1989 – obrazové a zvukové záznamy, Praha (NAD 1261/4)	zatím nebylo stanoven o	0	0	359 MS Word	0
Celkem	---	0	11	439	0

Tabulka č. III/ 5 – Využívání archiválií

Počet badatelů celkem	Z toho cizinců	Počet badatelských návštěv	Počet správních řízení podle §38 odst. 2	Počet zapůjčených evidenčních jednotek	Počet vypůjčených evidenčních jednotek	Počet rešerší pro úřední potřebu	Počet rešerší pro soukromé účely
1622 Chodovec	139 Chodovec	5676 Chodovec	---	8 Chodovec	2 Chodovec		
505 Milady Horákové	36 Milady Horákové	2165 Milady Horákové	---	22 Milady Horákové	78 Milady Horákové		
Celkem 2127	Celkem 175	Celkem 7841	---	Celkem 30	Celkem 80		

Zpráva o kvalitě mikroklimatu v depotních sálech Národního archivu v roce 2018

Na základě Vaší žádosti předkládáme zprávu o mikroklimatu depotních sálů budovy Archivního areálu, Praha 4 – Chodovec a budovy 1. Oddělení NA, M. Horákové 133, Praha 6 v roce 2018.

Archivní areál Chodovec

Přes mimořádně náročné klimatické podmínky letošního léta pracovalo centrální chlazení depotních bloků spolehlivě a bez poruch. Díky tomu se dařilo po celou sledovanou dobu udržovat požadované parametry mikroklimatu v depotních blocích. Ojedinele došlo v některých sálech k překročení požadovaných parametrů relativní vlhkosti o 1-5 %. Tato odchylka byla pouze krátkodobá a nikdy netrvala déle než 24 hodin.

Lze tedy konstatovat, že v průběhu roku 2018 se dařilo udržet v depotních sálech archivního požadované parametry teploty a relativní vlhkosti.

Budova M. Horákové

Rovněž v případě této budovy zdroje chladu pracovaly po celý loňský rok bez závad a zajistily dostatečné množství i teplotu chladné vody pro technologii VZT i v letních měsících. Parametry mikroklimatu jsou díky tomu udržovány v požadované toleranci teploty a relativní vlhkosti u depotních sálů i v laboratoři konzervace archiválií.

V Praze 31. ledna 2019

Za PRO-ARK

Ladislav Pecháček

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2018

ZPRÁVA O PROVĚRCE FYZICKÉHO STAVU ARCHIVNÍCH KULTURNÍCH PAMÁTEK A NÁRODNÍCH KULTURNÍCH PAMÁTEK ULOŽENÝCH V NÁRODNÍM ARCHIVU ZA ROK 2018

č.j. NA 4398/05-2018

Prověrka fyzického stavu archivních kulturních památek a národních kulturních památek uložených v Národním archivu byla provedena podle zákona č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů v platném znění, vyhlášky č. 645/2004 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů, ve znění vyhlášky č. 213/2012 Sb. a Metodického návodu č. 2/2009 odboru archivní správy a spisové služby MV k postupu prohlášení archiválií, archivních sbírek a archivních fondů nebo jejich ucelených částí za archivní kulturní památky, prohlášení archivních kulturních památek za národní kulturní památky a o nakládání s archiváliemi prohlášenými za tyto památky a péči o ně ze dne 3.8.2009 (č.j. MV-55653-1/AS-2009).

Kontrola fyzického stavu archivních kulturních památek byla provedena ve dnech 4. 12. 2018 (Chodovec) a 5. 12. 2018 (Milady Horákové 133), hloubková kontrola listin fondu Archiv České koruny se uskutečnila ve dnech 28.11.2018–5.12.2018 (č. j. NA 89-1/01-2019).

Za jednotlivá oddělení NA se na kontrole a sestavení zprávy podíleli:

- 1. oddělení: Mgr. Křečková, I. Čadková, PhDr. et PhDr. Mareš, Ph.D.
- 2. oddělení: M. Rašková
- 4. oddělení: –
- 5. oddělení: Mgr. Kaďorek
- 6. oddělení: L. Caltová
- 8. oddělení: Z. Cibulková
- 10. oddělení: Mgr. Holakovská

č. 1, Archiv České koruny, AKP od 7.7.1977, NKP od 17.8.1988 (2525 listin, inv. č. 1–2525) – č. NAD 50 (Archiv České koruny)

Datum kontroly:	28.11.2018 – 5.12.2018
Fyzický stav archiválií:	Viz přílohu Protokol o hloubkové kontrole listin fondu Archiv České koruny ze dne 4.1.2019
Konzervační zásahy:	Viz přílohu Protokol o hloubkové kontrole listin fondu Archiv České koruny ze dne 4.1.2019

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2018

Fyzické podmínky uložení:	Uloženo v klimatizovaném depozitáři s teplotou 15 ± 2 °C a rel. vlhkostí 55 ± 5 %
Počty a kvalita bezpečnostních kopií:	Listiny jsou zatím zabezpečeny 35 mm perforovanými kinofilmy, které však nejsou vyhovující. V roce 2010 byla dokončena evidence dříve zhotovených bezpečnostních a matričních reprodukcí pořízených pro restaurátorské protokoly na listové filmy formátu 13×18 a 6×9 (pečeti). Celkem je evidováno 7199 přírůstkových čísel listových filmů (č. 11169–18274, 18795–18889). Bezpečnostní i matriční reprodukce jsou uloženy ve speciálním depozitáři na Chodovci. Postupně se pořizují bezpečnostní reprodukce listin, které dosud nejsou zabezpečeny – viz Příloha. Postup reprografických a evidenčních prací souvisí s postupem restaurování.
Počty a kvalita studijních kopií:	Světlotisková edice AČK (listiny do r. 1526), kvalita vyhovuje. V roce 2007 byl celý fond AČK zdigitalizován v rámci projektu Monasterium. Digitální kopie jsou přístupné na webu Monasteria.
č. 2, Mzdový spor mezi tiskařskými dělníky a majiteli kartounek 1823, AKP od 7.7.1977 (1 svazek/23 folií, inv. č. 2221) – č. NAD 874 (Policejní ředitelství Praha I)	
Datum kontroly:	4.12.2018
Fyzický stav archiválií:	Stav dobrý, nezměněn, navrhovaná opatření žádná.
Konzervační zásahy:	Žádné.
Fyzické podmínky uložení:	Uloženo v klimatizovaném depozitáři s teplotou 15 ± 2 °C a rel. vlhkostí 55 ± 5 %
Počty a kvalita bezpečnostních kopií:	Bezpečnostní mikrofilm př. č. 4433 (1977), kvalita vyhovuje. Uloženo na Chodovci.

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2018

Počty a kvalita studijních kopií: Kopie bezpečnostního mikrofilmu př. č. 4433, kvalita vyhovuje. Uloženo v badatelně na Chodovci.

č. 3, Svatováclavský výbor 1848, Národní výbor 1848, AKP od 7.7.1977 – č. NAD 207 (Svatováclavský výbor roku 1848 Praha) a 208 (Národní výbor roku 1848)

Datum kontroly: 4.12.2018

Fyzický stav archiválií: Stav dobrý, nezměněn, navrhovaná opatření žádná.

Konzervační zásahy: Žádné.

Fyzické podmínky uložení: Uloženo v klimatizovaném depozitáři s teplotou 15 ± 2 °C a rel. vlhkostí 55 ± 5 %

Počty a kvalita bezpečnostních kopií: SV - bezpečnostní mikrofilm př. č. 3144 (2000). Uloženo na Chodovci.

NV – bezpečnostní mikrofilmy př. č. 6–15, 112, kvalita vyhovuje (1999, 2000). Uloženo na Chodovci.

Počty a kvalita studijních kopií: Kopie výše uvedených bezpečnostních mikrofilmů slouží jako studijní reprodukce. Uloženy v badatelně na Chodovci.

č. 4, Pamětní zakládací listina Národního divadla v Praze z r. 1868, AKP od 7.7.1977 (1 originál + 1 kopie) – č. NAD 649 (Archiv Národního divadla, Praha)

Datum kontroly: 5.12.2018

Fyzický stav archiválií: Stav dobrý, nezměněn. AKP bude uložena do nových obalů a přestěhována do AA na Chodovci, kde bude uložena v trezorové místnosti 6. oddělení.

Konzervační zásahy: Žádné.

Fyzické podmínky uložení: Uloženo v klimatizovaném depozitáři s teplotou 15 ± 2 °C a rel. vlhkostí 55 ± 5 %

Počty a kvalita bezpečnostních kopií: V roce 2005 zhotoveny 4 bezpečnostní listové filmy př. č. 6384–6385, 6388–6389 kvalita vyhovuje. Uloženo na Chodovci.

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2018

Počty a kvalita studijních kopií: Nová fotodokumentace (fotografie na papírové podložce) provedena v roce 2005, kvalita vyhovuje. Uloženo v badatelně 1. oddělení NA

č. 4a, Listina pamětní jež se týče stavby Národního divadla v Praze a seznam osob a firem, které se na znovuzbudování divadla podílely – rok 1883 (2 pergamenové listiny) – č. NAD 649 (Archiv Národního divadla, Praha)

Datum kontroly: 5.12.2018

Fyzický stav archiválií: Stav dobrý, nezměněn, doporučeno ponechat listiny srolované, uložit je do nového nekyselého obalu (tubus) a označit symbolem KP (v roce 2018 nebylo realizováno). AKP bude uložena v AA na Chodovci v trezorové místnosti 6. oddělení.

Konzervační zásahy: Žádné.

Fyzické podmínky uložení: Uloženo v klimatizovaném depozitáři s teplotou 15 ± 2 °C a rel. vlhkostí 55 ± 5 %

Počty a kvalita bezpečnostních kopií: V roce 2005 zhotoveny 2 bezpečnostní listové filmy (př. č. 6386–6387), kvalita vyhovuje. Uloženo na Chodovci.

Počty a kvalita studijních kopií: Nová fotodokumentace (fotografie na papírové podložce) provedena v roce 2005, kvalita vyhovuje. Uloženo v badatelně 1. oddělení NA

č. 5, Protokol Politického klubu dělnického v Praze 1880, AKP od 7.7.1977 (1 spis/4 folie) – č. NAD 874 (Policejní ředitelství Praha I)

Datum kontroly: 4.12.2018

Fyzický stav archiválií: Stav dobrý, nezměněn, navrhovaná opatření žádná.

Konzervační zásahy: Žádné.

Fyzické podmínky uložení: Uloženo v klimatizovaném depozitáři s teplotou 15 ± 2 °C a rel. vlhkostí 55 ± 5 %

Počty a kvalita bezpečnostních kopií: Bezpečnostní mikrofilm př. č. 4434, kvalita vyhovuje (1977). Uloženo na Chodovci.

Počty a kvalita studijních kopií: Kopie uvedeného bezpečnostního mikrofilmu

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2018

slouží jako studijní reprodukce, kvalita vyhovuje.

Uloženo v badatelně na Chodovci.

č. 6, Provolání „Lide pracující“ k 1. máji 1890, AKP od 7.7.1977 (1 spis/3 folie) – č. NAD 873 (České místodržitelství Praha)

Datum kontroly:	4.12.2018
Fyzický stav archiválií:	Stav dobrý, nezměněn, navrhovaná opatření žádná.
Konzervační zásahy:	Žádné.
Fyzické podmínky uložení:	Uloženo v klimatizovaném depozitáři s teplotou 15 ± 2 °C a rel. vlhkostí 55 ± 5 %
Počty a kvalita bezpečnostních kopií:	Bezpečnostní mikrofilm př. č. 4435, kvalita vyhovuje (1977). Uloženo na Chodovci.
Počty a kvalita studijních kopií:	Kopie uvedeného bezpečnostního mikrofilmu slouží jako studijní reprodukce, kvalita vyhovuje. Uloženo v badatelně na Chodovci.

č. 7, Rezoluce a memoranda s požadavky na zestátnění klíčového průmyslu, bank, energetických zdrojů a podniků, AKP od 7.7.1977 (kartony č. 1049–1052, inv. č. 3610) – č. NAD 988 (Ministerstvo průmyslu, Praha)

Datum kontroly:	4.12.2018
Fyzický stav archiválií:	Stav dobrý, nezměněn, navrhovaná opatření žádná.
Konzervační zásahy:	Žádné.
Fyzické podmínky uložení:	Uloženo v klimatizovaném depozitáři s teplotou 15 ± 2 °C a rel. vlhkostí 55 ± 5 %
Počty a kvalita bezpečnostních kopií:	Bezpečnostní mikrofilmy př. č. 5345–5348, kvalita vyhovuje. (1982) Uloženo na Chodovci.
Počty a kvalita studijních kopií:	Kopie bezpečnostních mikrofilmů slouží jako studijní reprodukce, kvalita vyhovuje. Uloženo v badatelně na Chodovci.

č. 8, Dokumenty z porady představitelů politických stran, zájmových a odborových organizací a význačných osobností veřejného života konané dne 23. února 1948 v Obecním domě v Praze, AKP od 7.7.1977 (1 svazek/68 folií) – č. NAD 357 (Národní fronta – ústřední výbor, Praha)

Datum kontroly:	4.12.2018
Fyzický stav archiválií:	Stav dobrý, nezměněn, navrhovaná opatření žádná.
Konzervační zásahy:	Žádné.
Fyzické podmínky uložení:	Uloženo v klimatizovaném depozitáři s teplotou 15 ± 2 °C a rel. vlhkostí 55 ± 5 %
Počty a kvalita bezpečnostních kopií:	Bezpečnostní mikrofilm př. č. 4436, kvalita vyhovuje (1978). Uloženo na Chodovci.
Počty a kvalita studijních kopií:	Kopie bezpečnostního mikrofilmu slouží jako studijní reprodukce, kvalita vyhovuje. Uloženo v badatelně na Chodovci.

č. 45, Kancionál vyšehradský – 15. stol., AKP od 28.10.1981 (1 kodex/200 folií, inv. č. 814) – č. NAD 153 (Archiv kolegiální kapituly vyšehradské, Praha)

Datum kontroly:	5.12.2018
Fyzický stav archiválií:	Stav dobrý, nezměněn, navrhovaná opatření žádná.
Konzervační zásahy:	Žádné.
Fyzické podmínky uložení:	Uloženo v klimatizovaném depozitáři s teplotou 15 ± 2 °C a rel. vlhkostí 55 ± 5 %
Počty a kvalita bezpečnostních kopií:	Bezpečnostní mikrofilm př. č. 4437, kvalita vyhovuje (1977). Uloženo na Chodovci.
Počty a kvalita studijních kopií:	Kopie uvedeného bezpečnostního mikrofilmu slouží jako studijní reprodukce, kvalita vyhovuje. Uloženo v badatelně 1. oddělení NA.

č. 50, Registra krále Vladislava II., kniha XXII. z let 1498–1502, AKP od 28.7.1982 (1 kniha/282 folií, inv. č. 365) – č. NAD 174 (Česká dvorská kancelář, Praha, Vídeň)

Datum kontroly:	5.12.2018
Fyzický stav archiválií:	Stav dobrý, nezměněn, navrhovaná opatření žádná.

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2018

Konzervační zásahy:	Žádné.
Fyzické podmínky uložení:	Uloženo v klimatizovaném depozitáři s teplotou 15 ± 2 °C a rel. vlhkostí 55 ± 5 %
Počty a kvalita bezpečnostních kopií:	Bezpečnostní mikrofilm př. č. 4438 (1977), bezpečnostní mikrofilm př. č. 3817 (2004), kvalita vyhovuje. Uloženo na Chodovci.
Počty a kvalita studijních kopií:	Kopie uvedeného bezpečnostního mikrofilmu slouží jako studijní reprodukce, kvalita vyhovuje. Uloženo v badatelně 1. oddělení NA.

č. 51, Urbář arcibiskupských statků – po roce 1390, AKP od 28.7.1982 (1 kniha/99 folií, inv. č. 1170) – č. NAD 110 (Archiv pražského arcibiskupství, Praha)

Datum kontroly:	5.12.2018
Fyzický stav archiválií:	Zjištěn poškozený škrobový papír na křídýlku, jinak stav dobrý, nezměněn, navrhovaná opatření žádná.
Konzervační zásahy:	Žádné.
Fyzické podmínky uložení:	Uloženo v klimatizovaném depozitáři s teplotou 15 ± 2 °C a rel. vlhkostí 55 ± 5 %
Počty a kvalita bezpečnostních kopií:	Bezpečnostní mikrofilm př. č. 4439, kvalita vyhovuje (1977). Uloženo na Chodovci.
Počty a kvalita studijních kopií:	Kopie uvedeného bezpečnostního mikrofilmu slouží jako studijní reprodukce, kvalita vyhovuje. Uloženo v badatelně 1. oddělení NA. Pro badatele k dispozici též edice: Emler, J., Decem registra censum bohemia, Praha 1881.

č. 52, Urbář kláštera břevnovského – 1406, AKP od 28.7.1982 (1 kniha/48 folií, inv. č. 449a) – č. NAD 35 (Benediktini – klášter Břevnov, Praha)

Datum kontroly:	5.12.2018
Fyzický stav archiválií:	Stav dobrý, nezměněn, navrhovaná opatření žádná.
Konzervační zásahy:	Žádné.
Fyzické podmínky uložení:	Uloženo v klimatizovaném depozitáři s teplotou 15 ± 2 °C a rel. vlhkostí 55 ± 5 %

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2018

Počty a kvalita bezpečnostních kopií: Bezpečnostní mikrofilm př. č. 4440, kvalita vyhovuje (1977). Uloženo na Chodovci.

Počty a kvalita studijních kopií: Kopie uvedeného bezpečnostního mikrofilmu slouží jako studijní reprodukce, kvalita vyhovuje. Uloženo v badatelně 1. oddělení NA. Pro badatele k dispozici též edice: Emler, J., Decem registra censum bohemia, Praha 1881.

č. 53, Urbář kláštera strahovského – 1410, AKP od 28.7.1982 (1 kniha/47 folií) – č. NAD 196 (Premonstráti – klášter Strahov, Praha)

Datum kontroly: 5.12.2018

Fyzický stav archiválií: Stav dobrý, nezměněn, navrhovaná opatření žádná.

Konzervační zásahy: Žádné.

Fyzické podmínky uložení: Uloženo v klimatizovaném depozitáři s teplotou 15 ± 2 °C a rel. vlhkostí 55 ± 5 %

Počty a kvalita bezpečnostních kopií: Bezpečnostní mikrofilm př. č. 4441, kvalita vyhovuje (1977). Uloženo na Chodovci.

Počty a kvalita studijních kopií: Kopie uvedeného bezpečnostního mikrofilmu slouží jako studijní reprodukce, kvalita vyhovuje. Uloženo v badatelně 1. oddělení NA. Pro badatele k dispozici též edice: Emler, J., Decem registra censum bohemia, Praha 1881.

č. 54, Berní rejstřík arcibiskupských statků – 1379, AKP od 28.7.1982 (1 kniha/82 folií, inv. č. 1169) – č. NAD 110 (Archiv pražského arcibiskupství, Praha)

Datum kontroly: 5.12.2018

Fyzický stav archiválií: Stav dobrý, nezměněn, navrhovaná opatření žádná.

Konzervační zásahy: Žádné.

Fyzické podmínky uložení: Uloženo v klimatizovaném depozitáři s teplotou 15 ± 2 °C a rel. vlhkostí 55 ± 5 %

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2018

Počty a kvalita bezpečnostních kopií: Bezpečnostní mikrofilm přír. č. 4442 (1977), kvalita vyhovuje. Uloženo na Chodovci

Počty a kvalita studijních kopií: Kopie uvedeného bezpečnostního mikrofilmu slouží jako studijní reprodukce, kvalita vyhovuje. Uloženo v badatelně 1. oddělení NA. Fotografie (84 ks) byly zhotoveny v r. 1977 z mikrofilmu. Uloženo na Chodovci.

č. 55, Listina Přemysla Otakara I. z 24. července 1224, AKP od 28.7.1982 (1 listina, inv. č. 10) – č. NAD 35 (Benediktini – klášter Břevnov, Praha)

Datum kontroly: 5.12.2018

Fyzický stav archiválií: Stav dobrý, nezměněn, navrhovaná opatření žádná.

Konzervační zásahy: Žádné.

Fyzické podmínky uložení: Uloženo v klimatizovaném depozitáři s teplotou 15 ± 2 °C a rel. vlhkostí 55 ± 5 %

Počty a kvalita bezpečnostních kopií: Bezpečnostní listové filmy př. č. 1558, 1559, 1562, 1564, 1566-1568 (2007), kvalita vyhovuje. Uloženo na Chodovci. .

Počty a kvalita studijních kopií: Studijní repro digitální k dispozici na www.monasterium.cz. od 20. 2. 2007.

č. 80, Kresba Petra Brandla Svatá rodina, AKP od 6.7.1984 (1 list) – č. NAD 110 (Archiv pražského arcibiskupství, Praha)

Datum kontroly: 5.12.2018

Fyzický stav archiválií: Stav dobrý, nezměněn, navrhovaná opatření žádná.

Konzervační zásahy: Žádné.

Fyzické podmínky uložení: Uloženo v klimatizovaném depozitáři s teplotou 15 ± 2 °C a rel. vlhkostí 55 ± 5 %

Počty a kvalita bezpečnostních kopií: Bezpečnostní listový film přír. č. 6383 (2005), kvalita vyhovuje. Uloženo na Chodovci.

Počty a kvalita studijních kopií: Studijní fotografie na papírové podložce zhotoveny v r. 2005 (2 ks, bez č. přír.), kvalita vyhovuje. Uloženo v badatelně 1. oddělení NA

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2018

č. 85, Desky zemské, AKP od 13.12.1989 (1714 knih, inv. č. 1–1714) – č. NAD 172 (Desky zemské, Praha)

Datum kontroly:	5.12.2018
Fyzický stav archiválií:	Stav nezměněn, probíhá odkyselování a ukládání do nových krabic, které bude pokračovat i v roce 2019. V roce 2018 bylo odkyseleno a do ochranných obalů uloženo celkem 10 knih.
Konzervační zásahy:	Probíhá odkyselování a ukládání do nových obalů, které bude pokračovat i v roce 2019.
Fyzické podmínky uložení:	Uloženo v klimatizovaném depozitáři s teplotou 15 ± 2 °C a rel. vlhkostí 55 ± 5 %
Počty a kvalita bezpečnostních kopií:	- Bezpečnostní mikrofilmy jsou pořizovány od roku 1961 a jejich kvalita odpovídá technickým možnostem archivu. - DZV (NAD 172/1) př.č. 5963–6091, 6101–6371, 6383–6581, 6609–7031, 7056–7445, 8210. Uloženo na Chodovci - DZM (NAD172/2) př.č. 7695–7940. Uloženo na Chodovci. - DZSt (NAD 172/3) př.č. 7965–8033. Uloženo na Chodovci - DZ-Karl (NAD 172/4) př.č. 4508–4511. Uloženo na Chodovci. Záznamy o provedené kontrole viz č. j. NA 542/08-2012.
Počty a kvalita studijních kopií:	Stejně počty studijních mikrofilmů jsou k dispozici badatelům na 1. oddělení NA

č. 102, Listiny Archivu české provincie dominikánského řádu do r. 1526, AKP od 11.5.1992 (46 listin, inv. č. 1–46) – č. NAD 37 (Dominikáni – provincialát a konvent, Praha)

Datum kontroly:	5.12.2018
Fyzický stav archiválií:	Stav dobrý, nezměněn, u nového vosku výskyt voskových výkvětů, navrhovaná opatření zatím žádná.
Konzervační zásahy:	Žádné.
Fyzické podmínky uložení:	Uloženo v klimatizovaném depozitáři s teplotou 15 ± 2 °C a rel. vlhkostí 55 ± 5 %

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2018

Počty a kvalita bezpečnostních kopií: Bezpečnostní listové filmy př. č. 7351–7546 (2006). Uloženo na Chodovci.

Počty a kvalita studijních kopií: Studijní repro digitální k dispozici na www.monasterium.cz. od 20. 2. 2007.

č. 103, Listiny Archivu české františkánské provincie do r. 1526, AKP od 11.5.1992 (141 listin, inv. č. 1, 7–8, 10–29, 31–32, 35–39, 41, 43–79, 81–86, 88–94, 96–103, 106–110, 112–117, 120, 122, 124–130, 133–144, 147–149, 151–154, 156, 161–168, 170–174) – č. NAD 38 (Františkáni – provincialát a konvent, Praha)

Datum kontroly: 5.12.2018

Fyzický stav archiválií: Stav dobrý, nezměněn, u nového vosku výskyt voskových výkvětů, navrhovaná opatření zatím žádná.

Konzervační zásahy: Žádné.

Fyzické podmínky uložení: Uloženo v klimatizovaném depozitáři s teplotou 15 ± 2 °C a rel. vlhkostí 55 ± 5 %

Počty a kvalita bezpečnostních kopií: Bezpečnostní listové filmy (př. č. 19651–20255) inv. č. 1–174, kvalita vyhovuje. Uloženo na Chodovci

Počty a kvalita studijních kopií: Studijní repro digitální k dispozici na www.monasterium.cz. od 20. 2. 2007.

č. 104, Listiny fondu Archiv generalátu a konventu křížovníků s červenou hvězdou v Praze do r. 1526, AKP od 11.5.1992 (551 listin, inv. č. 1–551) – č. NAD 195 (Křížovníci s červenou hvězdou – generalát a konvent, Praha)

Datum kontroly: 5.12.2018

Fyzický stav archiválií: Stav dobrý, nezměněn, u nového vosku výskyt voskových výkvětů, navrhovaná opatření zatím žádná. Listinu č. 68 uložit do nové krabice.

Konzervační zásahy: Žádné.

Fyzické podmínky uložení: Uloženo v klimatizovaném depozitáři s teplotou 15 ± 2 °C a rel. vlhkostí 55 ± 5 %

Počty a kvalita bezpečnostních kopií: Bezpečnostní listové filmy př. č. 1–1527, 22263–22264 a 23134–23139, kvalita vyhovující. Uloženo na Chodovci.

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2018

Počty a kvalita studijních kopií: Studijní repro digitální k dispozici na www.monasterium.cz. od 20.2.2007.

č. 105, Listiny fondu Benediktini – Břevnov do r. 1526, AKP od 11.5.1992 (257 listin, inv. č. 1–9, 11–258) – č. NAD 35 (Benediktini – klášter Břevnov, Praha)

Datum kontroly: 5.12.2018

Fyzický stav archiválií: Stav dobrý, nezměněn, u nového vosku výskyt voskových výkvětů, navrhovaná opatření zatím žádná.

Konzervační zásahy: Žádné.

Fyzické podmínky uložení: Uloženo v klimatizovaném depozitáři s teplotou 15 ± 2 °C a rel. vlhkostí 55 ± 5 %

Počty a kvalita bezpečnostních kopií: Bezpečnostní listové filmy př. č. 1529–1557, 1569–2238, 22257–22262). Jejich stav se podle předběžných zjištění jeví jako nevyhovující. Zhotovení nových negativů plánované od roku 2008 nebylo zatím splněno.

Počty a kvalita studijních kopií: Studijní repro digitální k dispozici na www.monasterium.cz. od 20. 2. 2007.

č. 106, Listiny Archivu Českého velkopřevorství maltského řádu, AKP od 11.5.1992 (462 listin, inv. č. 952–1007, 1886–1957, 1971–2024, 2170–2216, 2218–2324, 2327–2331, 2335, 2337–2352, 2400–2503) – č. NAD 198 (Maltézští rytíři – české velkopřevorství, Praha)

Datum kontroly: 5.12.2018

Fyzický stav archiválií: Stav dobrý, nezměněn, u nového vosku výskyt voskových výkvětů, navrhovaná opatření zatím žádná.

Konzervační zásahy: Žádné.

Fyzické podmínky uložení: Uloženo v klimatizovaném depozitáři s teplotou 15 ± 2 °C a rel. vlhkostí 55 ± 5 %

Počty a kvalita bezpečnostních kopií: Bezpečnostní listové filmy př. č. 9220–9773, 9776–9901, 9907–10634, 21310–21498, 21808–22113, 23131–23133. Uloženo na Chodovci.

Počty a kvalita studijních kopií: Studijní repro digitální k dispozici na www.monasterium.cz. od 20. 2. 2007.

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2018

č. 107, Listiny Archivu české provincie augustiniánského řádu do r. 1526; rukopis i. č. 68 zv. Codex Thomaeus z téhož archivu, AKP od 11.5.1992 (129 listin, inv. č. 1–129; 1 rukopis) – č. NAD 34 (Augustiniáni obutí – provincialát a konvent, Praha)

Datum kontroly:	5.12.2018
Fyzický stav archiválií:	Codex – stav dobrý, nezměněn, pouze prasklá drážka ve hřbetu, jejíž oprava zatím není nutná. Listiny – stav dobrý, nezměněn, u nového vosku výskyt voskových výkvětů, navrhovaná opatření zatím žádná.
Konzervační zásahy:	Žádné.
Fyzické podmínky uložení:	Uloženo v klimatizovaném depozitáři s teplotou 15 ± 2 °C a rel. vlhkostí 55 ± 5 %
Počty a kvalita bezpečnostních kopií:	Codex Thomaeus: v r. 2000 zhotoven bezpečnostní mikrofilm př. č. 1, 2, kvalita vyhovuje. Bezpečnostní listové filmy př. č. 5875–6381, kvalita vyhovuje. Uloženo na Chodovci.
Počty a kvalita studijních kopií:	Codex Thomaeus: v roce 2000 zhotoven studijní mikrofilm (2 svitky, př. č. 1, 2), kvalita vyhovuje, pro badatele k dispozici také edice: Kadlec, J., Das Augustinerkloster Sankt Thomas in Prag, Von Gründungsjahr 1285 bis zu den Hussitenkriegen mit Edition seines Urkundenbuches, Würzburg, Augustinus-Verlag 1985. Studijní repro digitální k dispozici na www.monasterium.cz . od 20. 2. 2007.

č. 108, Listiny fondu Premonstráti Strahov do r. 1526, AKP od 11.5.1992 (224 listin, inv. č. 1–224) – č. NAD 196 (Premonstráti – klášter Strahov, Praha)

Datum kontroly:	5.12.2018
Fyzický stav archiválií:	Stav dobrý, nezměněn, navrhovaná opatření žádná.
Konzervační zásahy:	Žádné.

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2018

Fyzické podmínky uložení:	Uloženo v klimatizovaném depozitáři s teplotou 15 ± 2 °C a rel. vlhkostí 55 ± 5 %
Počty a kvalita bezpečnostních kopií:	Bezpečnostní listové filmy př. č. 6390–7350, 7548–7567, 25200–25210.
Počty a kvalita studijních kopií:	Studijní repro digitální k dispozici na www.monasterium.cz . od 20. 2. 2007.

č. 146, Soubor nejstarších archiválií k dějinám ČVUT z let 1705–1744, AKP od 12.12.2006 (inv. č. 1996, karton 1411, sign. L 42/2) – č. NAD 175 (Stará manipulace, Praha)

Datum kontroly:	5.12.2018
Fyzický stav archiválií:	Stav dobrý, nezměněn, AKP označit symbolem pro KP.
Konzervační zásahy:	Žádné.
Fyzické podmínky uložení:	Uloženo v klimatizovaném depozitáři s teplotou 15 ± 2 °C a rel. vlhkostí 55 ± 5 %
Počty a kvalita bezpečnostních kopií:	Bezpečnostní mikrofilm př. č. 5381 (2006), kvalita vyhovuje. Uloženo na Chodovci.
Počty a kvalita studijních kopií:	Studijní mikrofilm př. č. 5381 (2006), kvalita vyhovuje. Uloženo v badatelně 1. oddělení NA

č. 172, Soubor plánů a vedut židovského osídlení v Čechách z roku 1727, AKP od 18.10.2018 (98 map, inv. č. 1077–1174, sign. F/IX/24-F/XI/30, A/XI/1-A/XII/16) – č. NAD 324 (Sbírka map a plánů Národního archivu)

Datum kontroly:	4.12.2018
Fyzický stav archiválií:	Fyzický stav map je podle průzkumu provedeného v roce 2011 uspokojivý (29 map je bez poškození, 41 map vykazuje drobná mechanická poškození, 15 map je znečištěno ve větší míře a 13 kusů map, které vykazovaly výrazné poškození, bylo v letech 2012–2014 restaurováno), přesto však bude nutné v roce 2019 některé mapy restaurovat. Soubor map není uložen pohromadě, nýbrž podle signatur celkem ve 14 zásuvkách mapových skříní. Jednotlivé zásuvky a obaly, ve kterých jsou mapy

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2018

	uloženy, je třeba označit symbolem pro KP.
Konzervační zásahy:	Na základě výběru správce AKP a posouzení konzervátorů provést v roce 2019 restaurování některých nejvíce poškozených map.
Fyzické podmínky uložení:	Uloženo v klimatizovaném depozitáři s teplotou 15 ± 2 °C a rel. vlhkostí 55 ± 5 %
Počty a kvalita bezpečnostních kopií:	Nejsou zhotoveny.
Počty a kvalita studijních kopií:	197 ks (TIFF 300dpi, JPEG 300dpi), uloženo: <u>\\FSCH003\digitalizace\2018\03-K_ulozeni\NAD0324</u>

V Praze dne 23.1.2019

Přílohy:

1. Protokol o hloubkové kontrole listin fondu Archiv České koruny ze dne 4.1.2019

PROTOKOL O HLOUBKOVÉ KONTROLE LISTIN FONDU ARCHIV ČESKÉ KORUNY

Č. j. NA 89-1/01-2019

Stav fondu k 5. 12. 2018

Ve dnech 28. 11. 2018–5. 12. 2018 provedli Iva Čadková, Mgr. Libuše Holakovská a PhDr. Denko Čumlivski hloubkovou kontrolu veškerých listin fondu AČK. Kontrola proběhla podle směrnic statutu AČK. V jejich rámci byla prověřena fyzická přítomnost a stav listin v novém i původním trezoru, v depozitáři na V. podlaží a v laboratoři konzervační dílny.

Stav fondu je následující:

- 1) V novém trezoru je uloženo celkem 2578 ks listin. Všechny listiny jsou konzervované, zčásti i restaurované a jsou uloženy v melinexu včetně transumptů, vidimátů a opisů inv. č. 2605, 2610, 2611, 2736, 2737. Atypické formáty listin jsou uloženy v krabicích.
- 2) V původním (tzv. starém) trezoru jsou uloženy 3 listiny (inv. č. 1031, 1032, 2453 mapová příloha k listině)
- 3) Na V. podlaží jsou uloženy transumpty, vidimáty a opisy inv. č. 2526–2799 (kromě inv. č. viz bod 1).
- 4) V konzervační dílně 1. oddělení se v současné době nachází jediná listina inv. č. 2328.
- 5) Ve fotodílně 1. oddělení, ani mimo budovu 1. oddělení není žádná listina.

Klimatický a hygienický režim obou trezorů se pohybuje ve stanovených parametrech. Hloubkovou kontrolou nebyly zjištěny žádné závady v evidenci ani ve způsobu uložení listin.

V rámci mezinárodního projektu CO:OP byly digitalizovány pečete listin inv. č. 1836–2325 (vyhotoveno 906 snímků).

V Praze dne 4. 1. 2019

Mgr. Jitka Křečková, vedoucí 1. oddělení NA

PhDr. Denko Čumlivski, odborný správce fondu AČK

Iva Čadková, technický správce fondu AČK

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2018

Tabulka č. IV – Počet zhotovených bezpečnostních (matričních, studijních) reprodukcí a počet zhotovených digitálních reprodukcí archiválií za rok 2018

Celkem za rok 2018	Počet digitálních kopií	Datový objem (GB)
Interní digitalizace	1 203 365	7 247,638
Externí digitalizace	1 081	2 015
Souhrn	1 204 446	9 262,638

BEZPEČNOSTNÍ SNÍMKOVÁNÍ – ANALOGOVÁ FOTOGRAFIE			
Název archivního souboru (NAD)	Počet políček bezpečnostního mikrofilmu	Počet kusů bezpečnostních negativů (po konzervaci)	Počet políček/negativů matričních a studijních kopií
ŘM (NAD 198)	---	446	---
Celkem	---	446	---

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2018

DIGITALIZACE ARCHIVÁLIÍ		
Název archivního souboru (NAD)	Počet digitálních kopií	Datový objem (GB)
SMP (NAD 324)	197	17,1
RAM-AC (NAD 611/4)	23 549	31,7
SO 1930 (NAD 752/2)	79 890	634,8
Orbis (NAD 807/1)	23	0,1
MŽI (NAD 813)	42 405	7,23
UM-foto (NAD 922/1)	1 311	0,525
MZ II (NAD 1085/61)	3	0,01
OVS (NAD 1077)	19 374	53,9
KSČ-ÚV-K 1945–1989 (NAD 1261/1/9)	1 755	4,07
KSČ-ÚV-K 1945–1989 (NAD 1261/0/11)	243 119	903,59
Sb. alba (NAD 1313)	18 177	24,59
II. sv. válka (NAD 1323)	3 630	7,62
Sb. KG (NAD 1327)	1 457	0,566
Henlein (NAD 1328)	181	0,16
Čs. dobrovolníci ve Španělsku (NAD 1333)	892	0,89
AHR (NAD 1419)	3 706	5,52
PŘ-EO (NAD 1420/5)	706 298	1 853,3
Kriegel-foto (NAD 1432/1)	1 445	0,676
StS (NAD 1488)	39 252	925,31
LN (NAD 1601)	15 352	26,8
Celkem	1 202 016	4 498,457

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2018

DIGITALIZACE KINEMATOGRAFICKÝCH ARCHIVÁLIÍ				
Název archivního souboru (NAD)		Počet a druh analogových předloh digitalizovaných v roce 2018	Počet digitálních kopií (stop)	Datový objem (GB)
FÚTI-OaZZ (NAD 320/1)		321 ks VHS	321	2 338,929
KSČ-ÚV-OaZZ (NAD 1261/4) – externě		179 fpa	140	1 887
ČNSS-OaZZ (NAD 1302/1)		1 ks VHS	1	0,54
MŽP ČR (NAD 1658/1)		3 ks VHS	3	12,998
Celkem	interní digitalizace	325 ks VHS	325	2 352,467
	externí digitalizace	179 fpa	140	1 887
	souhrn	325 ks VHS, 179 fpa	465	4 239,467

Dále bylo pořízeno cca 150TB přepisu filmových archiválií z procesu se Slánským v kvalitě 4K, které zatím nejsou do celkového datového objemu započítány (v tabulce uváděny jen náhledové digitální reprodukce).

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2018

DIGITALIZACE ZVUKOVÝCH ARCHIVÁLIÍ					
Název archivního souboru (NAD)	Počet zvukových archiválií v rámci AS	Zdigitalizováno před rokem 2018	Počet a druh analogových předloh digitalizovaných v roce 2018	Počet digitálních stop (mp3/wav)	Datový objem (GB)
DSK-OaZZ (NAD 366/1)	215	10	32 aka	116	33,6
UPV ČSSR/ČSFR-ZZ (NAD 865/1)	569	80	5 aka	16	6,32
STIM-OaZZ (NAD 1120/1)	2	0	2 mg	6	9,41
KSČ-ÚV-OaZZ (NAD 1261/4)	545	2	1 mg	2	0,074
KSČ-ÚV-OaZZ (NAD 1261/4) externě	545		484 mg	941	128
Sb. ZN (NAD1337)	1 979	228	92 mg	336	183
Šimsovi-OaZZ (NAD 1351/1)	2	0	1 aka/1 kdi	6	3,03
Kriegel-foto (NAD 1432/1)	6	0	2 mg/4 aka	24	10,6
Lang-OaZZ (NAD 1948/1)	37	0	24 mg/11 aka/2 kdi	285	58,2
Anna Olga Markovicz (2089/1)	12	8	4 mg	60	16,8
Městský úřad Domažlice	?	0	33 aka/20 (mini) kdi	166	74,2
Ferdinand Peroutka (bez NAD)	1	0	1 aka	7	1,48
Celkem	interní digitalizace	---	---	87 aka, 125 mg, 3 kdi, 20 (mini) kdi	1 024
	externí digitalizace	---	---	484 mg	941
	souhrn	---	---	87 aka, 609 mg, 3 kdi, 20 (mini) kdi	1 965
					524,714

VI. PUBLIKAČNÍ ČINNOST NÁRODNÍHO ARCHIVU A JEHO PRACOVNÍKŮ ZA ROK 2018

Sestavila: Kateřina Paulusová

Články

1.

AMBROŽ, Robin, Jiří DROZDA a Šárka STEINOVÁ. Mapy obor - specializované lesnické mapy a jejich proměny v čase.

Kartografické listy. 2017, roč. 25, č. 2, s. 65–74. ISSN 1336–5274.

2.

BARTL, Benjamin, Martin ZAPLETAL a Jiří TREJBAL. Efflorescence on the surface of beeswax objects.

In: *International Congress on Wax Modelling*. Madrid, 2017, s. 30–31.

3.

BAUDISCH, Pavel. Karl H. Frank 1939–1946: obrazový životopis kata českého národa.

Historická fotografie. 2018, s. 102–103. ISSN 1213–399X.

Rec. na: UHLÍŘ, Jan Boris. Karl H. Frank 1939–1946. Praha: Ottovo nakladatelství, 2017. 480 s. ISBN 978-80-7451-556-9.

4.

DRÁBKOVÁ, Klára, Jan KREJČÍ, Markéta ŠKRDLANTOVÁ a Bronislava BACÍLKOVÁ. Vliv dezinfekčních prostředků na přírodní textilní vlákna.

Textil v muzeu. 2017, č. 13, s. 3–8. ISSN 1804-1752.

5.

DRAŠAROVÁ, Eva. Národní archiv v roce 2017.

Paginae historiae. 2018, roč. 26, č. 1, s. 311–356. ISSN 1211-9768.

6.

DROZDA, Jiří, Filip PAULUS a Šárka STEINOVÁ. (Ne)zapomenuté mapy.

Kartografické listy. 2017, roč. 25, č. 1, s. 3–11. ISSN 1336-5274.

7.

DUFEK, Pavel, Zdenko MARŠÁLEK a Michal NOVOTNÝ. Podnikání v širokém záběru: podniky rodiny Beniesů a Mercy v Čechách v letech 1890 až 1950.

In: HLAVAČKA, Milan a Pavel BEK. *Rodinné podnikání v moderní době*. Praha: Historický ústav, 2018, s. 249-273, 428-429, 548-561. ISBN 978-80-7286-318-1.

8.

DUFEK, Pavel. Václav Krejčík – Slaňák rozkazem, volbou a nařízením.

In: *Všude žijí lidé*. Slaný: Wotrubia, 2018, s. 221–232. ISBN 978-80-906274-3-7.

9.

DUFEK, Pavel. Zpráva o odborném semináři Obchodování v srdci Evropy.

Paginae historiae. 2018, roč. 26, č. 1, s. 359–360. ISSN 1211-9768.

10.

FLIMELOVÁ, Alena a Roman ŠTÉR. Neohroženě za svobodné Československo.

II. světová. 2018, č. 11, s. 12–14.

11.

GREGOROVÍČOVÁ, Eva. Das Archiv des Erzherzogs Ludwig Salvator im Prager Nationalarchiv. Unter Mitwirkung von Jan Kahuda.

In: BRUCKMANN, Viktor J. (ed.). *Ludwig Salvator (1847-1915)*. Wien: Verlag der Österreichischen Akademie der Wissenschaften, 2018, s. 108-124. ISBN 978-3-7001-7993-1.

12.

GREGOROVÍČOVÁ, Eva. Archivní, ikonografické a knihovní prameny k životu a dílu arcivévody Ludvíka Salvátora Toskánského v paměťových a kulturních institucích v Čechách.

In: *Ludvík Salvátor Toskánský, vědec a cestovatel, v roce 170. výročí narození*. Praha: Národní archiv, 2018, s. 19–25. ISBN 978-80-7469-085-3.

13.

GREGOROVÍČOVÁ, Eva. The fatal error of Champollion: "For me, the way to Memphis and Thebes leads trough Turin".

Anthropologie. 2018, roč. 56, č. 3/2, s. 195–210. ISSN 0323-1119.

14.

GREGOROVÍČOVÁ, Eva. Ludvík Salvátor Toskánský v roce 170. výročí narození: otázky, problémy a perspektivy výzkumu.

In: *Ludvík Salvátor Toskánský, vědec a cestovatel, v roce 170. výročí narození*. Praha: Národní archiv, 2018, s. 11–16. ISBN 978-80-7469-085-3.

15.

GREGOROVICHOVÁ, Eva. Přehled biografických dat ze života Ludvíka Salvátora.

In: *Ludvík Salvátor Toskánský, vědec a cestovatel, v roce 170. výročí narození*. Praha: Národní archiv, 2018, s. 343–352. ISBN 978-80-7469-085-3.

16.

GREGOROVICHOVÁ, Eva. Soupis díla arcivévody Ludvíka Salvátora.

In: *Ludvík Salvátor Toskánský, vědec a cestovatel, v roce 170. výročí narození*. Praha: Národní archiv, 2018, s. 353–354. ISBN 978-80-7469-085-3.

17.

HNULÍKOVÁ, Blanka. Fotografické a filmové materiály ve fondech dobrovolných organizací v Národním archivu.

Paginae historiae. 2018, roč. 26, č. 2, s. 363–371. ISSN 1211-9768.

18.

HOLANOVÁ, Lucia. Medzinárodná konferencia Čtvrtstoletí spolu: Československo a Podkarpatská Rus v Národnom archíve v Prahe.

Archivní časopis. 2018, roč. 68, č. 3, s. 320. ISSN 0004-0398.

19.

HOLANOVÁ, Lucia. Zdenko Maršálek – Emil Voráček a kol.: Interbrigadisté, Československo a španělská občanská válka.

Paginae historiae. 2018, roč. 26, č. 1, s. 409–410. ISSN 1211-9768.

Rec. na: MARŠÁLEK, Zdenko, Emil VORÁČEK a kol. Interbrigadisté, Československo a španělská občanská válka. Praha: Historický ústav AV ČR, 2017. 330 s. ISBN 978-80-7285-206-2.

20.

HUBENÝ, David. Likvidace parlamentarismu v éře druhé republiky a zákaz Komunistické strany Československa.

In: *Salus patriae, suprema lex*. Praha: Vladimír Vyskočil – KORŠACH, 2018, s. 163–174. ISBN 978-80-86296-57-9.

21.

HUBENÝ, David. Mezinárodní konference Čtvrtstoletí spolu: Československo a Podkarpatská Rus.

Paginae historiae. 2018, roč. 26, č. 1, s. 361–362. ISSN 1211-9768.

22.

HUBENÝ, David. Možnosti a problémy při využití emigrantů při budování československé správy na Podkarpatské Rusi.

In: *Kak zaroždalas' Russkaja Praga*. Moskva: Rossijskij gosudarstvennyj gumanitarnyj universitet, 2017, s. 78–92. ISBN 978-5-7281-1925-8.

23.

HUBENÝ, David. Prezentace československé správy Podkarpatské Rusi před britskými návštěvníky ve druhé polovině třicátých let 20. století.

In: *Arkasivs'ki čytannja*. Mikolajiv: MNU imeni V.O. Suchomlyns'koho, 2018, s. 54–55.

24.

HUBENÝ, David. Příslušníci Cyklistického praporu 1 před československými meziválečnými vojenskými soudy.

In: *Všude žijí lidé*. Slaný: Wotrubia, 2018, s. 107–148. ISBN 978-80-906274-3-7.

25.

CHALOUPKOVÁ, Mária. Svaz protifašistických bojovníků.

Paginae historiae. 2018, roč. 26, č. 2, s. 61–82. ISSN 1211-9768.

26.

KAHUDA, Jan. Český ministr krajan v předlitavské vládě.

Paginae historiae. 2018, roč. 26, č. 1, s. 384–386. ISSN 1211-9768.

Rec. na: KLEČACKÝ, Martin. Český ministr ve Vídni. 1. vyd. Praha: Academia, 2017. 303 s. ISBN 978-80-200-2793-1.

27.

KAHUDA, Jan. Deníky Josefa Kalouska II.

Paginae historiae. 2018, roč. 26, č. 1, s. 390–391. ISSN 1211-9768.

Rec. na: KLEČACKÝ, Martin, Pavel FABINI a Luboš VELEK (eds.). Deníky Josefa Kalouska. II. 1. vyd. Praha: Masarykův ústav a Archiv AV ČR, 2016. 332 s. ISBN 978-80-7422-608-3.

28.

KAHUDA, Jan. Edice korespondence Antonína Rezka s Václavem Škardou a Karlem Kramářem.

Paginae historiae. 2018, roč. 26, č. 1, s. 387–389. ISSN 1211-9768.

Rec. na: Český "konzul" ve Vídni. II., Politická korespondence c.k. ministra krajana Antonína Rezka s mladočeskými politiky Václavem Škardou a Karlem Kramářem. 1. vyd. Praha: Masarykův ústav a Archiv AV ČR, 2017. 327 s. ISBN 978-80-7422-492-8.

29.

KAHUDA, Jan. Franz Steinsky, první profesor pomocných věd historických na pražské univerzitě.

In: BLÁHOVÁ, Marie, Mlada HOLÁ a Klára WOITSCHOVÁ (eds.). *Pomocné vědy historické v současné historiografii a archivnictví*. V Praze: Univerzita Karlova, 2018, s. 182–197. ISBN 978-80-246-3799-0.

30.

KAHUDA, Jan. Karel Kazbunda jako životopisec operního pěvce Aloise Andera.

In: TOMEŠ, Josef (ed.). *Historie jako vášeň i poslání*. Praha: Masarykův ústav a Archiv AV ČR, 2018, s. 186–194. ISBN 978-80-87782-92-7.

31.

KAHUDA, Jan. Katastr osobních a rodinných archivů k dějinám habsburské monarchie.

Genealogické a heraldické listy. 2018, roč. 38, č. 2, s. 54. ISSN 1212-9631.

32.

KAHUDA, Jan. Konference Ludvík Salvátor Toskánský na brandýském zámku.

ČAS v roce 2017, s. 204–206.

33.

KAHUDA, Jan. Mezinárodní konference Václav Chaloupecký a otazníky české a slovenské historiografie.

ČAS v roce 2017, s. 196–198.

34.

KAHUDA, Jan. Místodržitelství archiv v Praze na přelomu 19. a 20. století ve světle dopisů Karla Köpla Oswaldu Redlichovi.

Sborník archivních prací, 2018, roč. 68, č. 1, s. 233–266. ISSN 0036-5246.

35.

KAHUDA, Jan. Sborník prací historika a archiváře Václava Černého.

Genealogické a heraldické listy. 2018, roč. 38, č. 1, s. 56–57. ISSN 1212-9631.

36.

KAHUDA, Jan. T.G. Masaryk a jeho c.k. protivníci.

Paginae historiae. 2018, roč. 26, č. 1, s. 394–395. ISSN 1211-9768.

Rec. na: KUBŮ, Eduard a Jiří ŠOUŠA. T.G. Masaryk a jeho c.k. protivníci. 1. vyd. V Praze: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2015. 364 s. ISBN 978-80-246-3082-3.

37.

KAHUDA, Jan. Vydávání děl Ludvíka Salvátora.

In: *Ludvík Salvátor Toskánský, vědec a cestovatel, v roce 170. výročí narození*. Praha: Národní archiv, 2018, s. 288–292. ISBN 978-80-7469-085-3.

38.

KAHUDA, Jan. Zemřela prom. hist. Ludmila Špětová.

ČAS v roce 2017, s. 359–361.

39.

KAHUDA, Jan. Zemřela prom. hist. Ruth Ballnerová.

ČAS v roce 2017, s. 366–367.

40.

KLEČACKÝ, Martin. Cooperation at the highest level: czech minister and deputy in Vienna through the case of Antonín Rezek and Josef Bromovský.

In: *Kooperatives Imperium*. Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht, [2018], s. 159–168. ISBN 978-3-525-37069-8.

41.

KLEČACKÝ, Martin. Převzetí moci: státní správa v počátcích Československé republiky 1918-1920 na příkladu Čech.

Český časopis historický. 2018, roč. 116, č. 3, s. 693–732. ISSN 0862-6111.

42.

KLEČACKÝ, Martin. Veřejná správa.

In: *Republika československá*. 1. vyd. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2018, s. 271–292. ISBN 978-80-7422-643-4.

43.

KLOČKOVÁ, Lenka. Československý červený kříž.

Paginae historiae. 2018, roč. 26, č. 2, s. 83–117. ISSN 1211-9768.

44.

KOBLASA, Pavel. A pannonhalmi konvent hiteleshelyi muködésének oklevéltára I.-III. Győr 2007-2010.

Archivní časopis. 2018, roč. 68, č. 2, s. 211–212. ISSN 0004-0398.

Rec. na: DRESKA, Gábor. A pannonhalmi konvent hiteleshelyi muködésének oklevéltára. Győr: Győri Egyházmegyei Levéltár, 2007–2010. 3 sv.

45.

KOBLASA, Pavel. Brandýské panství v období arcivévody Ludvíka Salvátora.

In: *Ludvík Salvátor Toskánský, vědec a cestovatel, v roce 170. výročí narození*. Praha: Národní archiv, 2018, s. 243–246. ISBN 978-80-7469-085-3.

46.

KOBLASA, Pavel. Dědické a majetkové záležitosti hrabat Radeckých z Radče.

Středočeský sborník historický. 2017, roč. 43, s. 145–150. ISSN 0585-4172.

47.

KOBLASA, Pavel. Lesní správa na hořovickém panství za éry hesenského kurfiřta Fridricha Viléma I.

In: *Brdy*. V Praze: Státní oblastní archiv, 2018, s. 117–126. ISBN 978-80-88148-29-6.

48.

KOBLASA, Pavel. Schwarzenberské fideikomisní majetky a jejich správa.

Obnovená tradice. 2018, roč. 29, č. 58, s. 1–6.

49.

KOBLASA, Pavel. Schwarzenberské myslivny a hájovny na panstvích Třeboň a Hluboká.

In: *Schwarzenberská krajina Hlubocka a Třeboňska*. České Budějovice: Národní památkový ústav, 2017, s. 120–131. ISBN 978-80-85033-79-3.

50.

KOBLASA, Pavel. Vypořádání poddanských závazků na krumlovském panství.

Obnovená tradice. 2018, roč. 29, č. 58, s. 47–48.

51.

KOBLASA, Pavel. Žirovnice a hraběcí rodina Sternbergů.

Obnovená tradice. 2018, roč. 29, č. 57, s. 42–49.

52.

KRLÍN, Jan. Jaroslava Mendelová: Libri civitati VI. Knihy mešťanských práv na Novém městě pražském.

Zlatá stezka. 2018, roč. 25, s. 366–369.

Rec. na: MENDELOVÁ, Jaroslava. Knihy mešťanských práv na Novém Městě pražském 1582–1657. Vyd. 1. Praha: Scriptorium, 2012. 836 s. ISBN 978-80-87271-60-5.

53.

KRLÍN, Jan. O rodu Pavlásků na Vltavotýnsku.

Genealogické a heraldické listy. 2018, roč. 38, č. 1, s. 60–61. ISSN 1212-9631.

54.

KRLÍN, Jan. Příspěvek k udělení uměleckého stipendia rakouského ministerstva kultu a vyučování Františku Heritesovi a k činnosti nadace Václava Floriana Heritese z Vodňan a Františka Harmacha z Volyně ve fondu české místodržitelství (1884–1900) Národního archivu v Praze.

Zlatá stezka. 2018, roč. 25, s. 361–363.

55.

KRLÍN, Jan. Státní úředníci v přelomovém období 1918–1929 na českém jihu a jihozápadě v materiálech prezidia českého místodržitelství v Českém Krumlově, Vodňanech, Netolicích, Prachaticích, Volarech a Vimperku.

Zlatá stezka. 2018, roč. 25, s. 249–277.

56.

KRLÍN, Jan. Život a dílo Vinzenzia Giobertiho ve světle boje evropských národů za nezávislost.

In: *Historie jako vášeň i poslání*. Praha: Masarykův ústav a Archiv AV ČR, 2018, s. 209–220. ISBN 978-80-87782-92-7.

57.

KŘEČKOVÁ, Jitka a Kateřina ZENKLOVÁ. Slavnostní prezentace edice korespondence papežského nuncia Cesare Speciana.

ČAS v roce 2017, s. 253–254.

58.

KŘEŠŤAN, Jiří. Druhý československý prezident v síti mezinárodních vztahů.

Paginae historiae. 2018, roč. 26, č. 1, s. 402–408. ISSN 1211-9768.

Rec. na: MARÈS, Antoine. Edvard Beneš od slávy k propasti. Vyd. 1. Praha: Argo, 2016. 372 s. ISBN 978-80-257-1895-7.

59.

KŘEŠŤAN, Jiří. Emil Voráček - Timur Kašapov a kol.: Česko-ruské obchodně-ekonomické vztahy / Rossijsko-češskije tovgovo-ekonomičeskije otnošenija. Praha, PR-Aspekt International 2014, 592 s. ISBN 978-80-904339-4.

Soudobé dějiny. 2017, roč. 24, č. 1–2, s. 259–260. ISSN 1210-7050.

Rec. na: BARANOVA, Aleksandra. Česko-ruské obchodně-ekonomické vztahy. Praha: PR-Aspekt International, 2014. 592 s. ISBN 978-80-904339-8-4.

60.

KŘEŠŤAN, Jiří. František Červinka: Studie. Eseje. Polemiky. K vydání připravili Eva Červinková a Martin Kučera. Praha – Vysoké Mýto, Sumbalon 2017, 376 s. ISBN 978-80-906617-2-1.

Soudobé dějiny. 2018, roč. 25, č. 1–2, s. 285–286. ISSN 1210-7050.

Rec. na: ČERVINKA, František. Studie, eseje, polemiky. Praha: Sumbalon, 2017. 371 s. ISBN 978-80-906617-2-1.

61.

KŘEŠŤAN, Jiří. František Kutnar - Hana Kábová (ed.): Děkuji životu. Vzpomínky a zápisy českého historika. Praha, Nakladatelství Lidové noviny – Masarykův ústav - Archiv AV ČR 2017, 223 s.

Archivní časopis. 2018, roč. 68, č. 4, s. 437–439. ISSN 0004-0398.

Rec. na: KUTNAR, František a Hana KÁBOVÁ (eds.). Děkuji životu. Vyd. 1. Praha: Masarykův ústav a Archiv AV ČR, 2017. 223 s. ISBN 978-80-7422-432-4.

62.

KŘEŠŤAN, Jiří. Interview. Moderuje Libor Dvořák

In: *Témata podle Libora Dvořáka, stanice Plus*. Český rozhlas, 12. listopadu 2018, 10:17.

63.

KŘEŠŤAN, Jiří. Ivan Guba – Michal Macháček – Marek Syrný (eds.): Ve službách československého porozumění-porozumenia. Pocta Vojtovi Čelkovi.

Soudobé dějiny. 2017, roč. 24, č. 3, s. 451–452. ISSN 1210-7050.

Rec. na: Ve službách česko-slovenského porozumění-porozumenia. Praha: Československé dokumentační středisko, 2016. 343 s. ISBN 978-80-906181-0-7.

64.

KŘEŠŤAN, Jiří. Ján Lukačka: Matúš Čák Trenčiansky. Bratislava, Veda 2016, 144 s., ISBN 978-80-224-1532-3.

Časopis Matice moravské. 2018, roč. 137, č. 1, s. 206–207. ISSN 0323-052X.

Rec. na: LUKAČKA, Ján. Matúš Čák Trenčiansky. Vyd. 1. Bratislava: VEDA, 2016. 143 s. ISBN 978-80-224-1532-3.

65.

KŘEŠŤAN, Jiří. Milena Secká: Jen Náprstkova, prosím... Neobyčejný život v dobových pramenech.

Časopis Matice moravské. 2018, roč. 137, č. 1, s. 233–234. ISSN 0323-052X.

Rec. na: SECKÁ, Milena. Jen Náprstkova, prosím... 1. vyd. Praha: Národní muzeum, 2016. 307 s. ISBN 978-80-7036-488-8.

66.

KŘEŠŤAN, Jiří. "Mrtvým pomáhám k druhému životu ...": editor Martin Kučera.

In: *Historie jako vášeň i poslání*. Praha: Masarykův ústav a Archiv AV ČR, 2018, s. 17–24. ISBN 978-80-87782-92-7.

67.

KŘEŠŤAN, Jiří a Jan KAHUDA. Národní fronta (1945–1990).

Paginae historiae. 2018, roč. 26, č. 1, s. 7–57. ISSN 1211-9768.

68.

KŘEŠŤAN, Jiří. Ondřej Daniel a kol.: Kultura svépomocí. Ekonomické a politické rozměry v českém subkulturním prostředí pozdního státního socialismu a postsocialismu. Praha, Filozofická fakulta Univerzity Karlovy 2016, 170 s. ISBN 978-80-7308-706-7.

Soudobé dějiny. 2017, roč. 24, č. 3, s. 448–450. ISSN 1210-7050.

Rec. na: DANIEL, Ondřej. Kultura svépomocí. Vyd. 1. Praha: Filozofická fakulta Univerzity Karlovy, 2016. 169 s. ISBN 978-80-7308-706-7.

69.

KŘEŠŤAN, Jiří. Ota Hromádka – Jaroslav Bouček (ed.): Jak se kalila voda. Výbor z kriminálních příběhů a úvah. Druhé, rozšířené a přepracované vydání. Praha, Epoque 2017, 373 s. a 16 s. obr. příl. ISBN 978-80-7557-092-5.

Archivní časopis. 2018, roč. 68, č. 4, s. 435–437. ISSN 0004-0398.

Rec. na: HROMÁDKO, Ota a BOUČEK, Jaroslav (eds.). Jak se kalila voda. 2., rozš. a přeprac. vyd. Praha: Epoque, 2017. 373 s. ISBN 978-80-7557-092-5.

70.

KŘEŠŤAN, Jiří. Pavel Horák – Vilém Prečan (eds.): Únor 1948 očima poražených. Záznam diskusí exilových politiků z let 1949–1950. Praha, Nakladatelství Lidové noviny – Masarykův ústav a Archiv AV ČR 2018, 347 s.

Archivní časopis. 2018, roč. 68, č. 4, s. 439–441. ISSN 0004-0398.

Rec. na: HORÁK, Pavel a Vilém PREČAN. Únor 1948 očima poražených. Vyd. 1. Praha: Masarykův ústav a Archiv AV ČR, 2018. 347 s. ISBN 978-80-7422-623-6.

71.

KŘEŠŤAN, Jiří. Pavel Mücke: Šťastnou cestu...?! Proměny politik cestování a cestovního ruchu v Československu za časů studené války (1945-1989).

Časopis Matice moravské. 2018, roč. 137, č. 1, s. 237–239. ISSN 0323-052X.

Rec. na: MÜCKE, Pavel. Šťastnou cestu...?! Vyd. 1. Pelhřimov: Nová tiskárna Pelhřimov, 2017. 399 s. ISBN 978-80-7415-149-1.

72.

KŘEŠŤAN, Jiří. Peter Colotka: Vo víre času. Praha, D + Gallery 2015, 320 s. ISBN 978-80-902934-5-8. Peter Colotka: S oštiepkami do Povstania, Praha, D + Gallery 2017, 203 s. ISBN 978-80-902934-2-7.

Soudobé dějiny. 2017, roč. 24, č. 3, s. 447–448. ISSN 1210-7050.

Rec. na: COLOTKA, Peter. Vo víre času. 1. vyd. [Praha]: D + Gallery, 2015. 320 s. ISBN 978-80-902934-5-8.

Rec. na: COLOTKA, Peter. S oštiepkami do Povstania. 1. vyd. Praha: D + Gallery, 2017. 203 s. ISBN 978-80-902934-8-9.

73.

KŘEŠŤAN, Jiří. Petr Čornej: Historici, historiografie a dějepis. Studie, črty, eseje. Praha, Karolinum 2016, 484 s. ISBN 978-80-246-3276-6.

Soudobé dějiny. 2017, roč. 24, č. 1–2, s. 255–256. ISSN 1210-7050.

Rec. na: ČORNEJ, Petr. Historici, historiografie a dějepis. Vyd. 1. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2016. 484 s. ISBN 978-80-246-3276-6.

74.

KŘEŠŤAN, Jiří. Petr Zídek: Utajená láska prezidenta Masaryka. Oldra Sedlmayerová (1884–1954). Praha, Euromedia Group - Knižní klub 2017, 392 s. ISBN 978-80-242-5867-6.

Časopis Matice moravské. 2017, roč. 136, č. 2, s. 372–373. ISSN 0323-052X.

Rec. na: ZÍDEK, Petr. Utajená láska prezidenta Masaryka. Vyd. 1. Praha: Knižní klub, 2017. 391 s. ISBN 978-80-242-5867-6.

75.

KŘEŠŤAN, Jiří. Pozyskiwanie archiwów osobistych: doswiadczenia Archiwum Narodowego w Pradze.

In: *Muzea domowe*, Sv. 3. Wrocław: Polsko-Czeskie Towarzystwo Naukowe, 2017, s. 30–33. ISBN 978-83-928987-6-4.

76.

KŘEŠŤAN, Jiří. Vynikající monografie o národnostních sčítáních v českých zemích v letech 1880–1930.

Paginae historiae. 2018, roč. 26, č. 1, s. 396–399. ISSN 1211-9768.

Rec. na: KLADIWA, Pavel a kol. Národnostní statistika v českých zemích 1880–1930. Vyd. 1. [Ostrava]: Ostravská univerzita, 2016. 2 sv.

77.

KUPROVÁ, Renata. Jednotný svaz českých zemědělců.

Paginae historiae. 2018, roč. 26, č. 2, s. 118–134. ISSN 1211-9768.

78.

KUPROVÁ, Renata. Miloslav Moulis: Z mých vzpomínek.

Paginae historiae. 2018, roč. 26, č. 1, s. 365–366. ISSN 1211-9768.

Rec. na: MOULIS, Miloslav. Z mých vzpomínek. Praha: Národní archiv, 2016. 279 s. ISBN 978-80-7469-052-5.

79.

MAHEL, Richard. "Pilně snáším stavivo k příští budově, jako učitel mám k tomu příležitostí dost": k pedagogickému působení rajhradského benediktina Bedy Dudíka v Brně (1841–1954) v čase vzepětí českého národně emancipačního hnutí.

In: *Morava v době převratů a změn 1848–1918*. Kroměříž: Knihovna Kroměřížska, 2018, s. 91–105. ISBN 978-80-86759-10-4.

80.

MAHEL, Richard. Emancipace v rozpuku: Moravští Židé v perspektivě "dlouhého" 19. století.

Paginae historiae. 2018, roč. 26, č. 1, s. 373–383. ISSN 1211-9768.

Rec. na: MILLER, Michael L. Moravští Židé v době emancipace. Vyd. 1. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2015. 358 s. ISBN 978-80-7422-307-5.

81.

MACHKOVÁ, Zora. Socialistický svaz mládeže: vývoj a organizační struktura Socialistického svazu mládeže ve vztahu k archivnímu fondu ÚV SSM.

Paginae historiae. 2018, roč. 26, č. 2, s. 135–157. ISSN 1211-9768.

82.

MAŠKOVÁ, Ludmila, Jiří SMOLÍK a Michal ĎUROVIČ. Characterization of indoor air quality in different archives - possible implications for books and manuscripts.

Building and environment. 2018, s. 77–84. ISSN 0360-1323.

83.

MATTEUCCI, Marco. Ferdinando IV. Ultimo Granduca di Toscana. Elaborato da Eva Gregorovičová.

In: *Ludvík Salvátor Toskánský, vědec a cestovatel, v roce 170. výročí narození*. Praha: Národní archiv, 2018, s. 95–107. ISBN 978-80-7469-085-3.

84.

MATUŠÍKOVÁ, Lenka. Seminář k dějinám Židů v Čechách, Kadaň 19. a 20. října 2016.

Porta Bohemica. 2017, roč. 8, s. 260–262. ISSN 1213-6557.

85.

MEŠTÁNKOVÁ, Vlasta a Jan KAHUDA. Zemřela prom. hist. Irena Malá.

ČAS v roce 2017, s. 368–369.

86.

MÜLLEROVÁ, Dorota. Kapitoly ze života Čestmíra Císaře s přihlédnutím k období funkce tajemníka ÚV KSČ v letech 1963 a 1968.

Paginae historiae. 2018, roč. 26, č. 1, s. 204–221. ISSN 1211-9768.

87.

PAULUS, Filip. Eva Broklová: Antonín Švehla. Tvůrce politického systému.

Paginae historiae. 2018, roč. 26, č. 1, s. 400–401. ISSN 1211-9768.

Rec. na: BROKLOVÁ, Eva. Antonín Švehla. Vyd. 1. Praha: Academia, 2017. 527 s. ISBN 978-80-200-2711-5.

88.

PAULUS, Filip a Šárka STEINOVÁ. Kontakty Ludvíka Salvátora s profesory přírodních věd na c.k. Karlo-Ferdinandově univerzitě.

In: *Ludvík Salvátor Toskánský, vědec a cestovatel, v roce 170. výročí narození*. Praha: Národní archiv, 2018, s. 128–138. ISBN 978-80-7469-085-3.

89.

PAULUS, Filip a Šárka STEINOVÁ. Mezinárodní vědecká konference Ludvík Salvátor Toskánský (1847–1915): život a dílo vědce a cestovatele, zámek Brandýs nad Labem, 13.–15. října 2017.

Paginae historiae. 2018, roč. 26, č. 1, s. 357–358. ISSN 1211-9768.

90.

PAULUS, Filip. Svaz pro spolupráci s armádou: formování branné výchovy v letech 1951–1989.

Paginae historiae. 2018, roč. 26, č. 2, s. 158–188. ISSN 1211-9768.

91.

PAVLÍČEK, Václav. Rozhovor s Prof. JUDr. Václavem Pavlíčkem, CSc. Tazatelé: Lucie Rajlová, Jiří Křesťan.

Paginae historiae. 2018, roč. 26, č. 2, s. 375–395. ISSN 1211-9768.

92.

STEINOVÁ, Šárka. 100 let minulých: činnost okrašlovacích spolků

Zahrada – park – krajina. 2018, roč. 28, č. 4, s. 28–31. ISSN 1211-1678.

93.

STEINOVÁ, Šárka. Československý myslivecký svaz.

Paginae historiae. 2018, roč. 26, č. 2, s. 189–216. ISSN 1211-9768.

94.

STEINOVÁ, Šárka a Stanislava OTTOMANSKÁ. Leben und Werk von Josef Kumpán. *Die Gartenkunst*. 2018, č. 1, s. 89–105. ISSN 0935-0519.

95.

STEINOVÁ, Šárka. Po stopách českých prvorepublikových zahradních architektů na Slovensku.

Monument revue. 2017, roč. 6, č. 2, s. 60–68. ISSN 1338-807X.

96.

STEINOVÁ, Šárka a Stanislava OTTOMANSKÁ. Zahradní architektky první poloviny 20. století.

Zahrada – park – krajina. 2018, roč. 28, č. 3, s. 14–17. ISSN 1211-1678.

97.

STEINOVÁ, Šárka. Zahradní umění v letech 1918-1948.

Zahrada – park – krajina. 2018, roč. 28, č. 4, s. 44–50. ISSN 1211-1678.

98.

STODŮLKA, Zbyšek. E-Identität als Schlüssel zu den Dienstleistungen des digitalen Archivs.

Informationswissenschaft. 2018, Bd. 5, Nr. 1, s. 119-124. ISSN 2297-9069.

99.

ŠEPTÁK, Miroslav. Další zápis do historie?: v hlavní roli Sebastian Kurz.

Demokratický střed [online]. 2018, roč. 7, č. 2, s. 7–8 [cit. 2018-12-28]. ISSN 1805-6202.

Dostupné z: <http://www.demokratickystred.cz/dalsi-zapis-historie-v-hlavni-rol-sebastian-kurz/>

100.

ŠEPTÁK, Miroslav. Novinářská organizace v počáteční fázi reformního procesu (leden–březen 1968).

Moderní dějiny. 2018, roč. 26, č. 2, s. 237–252. ISSN 1210-6860.

101.

ŠEPTÁK, Miroslav. Od konce války po Státní smlouvu: nástin československo-rakouských politických vztahů v letech 1945–1955.

In: *Krize, válka a nový začátek*. Praha: Masarykův ústav a Archiv AV ČR, 2017, s. 213–230. ISBN 978-80-87782-80-4.

102.

ŠEPTÁK, Miroslav. Parlament a politická kultura v období přechodu Rakouska od demokracie k autoritativnímu režimu.

In: *Salus patriae, suprema lex*. Praha: Vladimír Vyskočil – KORŠACH, 2018, s. 145–161. ISBN 978-80-86296-57-9.

103.

ŠEPTÁK, Miroslav. Svaz československých novinářů.

Paginae historiae. 2018, roč. 26, č. 2, s. 217–239. ISSN 1211-9768.

104.

ŠEPTÁK, Miroslav. Vliv prvních poválečných voleb na vnitropolitickou situaci v Rakousku.

In: FRIEDL, Jiří, Blanka JEDLIČKOVÁ, Jana ŠKERLOVÁ a kol. *Parlamentní volby 1946 a Československo*. Praha: Historický ústav, 2017, s. 129–140. ISBN 978-80-7286-310-5.

105.

ŠLOUF, Jakub. Komunismus v Česku?: okolnosti Vítězného února a předání moci totalitní KSČ.

EuroZpravy.cz [online]. 25. 2. 2018 [cit. 2018-12-21].

Dostupné z: <https://eurozpravy.cz/ekonomika/ceska-republika/215676-komunismus-v-cesku-okolnosti-vitezneho-unora-a-predani-moci-totalitni-ksc/>

106.

ŠLOUF, Jakub. Lístky zmizely: a úspory s nimi.

Mladá fronta Dnes. 2018, roč. 10, č. 601, s. 7. ISSN 1210-1168.

107.

ŠLOUF, Jakub. Očista průmyslových závodů od kolaborantů a "asociálních živlů" v roce 1945: politická machinace, exces retribuční či inkubátor revoluční morálky?

Soudobé dějiny. 2017, roč. 136, č. 4, s. 538–581. ISSN 1210-7050.

108.

ŠLOUF, Jakub. Okradená strana: protesty členské základny KSČ proti měnové reformě v roce 1953.

Securitas imperii. 2018, roč. 32, č. 1, s. 250-285. ISSN 1804-1612.

109.

ŠLOUF, Jakub. Únor 1948 je nadčasovým mementem varujícím před manipulací veřejnosti. *Mladá fronta Dnes. Západočeské vydání*. 2018, roč. 10, č. 224, s. 18. ISSN 1210-1168.

110.

ŠLOUF, Jakub. Únor 1948 v Přešticích. *Přeštické noviny*. 2018, roč. 24, č. 2.

111.

ŠTÉR, Roman. Československý výbor obránců míru a Československý mírový výbor v letech 1949-1989. *Paginae historiae*. 2018, roč. 26, č. 2, s. 240–264. ISSN 1211-9768.

112.

TREPEŠ, Matěj. Normalizace (ještě) neskončila?: nad novou biografií Gustáva Husáka. *Paginae historiae*. 2018, roč. 26, č. 1, s. 416–424. ISSN 1211-9768.
Rec. na: MACHÁČEK, Michal. Gustáv Husák. Vyd. 1. V Praze: Vyšehrad, 2017. 631 s. ISBN 978-80-7429-388-7.

113.

TRNKA, Pavel. Dějiny a diplomatika kláštera Teplá ve středověku. *Bibliotheca Strahoviensis*. 2017, roč. 12, s. 7–185. ISSN 1213-6514.

114.

TRNKA, Pavel. Tištěné direktáře konventu Panny Marie pod řetězem: příspěvek k bohemikálním melitensiím 18. století. *Bibliotheca Antiqua* 2018, s. 35-47.

115.

VALTUS, Ondřej. Svazarm a jeho činnost v okrese Vyškov v 70. a 80. letech 20. století. *Paginae historiae*. 2018, roč. 26, č. 2, s. 344–360. ISSN 1211-9768.

116.

VÁŠKO, Pavel. Svaz výzkumných ústavů zemědělských v Československé republice: koordinační instituce zemědělského výzkumu a některé její osobnosti. *Paginae historiae*. 2018, roč. 26, č. 1, s. 175–203. ISSN 1211-9768.

117.

VOJÁČEK, Milan. František Ladislav Rieger v hledáčku státní policie: několik fragmentů.

In: *Historie jako vášeň i poslání*. Praha: Masarykův ústav a Archiv AV ČR, 2018, s. 43–49.

ISBN 978-80-87782-92-7.

118.

VOJÁČEK, Milan. Korespondence T.G. Masaryk - Josef Svatopluk Machar, svazek I.

Paginae historiae. 2018, roč. 26, č. 1, s. 392–393. ISSN 1211-9768.

Rec. na: Korespondence T.G. Masaryk - Josef Svatopluk Machar, Sv. I., (1893-1895). 1. vyd.

Praha: Masarykův ústav a Archiv AV ČR, 2017. 453 s. ISBN 978-80-87782-68-2.

119.

VOJÁČEK, Milan. Morava očima vnučky otce národa.

In: *Morava v době převratů a změn 1848–1918*. Kroměříž: Knihovna Kroměřížska, 2018, s. 27–35. ISBN 978-80-86759-10-4.

120.

VOJTÍŠKOVÁ, Lucie. Badatelské využívání indikačních skic pro genealogický výzkum.

In: *Stabilní katastr 1817–2017*. 1. vyd. Praha: Český úřad zeměměřický a katastrální, 2018, s. 51–57. ISBN 978-80-88197-05-08.

121.

VOJTÍŠKOVÁ, Lucie. Jan Lucemburský a rakouské země: diplomatické postupy a cíle českého krále.

Paginae historiae. 2018, roč. 26, č. 1, s. 9-35. ISSN 1211-9768.

122.

ZÍTEK, Adam. Pomníky chtěné a nechtěné: vyrovnávání se s minulostí v Polsku.

Paměť a dějiny. 2018, č. 1, s. 128–133. ISSN 1802-8241.

123.

ZÍTEK, Adam. Úřad předsednictva vlády – Generální sekretariát Hospodářské rady: nástin dějin původce a archivního fondu.

Paginae historiae. 2018, roč. 26, č. 1, s. 295–308. ISSN 1211-9768.

124.

ZÍTEK, Adam. Vybrané justiční a státobezpečnostní fondy uložené v polských archivech.

Paginae historiae. 2018, roč. 26, č. 1, s. 233–243. ISSN 1211-9768.

Monografie

1.

BENEŠOVÁ, Emilie. *Labyrintem dějin českých zemí*. Vyd. 1. Praha: Odbor archivní správy MV ČR, 2018. 198 s. ISBN 978-80-7469-081-5. Doprovodná publikace ke stejnojmenné výstavě.

2.

BOŠTÍK, Martin, Jiří KŘEŠŤAN a Hana KÁBOVÁ. *Já jsem Zdeněk Nejedlý: příběh tragédie jednoho moderního intelektuála*. Vyd. 1. Litomyšl: Městská galerie Litomyšl, 2018. ISBN 978-80-906435-1-2.

3.

Historická fotografie: sborník pro prezentaci historické fotografie. Praha: Národní archiv, 2018, roč. 17. ISSN 1213-399X.

4.

KOKOŠKOVÁ, Zdeňka. *1938 - Osmičky v dějinách českých zemí: doprovodná publikace k výstavě Labyrintem dějin českých zemí*. 2. uprav. vyd. V Praze: Národní archiv, 2018. 63 s. ISBN 978-80-7469-075-4.

5.

Labyrintem dějin českých zemí. Kolektiv autorů Národního archivu. Praha: Odbor archivní správy a spisové služby MV ČR, 2018. 64 s. Doprovodné texty ke stejnojmenné výstavě.

6.

Ludvík Salvátor Toskánský, vědec a cestovatel, v roce 170. výročí narození. K vydání připravila Eva Gregorovičová. Praha: Národní archiv, 2018. 399 s. ISBN 978-80-7469-085-3.

7.

NOSKOVÁ, Alena a Alena ŠIMÁNKOVÁ. *1948 – Osmičky v dějinách českých zemí: doprovodná publikace k výstavě Labyrintem dějin českých zemí*. 2. uprav. vyd. V Praze: Národní archiv, 2018. 73 s. ISBN 978-80-7469-076-1.

8.

NOVÁČKOVÁ, Helena, Milan VOJÁČEK a Jan KOUŘIMSKÝ. *1918 – Osmičky v dějinách českých zemí: doprovodná publikace k výstavě Labyrintem dějin českých zemí*. 2. uprav. vyd. V Praze: Národní archiv, 2018. 45 s. ISBN 978-80-7469-074-7.

9.

Paginae historiae: sborník Národního archivu. Praha: Národní archiv, 2018, roč. 26, č. 1–2. 2 sv. ISSN 1211-9768.

10.

PAŽOUT, Jaroslav. *1968 – Osmičky v dějinách českých zemí: doprovodná publikace k výstavě Labyrintem dějin českých zemí.* 2. uprav. vyd. V Praze: Národní archiv, 2018. 93 s. ISBN 978-80-7469-077-8.

11.

ŠEPTÁK, Miroslav. *Mezi demokracií a autoritářstvím: rakouská vnitřní a zahraniční politika v letech 1931–1934.* Vyd. 1. Praha: Academia, 2018. 521 s. ISBN 978-80-200-2806-8.

12.

ŠLOUF, Jakub. *Podvedená strana: zrod masového komunistického hnutí na Plzeňsku, jeho disciplinace, centralizace a byrokratizace (1945-1948).* Plzeň: Západočeská univerzita v Plzni, 2016. 303 s. ISBN 978-80-261-0524-4.

13.

ŠTÉR, Roman. *Člověk se srdcem na dlani: deník Josefa Holce z konce II. světové války a prvních poválečných měsíců.* Praha: Národní archiv, 2018. 182 s. ISBN 978-80-7469-084-6.

14.

ŠTVERÁK, František. *Schematismus k dějinám Komunistické strany Československa (1921–1992): základní informace o ústředních orgánech a biografické údaje o vedoucích představitelích strany.* Vyd. 2., oprav. a rozš. Praha: Národní archiv, 2018. 697 s. ISBN 978-80-7469-060-0.

15.

VOJÁČEK, Milan. *1848 – Osmičky v dějinách českých zemí: doprovodná publikace k výstavě Labyrintem dějin českých zemí.* 2. uprav. vyd. V Praze: Národní archiv, 2018. 49 s. ISBN 978-80-7469-073-0.